

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม
จังหวัดนครศรีธรรมราช

นางสาวปิยธิดา ปาลรังษี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2557

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

FACTORS AFFECTING RESIDENTS' PARTICIPATION IN COMMUNITY-
BASED TOURISM IN KHANOM DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

Miss Piyatida Palarangsri

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science Program in Sports Science

Faculty of Sports Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2014

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
	ท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช
โดย	นางสาวปิยธิดา ปาลรังษี
สาขาวิชา	วิทยาศาสตร์การกีฬา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	อาจารย์ ดร.กุลพิชญ์ โภไคยอุดม

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนินทร์ชัย อินทிரารณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร.กุลพิชญ์ โภไคยอุดม)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.โสภณัทย์ สุนธยาร)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร.นพรัตน์ ศุทธิถกล)

ปิยธิดา ปาลรังษี : ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน
อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช (FACTORS AFFECTING RESIDENTS'
PARTICIPATION IN COMMUNITY-BASED TOURISM IN KHANOM DISTRICT,
NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อ. ดร.กุลพิชญ์
โกโคโยอุดม, 154 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
ท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชและเพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ
วิจัย คือ ประชาชนในท้องถิ่นและเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว ในเขตอำเภอขนอม จังหวัด
นครศรีธรรมราช จำนวน 400 คน ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการ
หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติสมการถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอ
ขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ในการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม
การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการหาสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมในการ
วางแผนและการตัดสินใจ ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นการมีส่วนร่วม
ในการประเมินผลซึ่งประชาชน มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย และปัจจัยที่ส่งผลต่อการมี
ส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชมี 3 ปัจจัย คือ
ด้านความเข้มแข็งของชุมชน ด้านนโยบายและองค์การภาครัฐ และด้านการสื่อสารและการ
ประชาสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัด
นครศรีธรรมราชโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยด้านความเข้มแข็ง
ของชุมชน ปัจจัยด้านนโยบายและองค์การภาครัฐ และปัจจัยด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์
เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัด
นครศรีธรรมราช

5678320739 : MAJOR SPORTS SCIENCE

KEYWORDS: COMMUNITY-BASED TOURISM / PARTICIPATION / KHANOM DISTRICT

PIYATIDA PALARANGSRI: FACTORS AFFECTING RESIDENTS' PARTICIPATION IN COMMUNITY-BASED TOURISM IN KHANOM DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE. ADVISOR: GULAPISH POOKAIYAUDOM, 154 pp.

The purpose of this research aims to study the levels of residents' participation in community-based tourism in Khanom district, Nakhon Si Thammarat province and factors affecting residents' participation in community-based tourism in Khanom district, Nakhon Si Thammarat province. The samples were 400 residents of Khanom district who have participated in community-based tourism in Khanom district, Nakhon Si Thammarat province. Questionnaires were adopted as a main method of data collection. Data analysis was processed by statistical programme software using a variety of patterns such as percentage, frequency, standard deviation and Multiple Regression.

The findings revealed that the overall of resident' participation in community-based tourism in Khanom district was ranked in the moderate level regarding participation in implementation, benefits exploitation, identifying problems and causes of problems, planning and decision making respectively. However, only participation in evaluation was in the low rank. The factors affecting residents' participation in community-based tourism in Khanom district, Nakhon Si Thammarat province in three factors were strength of communities, government policy and communications and public relations at 0.05 significance level.

The finding of this research represented that Khanom' residents had moderate level of participation in community-based tourism. Factors affecting residents' participation in community-based tourism in Khanom district, Nakhon Si Thammarat province in three factors were strength of communities, government policy and communications and public relations.

Field of Study: Sports Science

Student's Signature

Academic Year: 2014

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ไปได้ด้วยความกรุณาและการได้รับความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากอาจารย์ ดร.กุลพิชญ์ โภไคยอุดม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาชี้แนวทางให้คำปรึกษา แนะนำตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของการวิจัยครั้งนี้มาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.โสมฤทัย สุนธยาธร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.นพรัตน์ ศุทธิถกถ กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัยในการสอบวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ที่กรุณาให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์เทพประสิทธิ์ กุลธวัชวิชัย รองศาสตราจารย์ ดร.รชดา เครือติวรา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพรัตน์ พบลาภ อาจารย์ ดร.กึ่งกนก เสาวภาวงศ์ และอาจารย์ ดร.โสมฤทัย สุนธยาธร ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ประชาชนในอำเภอชนอมทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามและคอยช่วยเหลือให้ความสะดวกในทุก ๆ ด้าน

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และพี่สาว ที่ได้อบรมสั่งสอน ให้ความรักดูแลเอาใจใส่ คอยสนับสนุนให้ความช่วยเหลือผู้วิจัย และผลักดันให้ประสบความสำเร็จ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ บุคลากรทุกท่าน เพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ในคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเพื่อน ๆ ภายนอกที่คอยให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจกับผู้วิจัยตลอดมา

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของทุกท่านที่กล่าวมาและมีได้กล่าวมาในที่นี้ จึงขอขอบพระคุณมาในที่นี้ด้วย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
คำจำกัดความของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.....	16
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน.....	20
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	31
บริบทชุมชนอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	48
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	60
งานวิจัยในประเทศ.....	60
งานวิจัยต่างประเทศ.....	67

กรอบแนวคิดในการวิจัย	71
บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย.....	72
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	72
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	74
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	75
การเก็บรวบรวมข้อมูล	77
การวิเคราะห์ข้อมูล	77
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	80
ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย	81
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	82
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	83
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	88
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	95
ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	101
ตอนที่ 5 ผลการแจกแจงความถี่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นด้านปัญหาและข้อเสนอแนะของ ประชาชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัด นครศรีธรรมราช	102
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	105
สรุปผลการวิจัย.....	106
อภิปรายผลการวิจัย.....	111
ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย	119

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	120
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	121
รายการอ้างอิง.....	123
ภาคผนวก.....	130
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย.....	131
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	133
ภาคผนวก ค เอกสารแจ้งผ่านการรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน.....	139
ภาคผนวก ง เครื่องมือในการวิจัย.....	145
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	154

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ.....	83
ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	84
ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับ การศึกษาสูงสุด.....	85
ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ.....	86
ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อ เดือน	87
ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยภาพรวมเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	88
ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยด้านบทบาทของผู้นำชุมชนต่อการมี ส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัด นครศรีธรรมราช	89
ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับปัจจัยด้านความตระหนักของประชาชน ในชุมชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช.....	90
ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับปัจจัยด้านความเข้มแข็งของชุมชนต่อ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัด นครศรีธรรมราช	91
ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยด้านนโยบายและองค์ภาครัฐต่อ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัด นครศรีธรรมราช	92
ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยด้านผลประโยชน์ตอบแทนต่อการ มีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัด นครศรีธรรมราช	93

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยด้านการสื่อสารและการ
 ประชาสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอ
 ขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช..... 94

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยภาพรวมของระดับการมีส่วนร่วมของ
 ประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช 95

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการมีส่วนร่วมด้านการหาสาเหตุของ
 ปัญหาของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัด
 นครศรีธรรมราช 96

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการมีส่วนร่วมด้านการวางแผนและ
 การตัดสินใจของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัด
 นครศรีธรรมราช 97

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการมีส่วนร่วมด้านการดำเนิน
 กิจกรรมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัด
 นครศรีธรรมราช 98

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ของ
 ประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช 99

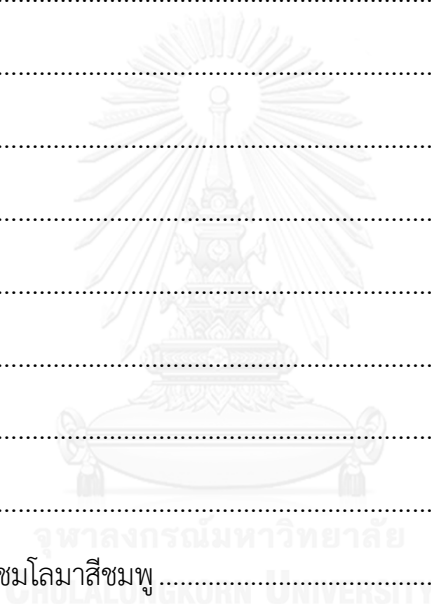
ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล
 ของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช..... 100

ตารางที่ 19 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน วิเคราะห์ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการมีส่วน
 ร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช
 ด้วยวิธีวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)..... 101

ตารางที่ 20 ผลการแจกแจงความถี่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นด้านปัญหาและข้อเสนอแนะของ
 ประชาชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม
 จังหวัดนครศรีธรรมราช 102

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แสดงชั้นบันไดการมีส่วนร่วมของประชาชนของ Arnstein.....	34
ภาพที่ 2 แผนภาพแสดงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยว	37
ภาพที่ 3 แผนที่แสดงอาณาเขตอำเภอชนอม	49
ภาพที่ 4 ถ้าเขาวังทอง	51
ภาพที่ 5 แหลมประทับ	52
ภาพที่ 6 อ่าวทองเนียน	52
ภาพที่ 7 อ่าวแขวงเภา.....	53
ภาพที่ 8 เขาหินพับผ้า.....	53
ภาพที่ 9 หาดในเพลา.....	54
ภาพที่ 10 หาดหน้าด่าน.....	54
ภาพที่ 11 หาดคอเขา.....	55
ภาพที่ 12 อ่าวทองหยี.....	55
ภาพที่ 13 หาดในเปร็ด.....	56
ภาพที่ 14 กิจกรรมนั่งเรือชมโลมาสีชมพู.....	56
ภาพที่ 15 กิจกรรมปลูกหญ้าทะเล	57
ภาพที่ 16 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	80

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนับเป็นอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวสูง มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีการแข่งขันในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่สูงขึ้นทั้งในด้านสินค้าการท่องเที่ยวและบริการในระดับประเทศและระดับโลก ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพและการส่งเสริมการท่องเที่ยวจึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ช่วงทศวรรษที่ผ่านมา อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นแหล่งรายได้ให้แก่ประเทศนับแสนล้านบาท เกิดการสร้างงานและการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและเป็นอุตสาหกรรมที่มีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่องของนักท่องเที่ยว จากข้อมูลสถิติปีพ.ศ. 2556 พบว่ามีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยจำนวน 26,735,583 คน ซึ่งขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 19.60 ทำให้มีรายได้จากการท่องเที่ยว 1,171,651.42 ล้านบาท ซึ่งขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 19.08 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2555 (กรมการท่องเที่ยว, 2556) หรืออาจกล่าวได้ว่า การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่มีบทบาทสำคัญต่อสังคม ความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมทั้งระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับโลก เป็นผลให้เกิดการร่วมมือกันขององค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนซึ่งจะมีทั้งองค์กรระดับท้องถิ่น ระดับชาติ รวมไปถึงองค์กรระหว่างประเทศด้วย (เกสร สว่างพนาพันธ์, 2555) ในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ยั่งยืนและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมให้มากที่สุด แต่อย่างไรก็ตามแม้การท่องเที่ยวจะสร้างรายได้ให้กับชุมชนและประเทศชาติ แต่เมื่อมีการพัฒนาพื้นที่ใดเป็นสถานที่ท่องเที่ยว ก็ย่อมหมายถึงมีการใช้ทรัพยากรในพื้นที่นั้นมากขึ้น จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นก็เท่ากับเป็นการสร้างปริมาณขยะมูลฝอย น้ำเสีย สิ่งปฏิกูลและมลพิษอื่น ๆ ที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มากขึ้น นอกจากนี้ ยังมีปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว ได้แก่ ปัญหาการบุกรุกพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ทัศนียภาพอันเกิดจากสถาปัตยกรรมที่ไม่กลมกลืน ปัญหาที่เกิดจากการขาดระบบการจัดการมลพิษในพื้นที่ท่องเที่ยว ดังนั้นจำเป็นต้องมีมาตรการในการจัดการพื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างสมดุล ไม่ทำลายสภาพแวดล้อมให้เปลี่ยนไป (เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2552)

อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็น 1 ใน 23 อำเภอที่ตั้งอยู่ทางเหนือสุดของ จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย 3 ตำบล คือ ตำบลขนอม ตำบลท้องเนียน และตำบลควนทอง มีประชากรจำนวน 29,851 คน 12,156 ครัวเรือน (ที่ทำการปกครองจังหวัดนครศรีธรรมราช, 2557) มีพื้นที่ 433,926 ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากตัวเมืองนครศรีธรรมราชประมาณ 105 กิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศของอำเภอขนอมมีความแตกต่างกัน คือ เขตที่ราบชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกใน ท้องที่ตำบลขนอม เขตที่ราบตอนกลางของอำเภอในเขตตำบลควนทอง เขตที่ลาดเชิงเขาทางทิศ ตะวันตกอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลควนทอง และเขตภูเขาซึ่งทอดจากทางทิศเหนือลงใต้ ด้านทิศ ตะวันตก ทิศใต้ และทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ จึงมีทัศนียภาพทางทะเลที่สวยงามทำให้ เหมาะสมแก่การท่องเที่ยวทางธรรมชาติเป็นอย่างมาก เป็นอำเภอที่มีชายหาดที่สวยงามและ ชายหาดยาวที่สุดในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีชายหาดที่สวยงามหาดหน้าด่าน หาดในเปลว หาดใน เปร็ด อ่าวท้องหยี หาดท้องโหนด เป็นต้น นอกจากนี้ธรรมชาติที่สวยงามและมีโลมาสีชมพูเป็นจุดขาย สำคัญที่เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายแล้ว ยังมีสิ่งที่แสดงถึงความสมบูรณ์ของธรรมชาติที่สำคัญยิ่งนั้นคือ การมาวางไข่ของเต่ากระนับร้อยตัวที่หาดท้องหยี สำหรับจุดเริ่มต้นที่ทำให้บุคคลทั่วไปเริ่มรู้จักอำเภอ ขนอมว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลอีกแห่งหนึ่งในภาคใต้ คือโครงการส่งท่อแก๊สจากจังหวัดกระบี่ ไปอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชหรือชื่อว่าโครงการเซาท์เทิร์น ซีบอร์ด (Southern Seaboard : SSB) (รวีวรรณ เพ็ชรคง, 2551) และในปีพ.ศ.2556 ที่ผ่านมากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยร่วมกับจังหวัดนครศรีธรรมราชได้จัดโครงการนครศรีดีดี เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวของ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยจัดงานเทศกาลท่องเที่ยวขนอมหรือขนอมเฟสติวัลขึ้น ซึ่งได้รับผลตอบรับ เป็นอย่างดีจากนักท่องเที่ยว ทำให้แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอขนอมเป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยว

อำเภอขนอมเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง มีความสมบูรณ์พร้อมของทรัพยากร ธรรมชาติได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นทุกปีอย่างต่อเนื่อง จากสถิติปีพ.ศ.2555 พบว่า อำเภอขนอมมีรายได้จากการท่องเที่ยวมากถึง 450 ล้านบาท ด้านข้อมูลนักท่องเที่ยวพบว่าจากการ เปรียบเทียบอัตราการเข้าพักของนักท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราช จะเห็นได้ว่าอัตราการ เข้าพักในอำเภอขนอมสูงกว่าเขตอำเภอเมือง โดยอำเภอขนอมมีอัตราการเข้าพักร้อยละ 80 ซึ่ง อำเภอขนอมมีจำนวนห้องพัก 500 ห้อง จากจำนวนห้องพักทั้งหมดในจังหวัดนครศรีธรรมราชที่มี จำนวน 4,000 ห้อง (สทท.นครศรีธรรมราช, 2556) ส่งผลให้ประชาชนส่วนหนึ่งในอำเภอขนอมที่เคย ประกอบอาชีพด้านการเกษตรหันมาประกอบอาชีพธุรกิจบริการการท่องเที่ยวเป็นอาชีพเสริมมาก

ขึ้น เพราะสามารถสร้างรายได้ให้กับประชาชนในอำเภอขอนแก่นมากกว่าการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพียงอย่างเดียว เมื่อประชาชนประกอบอาชีพบริการด้านการท่องเที่ยวเป็นอาชีพเสริมมากขึ้นทำให้เกิดความไม่สมดุลในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น พื้นที่บางส่วนถูกนำมาใช้เป็นพื้นที่รองรับขยะมูลฝอยที่เพิ่มมากขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยว นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงไปสู่แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอขอนแก่นบางส่วนยังพบปัญหาในการบริหารจัดการธุรกิจบริการที่จะรองรับนักท่องเที่ยว เช่น การให้บริการบ้านพักตากอากาศไม่มีมาตรฐานด้านความปลอดภัยในการก่อสร้างและก่อสร้างอย่างไม่เป็นระเบียบ รวมทั้งประชาชนท้องถิ่นยังขาดการร่วมมือในการวางแผนและส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่ตนมีส่วนได้ เป็นต้น (วรานันต์ ตันติเวทย์, 2554) ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นจะส่งผลกระทบต่อชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวในระยะยาว ดังนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งให้มีความยั่งยืน ชุมชนควรเข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทในการกำหนดทิศทางการพัฒนาด้วย

การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism) ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะเป็นชุมชน พื้นฐานที่สำคัญคือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวของพื้นที่ กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชน เพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของทรัพยากร มีสิทธิ์ในการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ดังนั้นในฐานะเจ้าของพื้นที่ การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนด้านการท่องเที่ยว จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม และตื่นตัวในการดูแลรักษาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนส่วนรวมและสามารถใช้ประโยชน์ได้คุ้มค่าและยาวนาน

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชนอำเภอขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา เพื่อจะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา วางแผนและปรับปรุงเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนทุกภาคส่วนทำให้เกิดความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอันเกิดจากการท่องเที่ยวในชุมชนได้ ทั้งยังสามารถรักษาทรัพยากรธรรมชาติไว้ได้สู่รุ่นลูกหลานนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านบทบาทของผู้นำชุมชน ด้านความตระหนักของประชาชนในชุมชน ด้านความเข้มแข็งของชุมชน ด้านนโยบายและองค์ภาครัฐ ด้านผลประโยชน์ตอบแทน และด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือประชาชนที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ในเขตอำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในท้องถิ่นและเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว ในเขตอำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 400 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาที่จะทำการศึกษาวิจัย ดังนี้ ข้อมูลของพื้นที่อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามในแหล่งชุมชนที่ประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวของอำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งประกอบด้วย 3 ตำบล คือตำบลนอม ตำบลท้องเนียน และตำบลควนทอง

4. ขอบเขตด้านเวลา

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ในระหว่างเดือนสิงหาคม พ.ศ.2557 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2558

คำจำกัดความของการวิจัย

ปัจจัย หมายถึง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านบทบาทของผู้นำชุมชน ด้านความตระหนักของประชาชนในชุมชน ด้านความเข้มแข็งของชุมชน ด้านนโยบายและองค์การภาครัฐ ด้านผลประโยชน์ตอบแทน และด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ โดยมีคานิยามดังนี้

บทบาทของผู้นำชุมชน หมายถึง การที่ผู้นำชุมชนเป็นผู้มีความเสียสละและอุทิศตน เข้าถึงปัญหาและเข้าใจความต้องการของชุมชน สามารถชักจูงโน้มน้าวชาวบ้านให้เข้าร่วมกิจกรรม และเป็นจุดรวมของชาวบ้านได้ เห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวโดยชุมชน และเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ พัฒนาด้านการท่องเที่ยวอยู่เสมอ

ความตระหนักของประชาชนในชุมชน หมายถึง การที่ประชาชนในชุมชนเห็นคุณค่า ภาคภูมิใจในชุมชน มีจิตอาสาและให้ความร่วมมือในโครงการหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน เห็นคุณค่าความสำคัญของการท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน มีความตระหนักในปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว และมีความรู้และความเข้าใจในกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน

ความเข้มแข็งของชุมชน หมายถึง การที่ชุมชนมีความสามัคคีของประชาชนในชุมชน มีความร่วมมือระหว่างประชาชนในชุมชนกับหน่วยงานท้องถิ่น มีการจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและมีความเสมอภาค มีการรวมกลุ่มด้านการท่องเที่ยว และกฎระเบียบในกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนที่เป็นแบบแผน

นโยบายและองค์การภาครัฐ หมายถึง การที่นโยบายของรัฐเอื้อต่อการส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน การได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ การส่งเสริมกิจกรรมสาธิต อบรมหรือศึกษาดูงานจากภาครัฐ โครงการหรือกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวได้รับการยอมรับจากภาครัฐ และการสนับสนุนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวจากภาครัฐด้านการท่องเที่ยว

ผลประโยชน์ตอบแทน หมายถึง การที่ชุมชนได้รับความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ ในการประกอบอาชีพ มีรายได้ของครอบครัวและชุมชนเพิ่มขึ้น เศรษฐกิจของชุมชนได้รับการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น มีงบประมาณในการพัฒนาชุมชน และมีการพัฒนาของระบบสาธารณสุขภาคีในชุมชน

การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ หมายถึง การที่ชุมชนมีการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวหลายช่องทาง มีแหล่งที่มาของข่าวสารด้านการท่องเที่ยวมีความน่าเชื่อถือและชัดเจน มีการประสานงานด้านการท่องเที่ยวของชุมชน ความทั่วถึงและความสม่ำเสมอของการประชาสัมพันธ์ และมีการกำหนดเวลาที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

ประชาชน หมายถึง บุคคลผู้เป็นหัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนครัวเรือน และมีบ้านเรือนตั้งอยู่ในอำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้ที่มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว คือ ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน หน่วยงานและผู้ประกอบการ ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวในเขตอำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ชุมชน หมายถึง หมายถึง บุคคล กลุ่มคน องค์กร หรือหน่วยงาน ที่มีอิทธิพลด้านการท่องเที่ยว ได้รับผลประโยชน์ทางการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม หรือ เป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

การมีส่วนร่วม หมายถึง บทบาทของชุมชนในการที่ประชาชนการมีส่วนร่วมด้านการหาสาเหตุของปัญหา มีส่วนร่วมด้านการวางแผนและการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล

การท่องเที่ยวโดยชุมชน หมายถึง การท่องเที่ยวที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของการท่องเที่ยว บนพื้นฐานความคิดที่ประชาชนทุกคนในชุมชนเป็นเจ้าของทรัพยากรและเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดจากการท่องเที่ยวภายในชุมชน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการท่องเที่ยวโดยชุมชน
อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. สามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปเสนอแนะต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวโดยชุมชน
อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เป็นแนวทางสำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้อย่างต่อเนื่องต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาและพื้นฐานในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
5. บริบทชุมชนอำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ความหมายของการท่องเที่ยว

องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization) ให้ความหมายการท่องเที่ยวว่าการเดินทางใด ๆ ก็ตามเป็นการเดินทางตามเงื่อนไขสากล 3 ประการ ดังนี้

1. เป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว ไม่เป็นการถาวร
2. เป็นการเดินทางที่เป็นไปด้วยความสมัครใจของผู้เดินทางเอง ไม่ใช่เพื่อการสงคราม
3. เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่ไม่ใช่ประกอบอาชีพหรือหารายได้แต่เป็นการเดินทางเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อเยี่ยมเยือนญาติมิตร เพื่อความเบิกบาน บันเทิงเรีงรมย์ เพื่อเล่นกีฬาต่าง ๆ เพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ และเพื่อติดต่อธุรกิจ (สมบัติ กาญจนกิจ, 2557)

มอร์ริสัน (Morrison, 1988) ให้ความหมายการท่องเที่ยวว่า เป็นการนันทนาการรูปแบบหนึ่ง เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในเวลาว่าง โดยผูกพันอยู่กับการเดินทางจากที่หนึ่งซึ่งเป็นบ้านของตัวเองไปสู่อีก

ที่หนึ่งซึ่งถือว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้ถือว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อประสบการณ์และความรู้เพื่อการพักผ่อนคลายร่างกายและจิตใจจากกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการตอบสนองตนเอง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544) ให้ความหมายการท่องเที่ยวว่า การเดินทางเพื่อผ่อนคลายความเครียด แสวงหาประสบการณ์ใหม่ โดยมีเงื่อนไขว่าการเดินทางนั้นเป็นการเดินทางเพียงชั่วคราว ผู้เดินทางต้องไม่ถูกบังคับให้เดินทาง

โรบินสัน (Robinson, 1976) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวของบุคคลทั่วไป แบ่งได้เป็น 8 ประการ ดังนี้

1. เพื่อการพักผ่อนให้เกิดความสดชื่นทั้งร่างกายและจิตใจ (For Relaxation and Refreshment of Body and Mind) สำหรับชีวิตสมัยใหม่ที่เต็มไปด้วยความรีบเร่ง เคร่งเครียด และความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงาน
2. เพื่อการรักษาสุขภาพ (For Health Purposes) เช่น การรักษา การพักผ่อน การบำบัดด้วยวิทยาศาสตร์ทางการแพทย์ การอาบน้ำแร่ การอบแดดเพื่อสุขภาพ เป็นต้น
3. เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมทางกีฬา (For Active Participation in A Wide Variety of Sport) เช่น การวิ่ง ติกอล์ฟ แล่นเรือใบ เล่นสกี ตกปลา ล่าสัตว์ เป็นต้น
4. เพื่อความพอใจและสนุกสนานตื่นเต้นส่วนตัวเป็นครั้งคราว (For Sheer Pleasure, Fun and Excitement) เช่น วันหยุดพักผ่อน เป็นต้น
5. เพื่อความสนใจในสิ่งสำคัญของประเทศอื่น (For Interest in Foreign Parts, Especially in Places) โดยเฉพาะสถานที่ที่เป็นโบราณสถาน วัฒนธรรมที่เก่าแก่ หรือสถานที่ที่มีการเฉลิมฉลองในด้านศิลปะ การดนตรี การละคร เป็นต้น
6. เพื่อเหตุผลระหว่างตัวบุคคล (For Interpersonal Reasons) เช่น การไปเยี่ยมญาติ การแสวงหาเพื่อนใหม่ ๆ การหลบหนีจากการพบปะสนทนาที่ซ้ำซากจำเจต่าง ๆ เป็นต้น
7. เพื่อเหตุผลทางด้านจิตใจ (For Spiritual Purposes) เช่น การประกอบพิธีทางศาสนา ในสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ เป็นต้น
8. เพื่อเหตุผลทางธุรกิจและอาชีพ (For Professional or Business Reasons) เช่น การเข้าร่วมประชุมระหว่างประเทศในสาขาอาชีพเดียวกัน การสัมมนาของสมาชิกที่สังกัดในองค์กรเดียวกัน เป็นต้น

ประจักษ์ วิฑูรเศรษฐ์ (2551) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่า การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นชั่วคราวและเพื่อตอบสนองความต้องการด้านต่าง ๆ ของบุคคลนั้น

นิตา ชัชกุล (2555) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่า การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมการเดินทางจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง ซึ่งนับตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงปลายทาง ซึ่งจะต้องประกอบด้วยปัจจัย 3 ประการเป็นอย่างน้อย คือ การเดินทาง การพักค้างแรม และการกินอาหารนอกบ้าน

สมบัติ กาญจนกิจ (2557) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่า คำว่าการท่องเที่ยวกำหนดได้โดยเงื่อนไข 3 ประการ ดังนี้

1. การเดินทางจากที่อยู่อาศัยไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว
2. การเดินทางด้วยความสมัครใจ
3. การเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพ

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การนันทนาการรูปแบบหนึ่ง โดยเป็นไปตามเงื่อนไขสำคัญ คือ การเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งเป็นการชั่วคราว เดินทางด้วยความเต็มใจ และมีการตอบสนองความต้องการของผู้เดินทาง

ความสำคัญของการท่องเที่ยว

สมบัติ กาญจนกิจ (2557) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นคำที่มีความหมายกว้างขวาง ทั้งการพักผ่อนหย่อนใจ ความสนุกสนานบันเทิง การเดินทางเพื่อประชุมสัมมนา การศึกษาหาความรู้ การกีฬา การติดต่อธุรกิจ รวมถึงการเดินทางเยี่ยมญาติพี่น้อง ก็นับได้ว่าเป็นการท่องเที่ยวทั้งสิ้นโดยการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคม ดังนี้

1. ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจของประเทศ
 - 1.1 เกิดของรายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศ
 - 1.2 เพิ่มการหมุนเวียนรายได้ในระบบเศรษฐกิจ
 - 1.3 ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ภูมิภาค
 - 1.4 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการกระตุ้นการผลิต
 - 1.5 เป็นอุตสาหกรรมที่ไม่สิ้นเปลืองวัตถุดิบ ผลผลิตขายได้ทุกเวลา
 - 1.6 ช่วยสร้างอาชีพและการจ้างงาน ทำให้รัฐมีรายได้ในรูปแบบของภาษี

2. ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อสังคมของประเทศ

2.1 ส่งเสริมความสัมพันธ์ของมนุษยชาติ

2.2 ช่วยสร้างความเจริญทางสังคมให้แก่ท้องถิ่น

2.3 ช่วยอนุรักษ์ฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

2.4 จัดปัญหาความแตกต่างระหว่างชนบทและเมืองลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นของชุมชนท้องถิ่น

2.5 ส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นมาประดิษฐ์เป็นสินค้าที่ระลึกจำหน่าย

3. ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อการเมือง

3.1 การท่องเที่ยวช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลก เกิดองค์กรต่าง ๆ มีความร่วมมือกันด้านการเงิน การวิจัย การพัฒนา รวมทั้งการประชุมระหว่างประเทศอยู่เสมอ

3.2 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดสันติภาพ เพราะทุกประเทศย่อมที่จะมุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้าประเทศเพื่อให้เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น (นิตยา ชัชกุล, 2555)

องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวนั้นมีผลการศึกษามากมาย อาทิ เบิร์คคาร์ทและเมดลิก (Burkart & Medlik, 1981) มิลล์และมอร์ริสัน (Mill & Morrison, 1992) และแมคอินทอชและโกเอลด์เนอร์ (McIntosh & Goeldner, 1986) ซึ่งองค์ประกอบหลักต่าง ๆ นั้นจะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ มีสิ่งดึงดูดใจ (Attractions) การบริการเสริมและ/หรือสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities/Facilities) และการต้อนรับอย่างไมตรี (Hospitality)

อย่างไรก็ตาม แนวคิดต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมานำมาสู่องค์ประกอบหลัก 6 ประการ ซึ่งบูฮาลิส (Buhalis, 2000) ได้เพิ่มเติมไว้ โดยองค์ประกอบสำคัญที่จะต้องคำนึงถึง 6 ประการ (6 As) ได้แก่

1. สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) หมายรวมถึง แหล่งท่องเที่ยวหรือทรัพยากรการท่องเที่ยว ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น อันมีลักษณะเด่นหรือมีเอกลักษณ์เป็นที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวชมยังแหล่งท่องเที่ยวได้ (ศิริพร คงจินดา, 2552) แต่เดิมการท่องเที่ยวนั้นมักจะเป็นการท่องเที่ยวไปตามแหล่งท่องเที่ยวที่มีโดยธรรมชาติ ต่อมา มีการ

พัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ เช่น มนุษย์จัดสร้างแหล่งท่องเที่ยวหรือดัดแปลงให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวแบบใหม่ขึ้นมาเพื่อสนองความต้องการ เป็นต้น (อารีย์ วรเวชธนกุล, 2546) โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้จัดแบ่งแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 7 ประเภท คือ

- 1.1 แหล่งท่องเที่ยวประเภทโบราณสถาน
- 1.2 แหล่งท่องเที่ยวประเภทความสำคัญในทางประวัติศาสตร์ รวมทั้งอนุสาวรีย์ต่าง ๆ
- 1.3 แหล่งท่องเที่ยวประเภทศาสนสถาน
- 1.4 แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ
- 1.5 แหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมและการศึกษา
- 1.6 แหล่งท่องเที่ยวประเภทสถานเริงรมย์ เช่น โรงภาพยนตร์ โรงละคร เป็นต้น
- 1.7 แหล่งท่องเที่ยวประเภทอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

2. ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) เป็นอีกปัจจัยที่สำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีเส้นทาง หรือโครงข่ายคมนาคมที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวนั้น โดยสะดวกสบาย ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงกันระหว่างแหล่งท่องเที่ยวกับบริเวณใกล้เคียงได้ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2542) ได้แก่ การขนส่ง การคมนาคมที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวกับสนามบิน ตัวเมือง สถานีขนส่ง สถานีรถไฟ รวมถึงคุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานของพื้นที่ ได้แก่ ถนน ทางหลวง โครงข่ายคมนาคม (พยอม ธรรมบุตร, 2549) โดยการคมนาคมขนส่งในด้านการท่องเที่ยวมี 3 ทาง คือ

- 1) ทางบก การสร้างและตัดถนน เพื่อขยายเส้นทางสู่แหล่งท่องเที่ยว เช่น รถส่วนตัว รถเช่า รถนำเที่ยว เป็นต้น
- 2) ทางเรือ การสร้างท่าเรือและสิ่งอำนวยความสะดวกในการขึ้นลงเรือ
- 3) ทางอากาศ ปรับปรุงเครื่องบินให้มีประสิทธิภาพในการขนส่งสูง ประหยัดและปลอดภัย รวมทั้งการจัดเที่ยวบินให้เพียงพอต่อจำนวนผู้โดยสาร (นิตา ชัชกุล, 2555)

3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) คือ การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานทั่วไป หรือบริการอื่น ๆ แก่นักท่องเที่ยว เพื่อสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว เช่น มีบริการอำนวยความสะดวก ที่จอดรถ อินเทอร์เน็ต การสื่อสาร การขนส่ง อาหาร โปรแกรมนำเที่ยว และร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก เป็นต้น

4. การจัดโปรแกรมนำเที่ยว (Available Packages) เป็นการจัดประสบการณ์ใหม่ให้นักท่องเที่ยวโดยนำการท่องเที่ยวแบบต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวมาผสมผสานกันให้มีหลากหลายรูปแบบ ผู้จัดการท่องเที่ยวจะคัดสรรรูปแบบการท่องเที่ยวมาจัดเป็นโปรแกรมท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความแตกต่างระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเกษตร การท่องเที่ยวเชิงกีฬาและสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย ประวัติศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา เป็นต้น (วารัตน์ มัชฌิมบุรุษ, 2553)

5. กิจกรรม (Activity) คือ แหล่งท่องเที่ยวมีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมและมีหลากหลายเพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยที่กิจกรรมนั้น ๆ มีโอกาสในการสร้างจิตสำนึกและการให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการสร้างประสบการณ์ในการมีส่วนร่วมแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งอาจเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต อาจเป็นกิจกรรมนันทนาการ หรือกิจกรรมผจญภัย ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยว (พยอม ธรรมบุตร, 2549)

6. การบริการเสริม (Ancillary Services) เป็นการบริการที่นอกเหนือจากบริการขั้นพื้นฐานเพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น ธนาคาร ไปรษณีย์ โรงพยาบาล ร้านอินเทอร์เน็ต เครื่องกวดเงินอัตโนมัติหรือเอ.ที.เอ็ม บุกแลกเงิน ปั้มน้ำมัน เป็นต้น (พยอม ธรรมบุตร, 2549)

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542) กล่าวโดยสรุปว่า การที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมทรัพยากรใด ๆ ก็ตาม ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 3 ประการ คือ

1. สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) หมายถึง สิ่งที่สามารถดึงดูดโน้มน้าวใจให้เกิดความสนใจปรารถนาที่จะท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ แหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูด (Tourism Attraction) หมายถึง พื้นที่ที่นักท่องเที่ยวไปเยือน พื้นที่ที่นักท่องเที่ยวไปเยือนจะต้องเป็นพื้นที่ที่มีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ดังนั้น สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวจึงเป็นจุดหนึ่งที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยวจะมีจุดที่เป็นแหล่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวจุดหนึ่งหรือหลายจุดก็ได้ถ้ามีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวหลายจุด แหล่งท่องเที่ยวนั้นจะให้นักท่องเที่ยวสนใจนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวกันมาก สิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว ยังสามารถแบ่งออกได้อีกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1.1 สิ่งดึงดูดใจที่เป็นธรรมชาติ (Natural Attraction Factors) คือ ความงามของทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น ทะเลภูเขา สภาพป่า และชีวิตสัตว์ป่า เป็นต้น

1.2 สิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้น (Historical and Cultural Attraction Factors) เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นในแบบต่าง ๆ แล้ว สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น สิ่งก่อสร้างที่เป็นสถาปัตยกรรม เช่น วัด วัง เมืองโบราณ เป็นต้น การจำลองวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ที่ต้องการ ก็สามารถ ตลาดน้ำ เป็นต้น ประเพณีขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมต่าง ๆ เช่น ประเพณีสงกรานต์ ตักบาตรดอกไม้ เป็นต้น กิจกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น งานเทศกาลอาหาร งานเทศกาลผลไม้ เป็นต้น

2. สิ่งอำนวยความสะดวก (Facility) หมายถึง สรรพสิ่งทีรองรับในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อทำให้เกิดการท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความสะดวก สิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งถือว่าสำคัญมากที่สุด คือ เรื่องที่พักแรม ไม่ว่าจะเป็นที่พักในรูปแบบใด เช่น โรงแรม เกสต์เฮ้าส์ ฯลฯ สิ่งสำคัญอันดับรองลงมา คือ การบริโภค จึงต้องมีร้านอาหารบริการด้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยวตลอดจนข่าวสารข้อมูลเพื่อการเดินทางไว้บริการนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวที่นั่นได้อย่างสะดวก บริการนำเที่ยวก็เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการความสะดวกสบายการให้บริการนำเที่ยวเป็นหน้าที่ของบริษัทนำเที่ยวที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว

3. การเข้าถึงได้ (Accessibility) หมายถึง การไปถึงแหล่งท่องเที่ยวที่นั่นได้นั้นคือ จะต้องมีการคมนาคมขนส่งนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่นั่นได้อย่างสะดวก การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีด้วยกัน 3 ทาง คือ ทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ถ้าแหล่งท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้ทั้งสามทาง แหล่งท่องเที่ยวที่นั่นก็จะสามารถพัฒนาได้ดี เมื่อมีทางคมนาคมขนส่งก็จะต้องมีพาหนะขนส่ง ทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ที่จะขนส่งนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยว สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญของการเข้าถึงได้

ทรัพยากรการท่องเที่ยว

ความสมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยวล้วนเอื้ออำนวยให้เกิดการท่องเที่ยว ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาชมทัศนียภาพของแหล่งธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติเป็นองค์ประกอบสำคัญที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต้องใช้ในกระบวนการผลิต ทรัพยากรธรรมชาติจึงมีสภาพทรุดโทรมลงเรื่อย ๆ นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาการท่องเที่ยวมากขึ้นเท่าใดสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติก็ยิ่งถูกทำลายมากเช่นกัน ดังนั้นจึงควรให้ความสนใจในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

และทรัพยากร เพื่อให้ประเทศยังคงมีจุดขายด้านการท่องเที่ยวและเกิดการพัฒนากการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยว

นิตา ชัชกุล (2555) ได้แบ่งทรัพยากรทางการท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทธรรมชาติ (Natural Environment) แบ่งออกเป็น 2 ชนิด ดังนี้

1.1 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) เช่น ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ธรณีวิทยา ทัศนียภาพต่าง ๆ เช่น มีทะเลสาบ ภูเขาไฟ น้ำพุร้อน เป็นต้น

1.2 สิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ (Bio-geographic Environment) เช่น ป่าไม้ สัตว์ป่า สัตว์น้ำ และพืชพรรณธรรมชาติ เป็นต้น

2. ประเภทวัฒนธรรม (Cultural Environment) หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ชนิด ดังนี้

2.1 ประวัติศาสตร์ โบราณสถานและศาสนสถาน เช่น อุทยานประวัติศาสตร์ ชุมชนโบราณ กำแพงเมือง วัด ศาสนสถาน และสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าทางศิลปะและสถาปัตยกรรม เช่น พระบรมมหาราชวัง เป็นต้น

2.2 ศิลปวัฒนธรรมประเพณี เทคโนโลยี และกิจกรรมต่าง ๆ เช่น วิถีชีวิต ประเพณี การแสดงศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น

ความสำคัญของทรัพยากรการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวที่ไม่มีกรวางแผนในการอนุรักษ์ เมื่อเกิดปัญหาหรือมีผลกระทบเกิดขึ้น ผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นไม่ได้มีแต่ส่งผลกระทบเฉพาะนักท่องเที่ยวหรือประชาชนในพื้นที่ แต่ยังส่งผลกระทบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวอีกด้วย ซึ่งหากเกิดการเสื่อมสลาย ย่อมนำไปสู่การสูญเสียในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยวนั้นไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรทางธรรมชาติหรือทรัพยากรวัฒนธรรม มีความสำคัญมากมายต่อมนุษยชาติ ดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญกับวิถีชีวิตของประชาชนที่อาศัยในชุมชนเป็นอย่างยิ่ง ถ้าชุมชนใดมีสิ่งแวดล้อมที่ดีมีความอุดมสมบูรณ์ การท่องเที่ยวก็จะเจริญและมีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

2. ให้ความรู้ที่จำเป็นแก่กิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เช่น น้ำใสสะอาด หาดทรายขาว เป็นต้น
3. ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวสนใจในสิ่งแปลกใหม่ในเทศกาลประเพณีและวัฒนธรรม เช่น สถานที่ก่อสร้างแบบโบราณ ลักษณะและความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น เป็นต้น
4. ให้ความสะดวกสบายให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ระบบสื่อสารและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เป็นต้น

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ความหมายของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

องค์การการท่องเที่ยวโลกได้กำหนดหลักการของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไว้ตั้งแต่ พ.ศ. 2531 ว่า ลักษณะของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้นได้รับการคาดหวังให้นำไปสู่การจัดการทรัพยากรทั้งหมด ด้วยวิถีทางที่ตอบสนองต่อความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และความสุนทรีย์ ในขณะเดียวกันก็ คงไว้ซึ่งบูรณภาพทางวัฒนธรรม กระบวนการทางนิเวศวิทยาที่จำเป็น ความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบต่าง ๆ ที่เอื้อต่อชีวิต เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

วศิน อิงคพัฒนากุล (2548) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนว่า หมายถึง การท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนองความต้องการของกระแสความต้องการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติกระแสความต้องการของตลาดการท่องเที่ยวในด้านการศึกษาและการเรียนรู้ กระแสความต้องการการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการท่องเที่ยวโดยนักท่องเที่ยวกระแสความต้องการพัฒนาคนนักท่องเที่ยว และผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นโดยให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวที่ควบคู่กับการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ยั่งยืน และสืบทอดความอุดมสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อคนรุ่นต่อไปจะได้ใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรการท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม โดยดำเนินการในลักษณะการจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคมและความงามทางสุนทรีย์ภาพ รวมทั้งสามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศธรรมชาติไว้ได้

สมศักดิ์ พิริโยธา (2545) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนว่า มีความหมายที่ใกล้เคียงกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือคำอื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งมาจากภาษาอังกฤษว่า “Ecotourism” เป็นคำผสมระหว่างคำว่า Ecology กับคำว่า Tourism กล่าวโดยสรุปคือ เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้อง

วิฑูณ มูลศรี (2553) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนว่า หมายถึง การท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่น ภายใต้ขีดความสามารถของธรรมชาติที่จะรองรับได้ และตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี ที่มีต่อกระบวนการท่องเที่ยว อีกทั้งประชาชนทุกส่วนต้องได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคกัน รวมถึงมีการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ในขณะที่ยังสามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศของท้องถิ่นนั้นไว้ได้

จากความหมายของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สามารถสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นแนวคิดด้านการท่องเที่ยวที่เหมาะสม สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และชุมชนที่เป็นเจ้าของท้องถิ่น ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ประชาชนในท้องถิ่น ต้องได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคกัน รวมถึงการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในขณะที่ยังสามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศของท้องถิ่นนั้นไว้ได้

หลักพื้นฐานของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จะประกอบด้วยหลักการ 10 ประการ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2542)

1. อนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดี ยั่งยืน (Using Resource Sustainable)
2. ลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็น กับการลดการก่อของเสีย (Reducing Over-consumption and Waste)
3. รักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติสังคมและวัฒนธรรม (Maintain Diversity)
4. ประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว (Integrating Tourism into Planning)

5. ต้องนำการท่องเที่ยวขยายฐานเศรษฐกิจในท้องถิ่น (Supporting Local Economy)
6. การมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวกับท้องถิ่น (Involving Local Communities)
7. หมั่นประชุมและปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน (Consulting Stakeholders and the Public)
8. การพัฒนาบุคลากร (Training Staff)
9. การจัดเตรียมข้อมูลคู่มือบริการข่าวสารการท่องเที่ยวให้พร้อม (Marketing Tourism Responsibly)
10. ประเมินผล ตรวจสอบ และวิจัย (Undertaking Research)

หลักการจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทั้ง 10 ประการนี้เป็นกรอบการปฏิบัติในแหล่งท่องเที่ยวทุกรูปแบบได้ นีออน ศรีสมยง (2547) ได้กล่าวถึงความยั่งยืนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ สภาพความสมบูรณ์ของสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ ซึ่งเกี่ยวพันระหว่างกัน การท่องเที่ยวก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสียไม่ว่าจะเป็นเรื่องของรายได้สู่ชุมชน ช่วยให้คนท้องถิ่นร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมของชุมชน และช่วยกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่ตนเดินทางไป ขณะที่การท่องเที่ยวก็ก่อให้เกิดผลเสียคือ ก่อให้เกิดปัญหาโสเภณี ยาเสพติด ทำลายสภาพแวดล้อมโดยรอบและทำให้วัฒนธรรมท้องถิ่นเสื่อมลง ก่อให้เกิดมลภาวะต่าง ๆ แต่ปัญหาเหล่านี้จะไม่เกิดขึ้น ถ้าทุกคนร่วมมือกันและช่วยกันพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไปในแนวทางของความยั่งยืน การพัฒนาสู่ความยั่งยืนนั้น ความร่วมมือจากองค์กรต่าง ๆ เป็นสิ่งสำคัญ ทั้งความร่วมมือจากรัฐบาล ผู้ประกอบการ ชุมชน และนักท่องเที่ยว โดยแต่ละหน่วยงานต่างก็ต้องปฏิบัติร่วมกันคือ

1. ภาครัฐ - เป็นผู้ออกกฎหมาย ควบคุม วางแผน เพื่อปกป้องสิ่งแวดล้อมทั้งธรรมชาติและวัฒนธรรม
2. ผู้ประกอบการ - นำแผนงานและนโยบายที่ได้ตั้งไว้ ไปสู่การปฏิบัติจริง
3. ชุมชน - ให้ความร่วมมือในการวางแผนและพัฒนาสิ่งแวดล้อม
4. นักท่องเที่ยว - มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมและรับผิดชอบต่อชุมชนที่ตนเดินทางไป

องค์ประกอบของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism Development) นั้นพิจารณาจากองค์ประกอบ 4 ประการ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2543) ดังนี้

1. การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวในขอบเขตความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน วัฒนธรรมนิยม ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว
2. การตระหนักในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีผลกระทบต่อชุมชน วัฒนธรรมนิยม ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน
3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการท่องเที่ยว ที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศชุมชน วัฒนธรรมนิยม ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยว
4. การประสานความต้องการทางเศรษฐกิจ การคงอยู่ของสังคม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ดร.ชนิ เอมพันธุ์ (2547) ได้กล่าวถึงหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมี 7 ประการ ดังนี้

1. มีการดำเนินการจัดการภายใต้ขีดความสามารถของระบบธรรมชาติในการทดแทนฟื้นฟูให้สามารถผลิตและให้บริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ตลอดไป โดยไม่ลดถอยหรือเสื่อมโทรมลง ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และความต้องการของชุมชน
2. มีการกระจายประโยชน์อย่างเป็นธรรมสู่ท้องถิ่น
3. ให้ประสบการณ์นันทนาการที่มีคุณค่าแก่นักท่องเที่ยว
4. ให้ผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่ ทรัพยากร และวิถีชีวิต
5. เน้นการออกแบบที่กลมกลืนกับสถาปัตยกรรมท้องถิ่นและใช้วัสดุในท้องถิ่น
6. เน้นการผสมผสานการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนสู่แผนพัฒนาระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และระดับประเทศ
7. เน้นข้อมูลพื้นฐานเพื่อเป็นฐานในการตัดสินใจและการติดตามตรวจสอบ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ความหมายการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism : CBT)

องค์การสหประชาชาติ (2000) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชนว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการบูรณาการพัฒนาชุมชนและการดำรงรักษาไว้ซึ่งมรดกทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในแถบภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก

สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน (2551) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชนว่า เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน

พจนานุกรม (2546) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชนว่า เป็นการจัดการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชน เพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของ มีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน

ลินด์ สโรบล (2545) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชนว่า เป็นการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของการท่องเที่ยวบนฐานความคิดที่ว่าชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากรและเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยว โดยการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตและวิถีการผลิตของชุมชนมาใช้เป็นต้นทุนหรือปัจจัยในการจัดการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนให้มีความรู้ ความสามารถในการดำเนินงาน ตั้งแต่การตัดสินใจการวางแผน การดำเนินงาน การสรุปบทเรียน โดยเน้นให้เกิดความยั่งยืนสู่คนรุ่นลูกหลานและเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นตลอดจนคำนึงถึงความสามารถในการรองรับของธรรมชาติเป็นสำคัญ

วีระพล ทองมา (2550) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชนว่า เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชน เพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน โดยมองว่าการท่องเที่ยวต้องทำงานครอบคลุม 5 ด้าน พร้อมกัน ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยมีชุมชนเป็นเจ้าของและมีส่วนในการจัดการ

พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์ (2553) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชนว่า เป็นการท่องเที่ยวที่ชุมชนเป็นเจ้าของทรัพยากร มีส่วนในผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว เป็นผู้กำหนดทิศทางและรูปแบบการท่องเที่ยว

กฤษณ์ โคตรสมบัติ (2553) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชนว่า หมายถึง การท่องเที่ยวที่กำหนดทิศทางโดยชุมชน โดยคำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมจัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่นักท่องเที่ยว ซึ่งควรครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน คือ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังสามารถเป็นเครื่องมือในการพัฒนา โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเงื่อนไขและสร้างโอกาสให้องค์กรชุมชนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการวางแผนทิศทางการพัฒนาชุมชนของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนที่มีแนวโน้มว่าการท่องเที่ยวจะเข้าถึง หรือเป็นชุมชนที่ต้องการให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น ให้มีการสร้างให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับการวางแผน การบริหารจัดการทรัพยากรและกระจายอำนาจ การตัดสินใจโดยเน้นความสำคัญของการจัดการธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนไปพร้อมกัน

ทิพวรรณ พุ่มมณี (2552) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชนว่า เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะเป็นชุมชน พื้นฐานที่สำคัญคือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวของพื้นที่ การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนช่วยในการกระตุ้นเศรษฐกิจของท้องถิ่นด้วยการสร้างงานและกระจายรายได้ ขณะเดียวกันก็ช่วยในการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชนซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะตน

จากความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชน สามารถสรุปได้ว่าท่องเที่ยวโดยชุมชน หมายถึง การท่องเที่ยวที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของการท่องเที่ยวบนพื้นฐานความคิดที่ประชาชนทุกคนในชุมชนเป็นเจ้าของทรัพยากรและเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดจากการท่องเที่ยวภายในชุมชน

สถาบันการท่งเที่ยวโดยชุมชน (2551) ได้สรุปว่า ส่วนประกอบสำคัญของการท่งเที่ยวโดยชุมชน มีดังนี้

1. ทรัพยากรการท่งเที่ยว ที่มีทั้งด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม
2. การเข้าถึงพื้นที่ เป็นการเดินทางไปสู่แหล่งท่งเที่ยวโดยพิจารณาถึงเส้นทางและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางให้กับนักท่งเที่ยวอย่างเพียงพอ
3. การให้บริการท่งเที่ยวในชุมชน ที่สามารถปรับได้ตามสภาวะแวดล้อมและสภาพพื้นที่โดยมีจุดร่วมที่สำคัญ คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนและผลประโยชน์ต้องตกอยู่ในชุมชน

ความสำคัญของการท่งเที่ยวโดยชุมชน

พิมพ์ระวี โรจนรุ่งสัจย์ (2553) ให้ความสำคัญของการท่งเที่ยวไว้หลายด้าน ดังนี้

1. การวางแผนการท่งเที่ยว เพราะในการวางแผนการท่งเที่ยวนั้นไม่ว่าจะในระดับประเทศหรือระดับชุมชนก็ควรจะต้องคำนึงถึงชุมชนเป็นพื้นฐาน ชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อการดำเนินการในการท่งเที่ยวของชุมชนตนเอง
2. การพัฒนาการท่งเที่ยวอย่างยั่งยืน เนื่องจากเมื่อประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการการท่งเที่ยวชุมชนแล้ว จะเกิดความยั่งยืนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน
3. องค์กรในทุกระดับ ในการบริหารจัดการท่งเที่ยวนั้นควรได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกระดับตั้งแต่ระดับโลกจนถึงท้องถิ่น
4. เป็นรายได้ที่สำคัญสู่ชุมชน ความสำคัญของการท่งเที่ยวโดยชุมชนที่หลายประเทศให้ความสำคัญเป็นหลัก โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนา คือการนำรายได้มาสู่ชุมชนไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของรายได้หลักหรือรายได้เสริม
5. ด้านเศรษฐกิจ การท่งเที่ยวสามารถนำรายได้มาสู่ชุมชนได้ก็จะสร้างความมั่นใจและได้รับความร่วมมือจากประชาชน
6. ด้านจิตวิทยา การท่งเที่ยวทำให้ประชาชนภูมิใจในท้องถิ่น ต้องการให้ชุมชนเป็นที่รู้จักและเมื่อนักท่งเที่ยวเข้ามาท่งเที่ยว รวมถึงการร่วมมือในการอนุรักษ์และประชาสัมพันธ์ชุมชนอีกด้วย

7. ด้านสังคม การท่องเที่ยวยกระดับคุณภาพชีวิตเสริมสร้างความเสมอภาค รวมทั้งสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประชาชนกันเอง และระหว่างประชาชนกับนักท่องเที่ยวด้วย

8. ด้านการเมือง เมื่อชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนในการดำเนินงานก็จะรู้สึกได้รับสิทธิและหวงแหนชุมชนอย่างแท้จริง

9. ด้านสิ่งแวดล้อม ประชาชนในชุมชนจะเกิดความตระหนักและร่วมกันปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติแก่คนรุ่นต่อไป

กระบวนการเรียนรู้ของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

กระบวนการเรียนรู้ของการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีองค์ประกอบที่สำคัญ (สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน, 2551) คือ

1. ศักยภาพของคน ต้องเริ่มที่คนในชุมชนที่จะต้องรู้จักรากเหง้าของตนเองให้ดีเสียก่อนเพื่อความพร้อมในการบอกเล่าข้อมูลและคนในชุมชนต้องมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ มีความสามัคคีทำงานร่วมกันได้

2. ศักยภาพของพื้นที่ หมายถึงรวมถึง ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบสานต่อกันมา คนในชุมชนต้องรู้จัก ต้องรักและหวงแหนเห็นคุณค่าของทรัพยากรในชุมชนของตน สามารถที่จะนำมาจัดการได้อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน (สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน, 2551)

3. การจัดการ ชุมชนที่จะสามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ต้องเป็นชุมชนที่มีผู้นำที่เป็นที่ยอมรับ มีความคิด มีวิสัยทัศน์ ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้งยังต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐที่เกี่ยวข้อง สิ่งสำคัญที่สุดของชุมชนก็คือการมีส่วนร่วมอันหมายรวมถึง ร่วมในทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อส่วนรวม

4. การมีส่วนร่วม การสื่อสารพูดคุย เป็นการสื่อความคิดเห็น การแก้ปัญหา รวมถึงการหาทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จากการระดมความคิด

องค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน (2551) กล่าวว่าองค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-Based Tourism: CBT) มีอยู่ 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ชุมชนมีฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และมีวิถีการผลิตที่พึ่งพาและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ชุมชนมีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น
2. ด้านองค์กรชุมชน ชุมชนมีระบบสังคมที่เข้าใจกัน ปราชญ์ หรือผู้มีความรู้ และทักษะในเรื่องต่าง ๆ หลากหลาย ชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา
3. ด้านการจัดการ มีกฎ-กติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว มีองค์กรหรือกลไกในการทำงานเพื่อจัดการการท่องเที่ยวและสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนโดยรวมได้ มีการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม และมีกองทุนที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน
4. ด้านการเรียนรู้ โดยลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างการรับรู้และความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่าง มีระบบจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือน สร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือน

หลักการของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชน มีหลักการดังนี้ (ศูนย์ประสานงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน, 2555)

1. ชุมชนเป็นเจ้าของ
2. ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและตัดสินใจ
3. ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง
4. ยกระดับคุณภาพชีวิต
5. มีความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม
6. คงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น

7. ก่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างคนต่างวัฒนธรรม
8. เคารพในวัฒนธรรมที่แตกต่างและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
9. เกิดผลตอบแทนที่เป็นธรรมแก่คนท้องถิ่น
10. มีการกระจายรายได้สู่สาธารณประโยชน์ของชุมชน

การจัดการองค์การการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ศูนย์ประสานงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน (2555) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนจำเป็นต้องมีองค์กรที่มีเข้ามารับผิดชอบในการทำงาน เพราะลักษณะงานด้านการท่องเที่ยวต้องติดต่อสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยวหรือหน่วยงานภายนอกที่ต้องประสานความร่วมมือด้วย ชุมชนเป็นภาพลักษณ์หนึ่งขององค์กร ที่ต้องบริหารงานและรับผิดชอบต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้ชุมชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมและตรวจสอบการทำงานได้ การที่จะชี้วัดว่าองค์กรเข้ามาทำหน้าที่จัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นตัวแทนผลประโยชน์ที่แท้จริงของชุมชน ต้องมีองค์ประกอบสำคัญขององค์การการท่องเที่ยวโดยชุมชนดังนี้

1. การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นหัวใจสำคัญของการทำงานชุมชน คือชาวบ้านในชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการ ซึ่งเกิดจากกระบวนการทำงานของชาวบ้านที่ได้ร่วมคิดร่วมทำ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการกำหนดทิศทาง ในการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน การเข้ามามีส่วนร่วม บางครั้งเป็นไปได้ยากที่จะทำให้ชาวบ้านทุกคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทางตรง แต่ควรให้สมาชิกในชุมชนได้รับผลประโยชน์ไม่ทางตรงก็ทางอ้อมในการจัดการท่องเที่ยว

ในกรณีการท่องเที่ยวโดยชุมชน สามารถสร้างการมีส่วนร่วมของกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน ให้เข้ามามีบทบาทในการทำงาน ซึ่งจะเป็นตัวแทนของความคิดและผลประโยชน์ของตนและชุมชนโดยการเป็นที่ปรึกษาหรือร่วมทุน ชาวบ้านทั่วไปสามารถเป็นสมาชิกได้ในลักษณะการร่วมทุนโดยการลงหุ้น เพื่อให้มีเงินทุนในการดำเนินงานและเมื่อมีผลกำไรสามารถตอบแทนสมาชิกได้ในรูปแบบของเงินปันผล ถึงแม้ว่าการมีส่วนร่วมอาจทำให้กิจกรรมเป็นไปได้ช้า แต่สมาชิกในชุมชนจะเกิดประสบการณ์และบทเรียนร่วมกัน

2. การกระจายบทบาทการทำงาน (Division of Roles) การแบ่งบทบาทหน้าที่การทำงานให้กระจายไปยังสมาชิก จะทำให้การบริหารงานคล่องตัว นอกจากนี้ยังเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิก โดยเฉพาะผู้หญิง ผู้สูงอายุ เยาวชน ได้แสดงบทบาทและศักยภาพของตนในการทำงาน

3. การกระจายผลประโยชน์ (Division of Benefits) การจัดการผลประโยชน์ที่ดี ยุติธรรม แยกออกเป็น

3.1 ผลประโยชน์ทางตรง คือสมาชิกของกลุ่ม หรือองค์กรท่องเที่ยวโดยชุมชนได้รับการบริการการท่องเที่ยว

3.2 ผลประโยชน์ทางอ้อม การจัดสรรผลประโยชน์ในส่วนของงานสาธารณประโยชน์ของชุมชน องค์กรควรที่จะจัดสรรเงินจากผลการดำเนินงานออกมาในรูปกองทุนเพื่อสนับสนุนกิจกรรมสาธารณประโยชน์ของชุมชน

4. มีระบบการทำงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ คือระบบการเงินที่เข้าใจง่าย ตรวจสอบได้ สิ่งที่ต้องทำเพื่อการทำงานโปร่งใสตรวจสอบได้ มีดังนี้

4.1 มีการจัดทำการเงินขั้นพื้นฐาน เช่น การมีใบเสร็จรับเงิน - จ่ายเงิน การลงบัญชีรายรับรายจ่าย เป็นต้น

4.2 มีระบบการรายงานทุกเดือน

4.3 ออกระเบียบว่าด้วยการหักเงินเข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้าน

4.4 มีการสรุปค่าใช้จ่ายเงินทุก ๆ 3 - 6 เดือน

4.5 สมาชิกที่ทำการเงิน กับคนทำบัญชีต้องไม่ใช่คนเดียวกัน และควรมีกรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 2 คน

4.6 ระบบการหมุนเวียนเรื่องที่พัก การนำเที่ยว ยานพาหนะ หรืออาหารให้มีการทำแบบระบบรายชื่อเพื่อให้เห็นการกระจายตัวการทำงาน การหมุนเวียนกันทำงานและผลตอบแทนที่ได้รับ

5. มีมาตรการในการควบคุมและป้องกันผลกระทบทางด้านสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม (Measure to control and prevent natural and cultural impacts) กลุ่มองค์กรสามารถออกกฎระเบียบในการท่องเที่ยวหรือแนวทางในการปฏิบัติเมื่ออยู่ในชุมชนให้นักท่องเที่ยว และยังคงควรมีกลไกติดตามผลกระทบด้านต่าง ๆ โดยตั้งคณะกรรมการขึ้นมาหรือจัดทำให้เป็นวิถีปฏิบัติเมื่อมีการท่องเที่ยว ควรต้องมีการรายงานการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเพื่อให้มีการเฝ้าระวังและแก้ไขผลกระทบได้ทัน่วงที

ผลกระทบจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน

สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน (2550) สรุปว่า หากชุมชนมีความพร้อมทั้งภายในชุมชนและ มีนักท่องเที่ยวที่เหมาะสม มีการจัดการที่ดี ผลที่เกิดขึ้นจากการทำงานการท่องเที่ยวโดยชุมชนจะมี ดังนี้

1. ด้านสังคมและวัฒนธรรม จะเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรมระหว่างเจ้าของบ้าน และแขกผู้มาเยือน เกิดการสร้างความเคารพในวัฒนธรรมที่แตกต่าง ความสนใจของคนภายนอก กระตุ้นความภาคภูมิใจของคนในชุมชน เกิดการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะในการทำงาน ให้กับสมาชิก สร้างความมั่นใจให้เกิดขึ้นแก่คนในชุมชน เป็นการสร้างพลังชุมชนในการมีปฏิสัมพันธ์ กับภายนอกอย่างมีศักดิ์ศรี เป็นการสร้างโอกาสให้แก่ผู้หญิง ผู้อาวุโสชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการ ทำงานและแสดงศักยภาพได้อย่างเต็มที่ การพัฒนาคุณภาพชีวิต และแบ่งบทบาทในการทำงาน และ สร้างความสามัคคีภายในชุมชน

2. ด้านสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดสร้างจิตสำนึกเรื่องสิ่งแวดล้อมทั้งชาวบ้านและผู้มาเยือน เกิด แบบแผนการจัดการทรัพยากรโดยชุมชนและมีกฎกติกาในการดูแลรักษาเพื่อการใช้อย่างยั่งยืน และมี ระบบจัดสรรรายได้เข้าไปดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

3. ด้านเศรษฐกิจ ทำให้ก่อให้เกิดรายได้เสริม มีกองทุนในการต่อยอดงาน/พัฒนางานให้ ก้าวหน้ายิ่งขึ้น มีการกระจายรายได้สู่ส่วนต่าง ๆ ในชุมชน เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจที่หลากหลายและ เกิดการสร้างงานหรือกิจการที่ต่อเนื่องจากการท่องเที่ยว

วีระพล ทองมา (2548) กล่าวว่า ทุกอย่างที่ดีดำเนินการย่อมส่งผลกระทบต่อสิ่งที่ตั้งอยู่ สิ่งแวดล้อมโดยรอบทั้งสิ้น ซึ่งมีผลกระทบด้านบวกและด้านลบ ได้แก่

1. ผลกระทบด้านบวก ส่งผลให้ชุมชนมีจิตสำนึกเกิดการพัฒนาตนเอง พึ่งพาตนเอง คิดเป็นทำเป็น มีความพยายามในการเรียนรู้พัฒนา เกิดรายได้เพิ่มขึ้นมีการรวมตัวกัน สร้างความ เข้มแข็งในชุมชนนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ตามความคาดหวังและความพยายามที่จะดำเนินการ เพื่อให้เป็นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมวัฒนธรรม และ สิ่งแวดล้อม และสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนคือการรวบรวมองค์ความรู้ ภูมิปัญญา สืบสานสืบทอด ตลอดจนการนำไปใช้ประโยชน์ได้ เกิดความรักความภาคภูมิใจในความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีส่วนร่วมในทรัพยากรของชุมชน และเกิดกระบวนการเรียนรู้การทำงานร่วมกันในที่สุด

2. ผลกระทบด้านลบ เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ จำนวนขยะที่เพิ่มมากขึ้นจากนักท่องเที่ยว การใช้น้ำ ระบบนิเวศธรรมชาติ การรับวัฒนธรรมที่เข้ามาอย่างรวดเร็ว เกิดกระแสการเลียนแบบ มีการขัดแย้งทางความคิด เสียความเป็นส่วนตัวในการที่จะต้องรองรับนักท่องเที่ยว และที่สำคัญคืออาจถึงกับสูญเสียเอกลักษณ์ของท้องถิ่น หากมีการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวมากเกินไป ในส่วนการตลาดนั้นแต่ละชุมชนจะต้องให้ข้อมูลแนะนำชุมชนตนเองและชุมชนอื่นที่ถูกต้องและน่าสนใจแก่นักท่องเที่ยว และที่น่าภูมิใจสำหรับชุมชนคือ การรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาบรรพบุรุษที่สืบทอดกันมา แต่ชุมชนไม่ได้ละทิ้งพื้นฐานเดิมหรือปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตไปตามกระแสวัฒนธรรม และไม่ได้มุ่งหวังรายได้จากการท่องเที่ยวที่จะได้ให้เป็นรายได้หลักของชุมชนโดยละทิ้งอาชีพดั้งเดิมที่จะเป็นการที่จะปรับตัวเพื่อรองรับกระแสการท่องเที่ยวที่เข้าไปในชุมชน

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542) ได้กล่าวไว้ว่า ชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากกิจกรรมทางการท่องเที่ยว จึงต้องให้ชุมชนท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้รู้ปัญหาและความต้องการของชุมชนท้องถิ่นของตนเองได้ดีกว่าผู้อื่น ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่นของตนเอง กิจกรรมทางการท่องเที่ยวได้ส่งผลกระทบโดยตรงกับชุมชนท้องถิ่นทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งได้จำแนกผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนท้องถิ่นไว้เป็น 4 ด้าน คือ

1. ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจ อาจพิจารณาได้เป็นทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งผลกระทบในทางบวก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของชุมชน การสร้างงาน การเพิ่มรายได้ การกระตุ้นการผลิต และการแก้ปัญหาดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ ส่วนผลกระทบ ได้แก่ ปัญหารายได้ไม่ต่อเนื่อง เพราะฤดูกาลของการท่องเที่ยว คุณภาพแรงงานไม่เหมาะสมกับระบบการผลิตผลิตภัณฑ์ ราคา และการบริการ อาจมีการแย่งชิงผลประโยชน์ในชุมชน ทำให้เกิดปัญหาด้านทุนอื่น ๆ เช่น แรงงาน ที่ดิน เงิน การใช้วัตถุดิบจากต่างประเทศ เป็นต้น

2. ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นด้านสังคม อาจพิจารณาได้เป็นทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งผลกระทบในทางบวก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงแผนการประกอบอาชีพช่วยยกมาตรฐานการครองชีพ สร้างความสามัคคี ป้องกันการอพยพย้ายถิ่น เสริมสร้างการศึกษา และสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างนักท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่น ส่วนผลกระทบในแง่ลบ ได้แก่ เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถี

ชีวิตและค่านิยมท้องถิ่น ปัญหาการหลอกหลวงนักท่องเที่ยว มีการอพยพย้ายถิ่นของชุมชนอื่นเข้ามา ปัญหาอาชญากรรม และปัญหาการขัดแย้งระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชนท้องถิ่น

3. ผลกระทบของนักท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นด้านวัฒนธรรม อาจพิจารณาได้เป็นทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งผลกระทบในทางบวก ได้แก่ การใช้วัฒนธรรมของท้องถิ่นเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความเข้าใจที่ดีต่อวัฒนธรรมท้องถิ่น เกิดความรัก ความหวงแหน ภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเอง เกิดความร่วมมือร่วมใจในการช่วยเหลือฟื้นฟูสืบทอด และอนุรักษ์วัฒนธรรม ส่วนผลกระทบในแง่ลบ ได้แก่ การเกิดปัญหาการขัดแย้งทางวัฒนธรรมระหว่างนักท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่น การเปลี่ยนแปลงค่านิยม รูปแบบของวัฒนธรรมท้องถิ่น การลดคุณค่าของวัฒนธรรมและศิลปวัตถุ การทำลายศิลปวัตถุของชุมชนท้องถิ่น และการทำลายวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เป็นสินค้าเพื่อการท่องเที่ยว

4. ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นด้านสิ่งแวดล้อม อาจพิจารณาได้เป็นทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งผลกระทบในทางบวก ได้แก่ สร้างความตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อมในชุมชนท้องถิ่น ช่วยรักษา พัฒนา ปรับปรุงและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมของชุมชน และค้นคว้าหาแนวทางรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชนท้องถิ่น ส่วนผลกระทบในทางลบ ได้แก่ เกิดปัญหาการทำลายทรัพยากรในด้านต่าง ๆ ของชุมชนท้องถิ่น เช่น ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรทางชีวภาพ เกิดปัญหามลภาวะ ปัญหาการทรุดตัวของดิน และการทำลายภูมิทัศน์ของชุมชนท้องถิ่น

ตัวชี้วัดความสำเร็จของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน (2551) ได้กำหนดตัวชี้วัดในการประเมินความสำเร็จของการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีทั้งสิ้น 6 ตัวชี้วัดหลัก ซึ่งประมวลผลมาจากข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อใช้ในการประเมินการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นไปถูกต้องและให้ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ซึ่งมีดังนี้

1. การท่องเที่ยวโดยชุมชนจะสำเร็จได้ต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงและอย่างทั่วถึง
2. ผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวในชุมชนต้องกระจายสู่ชุมชนอย่างยุติธรรม
3. การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องดำเนินไปอย่างมีระบบที่ดีและอย่างระมัดระวังเป็นสำคัญ

4. ควรจะมีความร่วมมือและสนับสนุนจากภาคีที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกชุมชน
5. ชุมชนต้องมีเอกลักษณ์หรือจุดเด่นหรือทรัพยากรการท่องเที่ยวหลักของชุมชนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

6. การท่องเที่ยวในชุมชนต้องมีการพิจารณาเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไปด้วย

จากตัวชี้วัดทั้ง 6 ตัวชี้วัด การมีส่วนร่วมและการได้รับสนับสนุนจากชุมชนเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก ที่สำคัญชุมชนต้องสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างเต็มใจ โดยในรูปแบบชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม มีส่วนวางแผน ให้ความคิดเห็นหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนของพวกเขาเอง (พิมพ์ระวีโรจน์รุ่งสัจด์, 2553)

นอกจากนี้ สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน (2550) ได้กล่าวว่าปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนประสบผลสำเร็จคือ

1. การมีฐานชุมชนที่เข้มแข็ง คือ มีความสามัคคีในชุมชน มีการผลิตที่พึ่งตนเอง มีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ และมีระบบเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้
2. ทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งน้ำป่าไม้ ที่ดินทำกินที่เพียงพอ
3. ผู้นำที่สร้างศรัทธาหรือมีความสามารถ มีผู้นำที่เป็นผู้นำทางความคิด ลงมือทำอย่างต่อเนื่อง มีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำ มีการสืบทอดผลัดเปลี่ยนและสร้างผู้นำใหม่ และมีการถ่วงอำนาจและตรวจสอบอยู่ตลอดเวลา
4. ฐานวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง โดยมีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์และยังคงสืบทอดสู่รุ่นลูกหลาน
5. การมีส่วนร่วม ประชาชนในชุมชนทุกคน ทั้งประชาชน ผู้นำชุมชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมเข้าร่วมกระบวนการพัฒนาชุมชน
6. ความต่อเนื่องในการทำงาน มีนักท่องเที่ยวเข้าไปอย่างต่อเนื่องและมีการสรุปทบทวนเป็นระยะ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

นฤมล วิบูลย์ศิริชัย (2547) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การที่ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดนโยบาย ซึ่งเป็นกระบวนการในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นที่อยู่อาศัยในการดำรงชีวิต

นเรศ สงเคราะห์สุข (2541) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา ตั้งแต่ต้นจนสิ้นสุดกระบวนการทำงาน ได้แก่ การศึกษา ชุมชน การวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงานการบริหารการจัดการ การติดตามและประเมินผล ตลอดจนถึงการจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2551) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า เป็นกระบวนการซึ่งประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นเพื่อแสวงหาทางเลือกและการตัดสินใจต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการที่เหมาะสม และเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงควรเข้าร่วมในกระบวนการนี้ ตั้งแต่เริ่มแรก เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และการรับรู้เรียนรู้การปรับเปลี่ยนโครงการร่วมกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย

อโนทัย เพียรคงชล (2540) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในเชิงจิตวิทยาเป็นการเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ อารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่มซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าว เป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้นกับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่ม การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นกระบวนการที่สมาชิกของชุมชนมีการกระทำออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกัน แสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม ความสนใจร่วม และการดำเนินการร่วมกัน ในการเพิ่มอำนาจการต่อรองทางการเมืองเศรษฐกิจเพื่อปรับปรุงสถานภาพทางสังคมในชุมชนหรือเป็นกระบวนการที่ประชาชนมีส่วนร่วมมีร่วมใจกันในการระบุงปัญหาที่ตนประสบอยู่และร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมนั้นลุล่วงไป เพื่อประโยชน์ของชุมชนและช่วยสร้างความรู้สึกรับผิดชอบและความเป็นเจ้าของให้เกิดกับประชาชนทำให้การดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางได้และมีผลให้ประชาชนสามารถช่วยตนเองได้ในระยะยาวโดยไม่ต้องคอยพึ่งพาความช่วยเหลือจากภาครัฐหรือภาคเอกชนต่อไป

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 1978) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า เป็นการรวมตัวกันของประชาชนในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรและมีความรับผิดชอบในกิจกรรมของกลุ่ม

ซินรัตน์ สมสืบ (2549) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า เป็นการให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจในกระบวนการดำเนินงานที่ส่งผลต่อประชาชนในขั้นตอนดังนี้ การวางแผน การดำเนินการ การใช้ประโยชน์และการประเมินผล

ธนาศิลป์ เสี่ยวทอง (2553) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า เป็นการเปิดโอกาสจากรัฐหรือรัฐบาลหรือหน่วยงานราชการเพื่อให้ประชาชนได้มีการพัฒนาขีดความสามารถของตนเอง เพื่อเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการ 5 ขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมในการคิดค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยประชาชนต้องมีอิสระและมีความเต็มใจในการมีส่วนร่วม พร้อมทั้งรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการ เพื่อวัตถุประสงค์ที่วางไว้และทุกฝ่ายได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

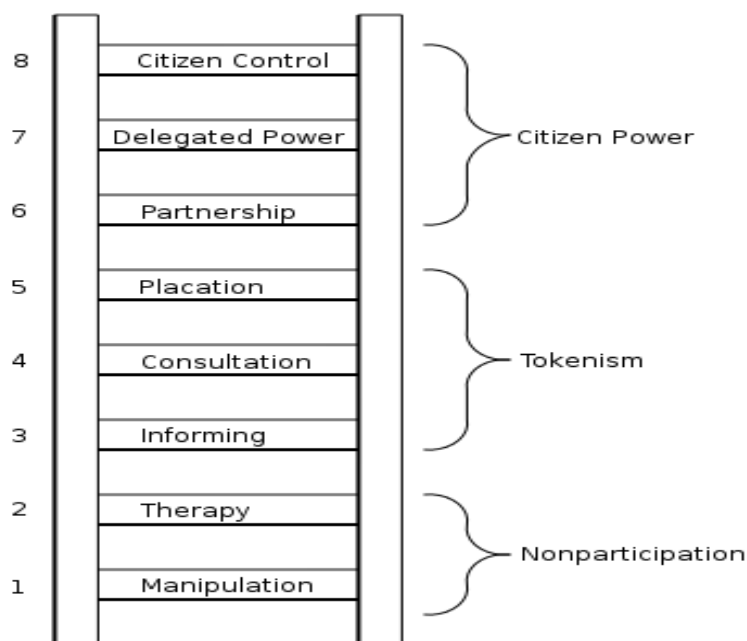
จากความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน สามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง บทบาทของชุมชน ในการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการหาสาเหตุของปัญหา มีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล รวมถึงการร่วมรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวอันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่น

ทฤษฎีหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน

อาร์นสไตน์ (Arnstein, 1969) นิยามถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า เป็นพลังของประชาชน โดยอาร์นสไตน์ได้นำเสนอขั้นตอนบันไดการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งได้รับความนิยמותอย่างต่อเนื่อง โดยได้แบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 8 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นการควบคุมโดยผู้อื่น (Manipulation) เป็นขั้นที่ไม่เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาชนไม่สามารถเปลี่ยนสิ่งที่ได้กำหนดไว้ ไม่มีการเกิดกระบวนการตัดสินใจของชุมชน และไม่มี การกระจายอำนาจจากหน่วยงานสู่ประชาชน

2. ขั้นการรักษา (Therapy) เป็นขั้นที่เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนน้อยมาก หน่วยงานรับฟังความคิดเห็นต่าง ๆ จากประชาชนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น
3. ขั้นการแจ้งให้ข้อมูล (Informing) หน่วยงานอาจเชิญตัวแทนประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มาร่วมให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ แต่หน่วยงานไม่ได้ให้ความสำคัญกับความรูสึกหรือความคิดเห็นจากประชาชนอย่างแท้จริง โดยเป็นการสื่อสารทางเดียวเพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อการตัดสินใจของหน่วยงานเท่านั้น
4. ขั้นการปรึกษาหารือ (Consultation) เป็นขั้นของการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยประชาชนมักทำหน้าที่ให้ข้อมูลและนำเสนอข้อคิดเห็นต่าง ๆ ตามความต้องการของหน่วยงาน อย่างไรก็ตามอำนาจในการตัดสินใจยังอยู่ในมือของหน่วยงานของรัฐ
5. ขั้นการแต่งตั้ง (Placation) ประชาชนเริ่มมีโอกาสในการจุดประเด็นเกี่ยวกับเรื่องราว ที่ตนเห็นว่าสำคัญ รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนมากขึ้น ตลอดจนก้าวเข้ามามีบทบาทในการให้ข้อคิดเห็นและนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ จากมุมมองและจุดยืนของตน อย่างไรก็ตามอำนาจในการตัดสินใจขั้นตอนสุดท้ายยังเป็นของผู้มีอำนาจ
6. ขั้นการเป็นหุ้นส่วน (Partnership) เป็นขั้นตอนที่ประชาชนเริ่มทำงานใกล้ชิดกับหน่วยงานและเริ่มมีอำนาจในการเสนอข้อคิดเห็น แลกเปลี่ยนข้อมูล หรือข้อโต้แย้งต่าง ๆ และนำไปสู่การตัดสินใจ
7. ขั้นการตั้งตัวแทน (Delegated Power) ในขั้นนี้ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างเต็มที่ ผ่านการมอบอำนาจการตัดสินใจจากหน่วยงานในเรื่องนั้น ๆ
8. ขั้นอำนาจพลเมือง (Citizen Control) อำนาจการตัดสินใจทั้งหมดอยู่ในมือของประชาชน โดยหน่วยงานต่าง ๆ มักทำหน้าที่ด้านการสนับสนุนข้อมูลข่าวสารประกอบการตัดสินใจของประชาชน

ภาพที่ 1 แสดงขั้นบันไดการมีส่วนร่วมของประชาชนของ Arnstein

(ที่มา: Arnstein, 1969)

อรรถัย ก๊กผล (2552) ได้สรุปว่า ระดับบันไดที่สูงขึ้นจะสะท้อนให้เห็นถึงอำนาจของประชาชนที่มากขึ้น โดยในขั้นที่ 1 และ 2 แสดงถึงการไม่มีส่วนร่วมของประชาชนเลย (Nonparticipation) โดยประชาชนไม่มีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นและไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ

ขั้นที่ 3 ถึง 5 เป็นการแสดงสิทธิ์ (Tokenism) ประชาชนมีโอกาสนในการให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นแต่ไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ

ขั้นที่ 6 ถึง 8 เป็นขั้นอำนาจประชาชน (Citizen Power) ประชาชนมีอำนาจในการตัดสินใจ สะท้อนให้เห็นการมีส่วนร่วมในระดับภาคพื้นส่วน (partnership) เป็นจุดเริ่มต้นของบทบาทและอำนาจของประชาชนอย่างแท้จริง

นอกจากนี้ The International Association for Public Participation IAP2 (2009) กล่าวว่า กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชน และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตนเอง ได้แบ่งระดับของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น 5 ระดับ ไว้ดังนี้ (อรรถัย ก๊กผล, 2552)

1. การให้ข้อมูลข่าวสาร (Inform) เป็นระดับพื้นฐานและเป็นก้าวแรกที่จะทำให้ประชาชนเข้า

สู่กระบวนการมีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ วิธีการให้ข้อมูลมีหลายช่องทางต่าง เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ การตีพิมพ์ ประกาศ การจัดนิทรรศการ การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสาร (News Repositories) การจัดงานแถลงข่าว ตลอดจนการให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนได้มีช่องทางในการแสดงความคิดเห็น

2. การรับฟังความคิดเห็น (Consult) เป็นกระบวนการที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง และความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจ เช่น การรับฟังความคิดเห็น สํารวจความคิดเห็น การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ การจัดเวทีสาธารณะ เป็นต้น

3. การเกี่ยวข้อง (Involve) เป็นกระบวนการที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือร่วมเสนอแนะแนวทางที่นำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่าข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงานของภาครัฐ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสนทนากลุ่ม การเปิดเวทีประชาพิจารณ์ การจัดตั้งคณะกรรมการทำงาน เป็นต้น

4. ความร่วมมือ (Collaborate) เป็นการให้กลุ่มประชาชน ผู้แทนภาคสาธารณะมีส่วนร่วมโดยเป็นหุ้นส่วนกับภาครัฐในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ และมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เช่น คณะกรรมการที่มีฝ่ายประชาชนร่วมเป็นกรรมการ เป็นต้น รวมทั้งรณรงค์ส่งเสริมให้รวมกลุ่มตามความสนใจในลักษณะของชมรม สภามชมรม คณะกรรมการ และสมาคมรวมทั้งการส่งเสริมอาสาสมัครที่มีจิตอาสาเพื่อช่วยเหลืองานท้องถิ่น เช่น ชมรมผู้สูงอายุ ชมรมคลังสมองท้องถิ่น กลุ่มออมทรัพย์หรือสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นต้น (เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2552)

5. การเสริมอำนาจแก่ประชาชน (Empower) เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนในระดับสูงที่สุด โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ เช่น การลงประชามติในประเด็นสาธารณะต่าง ๆ โครงการกองทุนหมู่บ้านที่มอบอำนาจให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจทั้งหมด เป็นต้น

ทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ตามหลักการทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโดนัลด์และพีเตอร์สัน (Donaldson & Preston, 1995) นั้นได้กล่าวถึงทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไว้ 3 ประการ คือ คุณลักษณะและพฤติกรรมบางประการขององค์กร ความสัมพันธ์กันของผู้มีส่วนได้เสียที่มีต่อความสำเร็จขององค์กรหรือวัตถุประสงค์

ในการพัฒนาการท่องเที่ยว และการกำหนดแนวทางจริยธรรมในการดำเนินงานและการจัดการขององค์กรในด้านการท่องเที่ยว

บริด (Byrd, 2007) ได้สรุปว่า ในการที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถเข้าถึงในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างแท้จริงนั้น ต้องคำนึงถึงเหตุผล 2 ประการ คือ ใครควรเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะมีส่วนในการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างไร

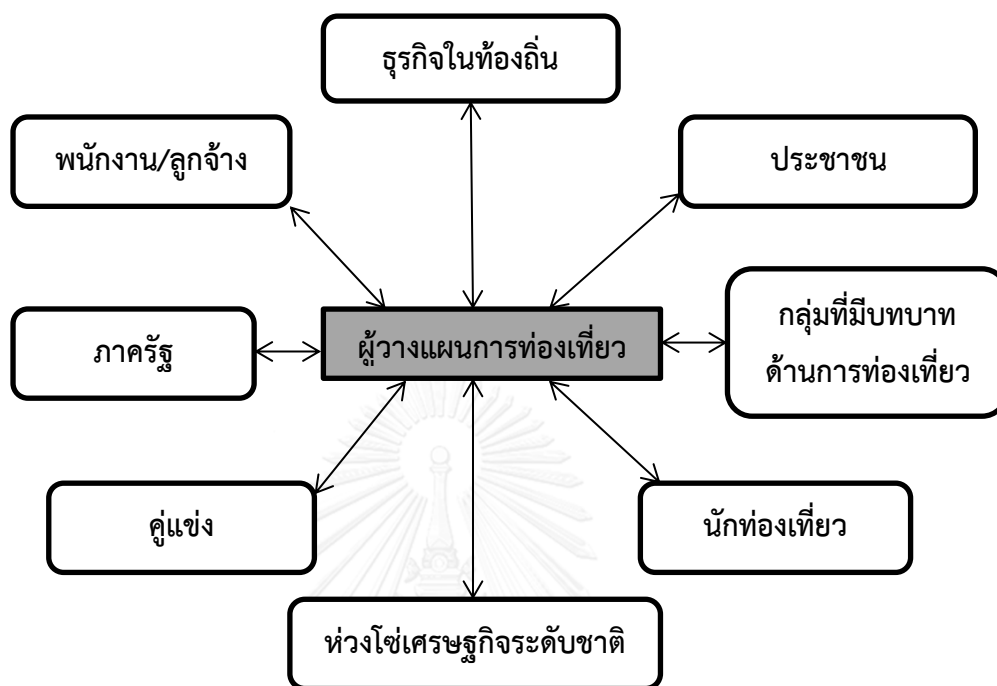
ฟรีแมน (Freeman, 1984) ให้ความหมายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียว่า กลุ่มหรือบุคคลในพื้นที่ที่ได้รับผลจากการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยการจัดการที่จะเพิ่มอำนาจแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ การจำแนกผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย การจัดการกระบวนการความสัมพันธ์ของกลุ่มของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการดำเนินงานร่วมกันระหว่างชุมชนกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สอดคล้องกับ โปสท์ ลอว์เรนซ์ และเวเบอร์ (Post, Lawrence, & Weber, 2002) ให้นิยามผู้มีส่วนได้เสีย คือ บุคคลหรือกลุ่มซึ่งมีผลกระทบหรือได้รับผลกระทบจากการตัดสินใจ นโยบายและการปฏิบัติขององค์กร

กุนน์ (Gunn, 1994) ได้สรุปว่า กลไกหลักสำคัญที่จะทำให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชน คือ การได้รับการสนับสนุนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน ซึ่งประกอบด้วย ประชาชน ผู้ประกอบการ และผู้นำชุมชน

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นั้น หากมองในภาพรวมสามารถแบ่งได้เป็นสองระดับ โดยพิจารณาจากความใกล้ชิดกับองค์กร คือ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียวงใน เป็นกลุ่มที่อยู่ใกล้ชิดหน่วยงานมากที่สุด เวลาเกิดผลกระทบกลุ่มนี้จะได้รับผลกระทบก่อน ได้แก่ นักท่องเที่ยว ประชาชน พนักงาน เจ้าของธุรกิจ ในท้องถิ่น และชุมชน ในขณะที่กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียวงนอก เป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบในลำดับถัดมา ได้แก่ ภาครัฐ คู่แข่ง ห่วงโซ่เศรษฐกิจระดับชาติ กลุ่มผลประโยชน์ และสื่อต่าง ๆ ซึ่งทั้งสองกลุ่มนี้ล้วนเป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หน่วยงานต้องให้ความสำคัญในการบริหารตามทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Freeman, 2010)

ฟรีแมน (Freeman, 1984) ได้จำแนกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วย ประชาชน กลุ่มที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว ห่วงโซ่เศรษฐกิจระดับชาติ คู่แข่ง ภาครัฐ พนักงานหรือลูกจ้าง และธุรกิจท้องถิ่น ซึ่งกลุ่มคนดังกล่าวเป็นกลุ่มคนที่สำคัญที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวและการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว ดังนั้นความร่วมมือของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในด้าน

การท่องเที่ยว จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวตามเป้าหมายที่วางไว้ ตามแผนภาพดังนี้

ภาพที่ 2 แผนภาพแสดงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยว
(ดัดแปลงจาก freeman, 1984)

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยว คือ กลุ่มหรือบุคคลที่ได้รับผลประโยชน์หรือผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งประกอบด้วย นักท่องเที่ยว ประชาชนในชุมชน ผู้นำชุมชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชน และผู้ประกอบการต่าง ๆ ซึ่งการได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในด้านการท่องเที่ยวจะทำให้เกิดกลไกการพัฒนาการท่องเที่ยว จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

ประเภทของการมีส่วนร่วม

Creighton (2005) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่องสามารถแบ่งเป็น 4 ประเภทสำคัญ ดังนี้

1. การให้ข้อมูลแก่สาธารณชนและการประชาสัมพันธ์ เป็นการให้ข้อมูลแก่ประชาชนตามความเป็นจริง เป็นการสื่อสารทางเดียวแก่สาธารณชน นั่นคือเป็นการตัดสินใจแล้วแจ้งให้ทราบ การให้ข้อมูลแก่

สาธารณชนนั้นเป็นองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีประสิทธิภาพ ประชาชนไม่สามารถมีส่วนร่วมได้หากไม่ได้รับข้อมูลที่สมบูรณ์และเป็นจริง

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนที่เป็นกระบวนการ กลไกสำคัญที่หน่วยงานต่าง ๆ ใช้เพื่อการปรับปรุงการมีส่วนร่วม ได้แก่ การประชาพิจารณ์ ซึ่งประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นต่อข้อเสนอต่าง ๆ และการเพิ่มการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ด้วยการนำเสนอรายงานหรือการสร้างคลังข้อมูลที่ประชาชนสามารถเข้าถึงผลการศึกษาได้ ซึ่งกลไกเหล่านี้เป็นกระบวนการของการมีส่วนร่วมของประชาชนและถือเป็นหน้าที่สำคัญในการมีส่วนร่วม

3. การปรึกษาหารือและการแก้ปัญหาร่วมกัน ประชาชนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ สามารถทำให้ตัดสินใจได้ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นมีนิยามหรือคำอธิบายไว้อย่างไร ช่วยพิจารณาระดับของทางเลือกต่าง ๆ ช่วยกันประเมินเกณฑ์ต่าง ๆ ที่นำมาใช้และพิจารณากระบวนการซึ่งนำมาใช้ในการตัดสินใจ

4. การหาข้อตกลงร่วมกัน ข้อตกลงที่เกิดจากการร่วมตัดสินใจของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะหากมีข้อตกลงที่แท้จริง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะสามารถดำเนินการต่อไปได้และสามารถมั่นใจได้ว่าการดำเนินการจะเกิดขึ้นได้อย่างแน่นอน

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน

1. คุณภาพของการตัดสินใจดีขึ้น การมีส่วนร่วมของประชาชนนำมาสู่การพิจารณาทางเลือกใหม่ ๆ การร่วมกันปรึกษาหารือจะช่วยให้ปัญหาต่าง ๆ ถูกแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ใช้ต้นทุนน้อยและลดความล่าช้าลงจากกระบวนการตัดสินใจในอนาคต
3. ช่วยสร้างความเข้าใจระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ลดข้อโต้แย้งทางการเมืองและช่วยให้เกิดความชอบธรรมต่อการตัดสินใจของรัฐบาล
4. การนำไปปฏิบัติง่ายขึ้น การเข้ามีส่วนร่วมตัดสินใจของประชาชน ทำให้ประชาชนรู้สึกเป็นเจ้าของของการตัดสินใจนั้นและผลักดันให้เกิดผลในทางปฏิบัติ
5. การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าที่เลวร้ายที่สุด จากการโต้แย้งจากฝ่ายต่าง ๆ การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนทำให้ทุกฝ่ายได้แสดงความคิดเห็น แสดงความต้องการและข้อกังวลได้โดยปราศจากอคติ

6. เกิดความน่าเชื่อถือและชอบธรรม จากการดำเนินการตามกระบวนการการตัดสินใจที่โปร่งใสและความน่าเชื่อถือต่อสาธารณชน
7. ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความตระหนักต่อการตอบสนองที่อาจเกิดขึ้นจากสาธารณชนต่อกระบวนการและการตัดสินใจ
8. เกิดการพัฒนาภาคประชาสังคม ประโยชน์ที่ได้รับจากการมีส่วนร่วมคือ ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการต่าง ๆ มีทักษะการแก้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน เป็นการฝึกอบรมผู้นำในอนาคต เรียนรู้วิธีการสร้างพลังอำนาจในการต่อรอง และเรียนรู้วิธีการประสานงาน

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น

โคเฮนและอันฮอฟ (Cohen & Uphoff, 1977) ศึกษาแนวคิดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา (Participation in decision making) ซึ่งประกอบด้วยการริเริ่มตัดสินใจ กำหนดนโยบายจากความต้องการ และตัดสินใจปฏิบัติงาน อาจเป็นการตัดสินใจในระยะเริ่มแรก การตัดสินใจในช่วงของกิจกรรม หรือการตัดสินใจในช่วงการดำเนินกิจกรรม
2. การมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติหรือการดำเนินกิจกรรม (Participation in implementation) คือการเข้าร่วมโครงการโดยให้การสนับสนุนด้านการบริหาร การประสานความร่วมมือ รวมทั้งการลงมือปฏิบัติด้วยแรงงาน แรงเงิน และการสนับสนุนทรัพยากรอื่น ๆ
3. การมีส่วนร่วมในการร่วมรับผลประโยชน์ (Participation in benefits) เป็นการเข้าร่วมกันที่จะรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น หรือการมีส่วนร่วมต่อผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางด้านสังคม หรือผลประโยชน์ทางด้านส่วนบุคคล
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Participation in Evaluation) เป็นการร่วมควบคุมติดตาม และประเมินผล เป็นการเข้าร่วมในการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการนั้น ๆ การมีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้เป็นสิ่งที่สำคัญแต่ไม่ค่อยได้รับการปฏิบัติ (Cohen & Uphoff, 1980) เป็นลักษณะของการพิจารณาถึงการดำเนินการที่ผ่านมา เพื่อให้ได้เรียนรู้หรือได้รับประโยชน์ในการดำเนินการร่วมกัน เพื่อให้กิจกรรมที่ดำเนินการอยู่หรือดำเนินการไปแล้วประสบ

ผลสำเร็จเป็นไปตามที่ได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลทำให้ชุมชนตระหนักว่า กิจกรรมที่ทำไปนั้นเหมาะสมและดำเนินการมาเป็นอย่างไร ควรดำเนินการต่อหรือไม่ ก่อให้เกิดประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรมร่วมกันหรือไม่ และส่งผลอย่างไรต่อความสำเร็จในการพัฒนาการท่องเที่ยว

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับท้องถิ่น คือ การกำหนดบทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมของการพัฒนาการท่องเที่ยวท้องถิ่น เพื่อให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และสร้างความเป็นเจ้าของ (Ownership) ของธุรกิจชุมชน ทำให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ และเป็นชุมชนที่เข้มแข็งต่อไป (พยอม ธรรมบุตร, 2549) มี 4 ระดับ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมระดับการตัดสินใจ (Decision Making Level) ชุมชนท้องถิ่นควรมีโอกาสเข้าร่วมตัดสินใจ ก่อนเริ่มการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตน โดยชุมชนควรได้รับข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบที่จะเกิดขึ้นต่อชุมชน ถ้ามีการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในชุมชน ควรจะมีการประชุมแล้วลงความเห็นร่วมกันในการตัดสินใจว่าควรหรือไม่ควรพัฒนาการท่องเที่ยว และถ้าจะพัฒนาควรพัฒนาไปในลักษณะใด

2. การมีส่วนร่วมระดับการวางแผน (Planning Level) การร่วมวางแผน คือ การร่วมรับผิดชอบในบทบาทและหน้าที่ต่าง ๆ ของการพัฒนา ชุมชนควรร่วมกันวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว เพราะชุมชนเป็นเจ้าของทรัพยากร มีหน้าที่ดูแลรักษาทรัพยากร

3. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว (Implementation Level) ชุมชนควรเป็นเจ้าของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในด้านการท่องเที่ยว

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน (Evaluation Level) ชุมชนควรร่วมประเมินผลของการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อการปรับปรุงแผนพัฒนาให้ยั่งยืนและระยะยาว

นำชัย ทนุผลและคณะ (2543) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมในการระบุปัญหาและสาเหตุของปัญหา เพราะประชาชนในชุมชนนั้นย่อมรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนและปัญหาของตนได้ดีที่สุด

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนในการดำเนินกิจกรรม ประชาชนควรมีการร่วมกันวางแผน

ดำเนินกิจกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการด้วยตัวเอง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนหาแนวทางแก้ไขและแนวทางดำเนินกิจกรรมจะมีผลทำให้ประชาชนรู้สึกเป็นเจ้าของในกิจกรรมนั้น

3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนในการปฏิบัติงาน จะทำให้เกิดความรู้สึก ร่วมกันในการเป็นเจ้าของกิจกรรมแลผลงานที่ปรากฏ

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขให้การทำงานมีประสิทธิภาพ

ถวิลวดี บุรีกุล (2547) ได้กล่าวถึง กระบวนการมีส่วนร่วมสามารถจัดแบ่งเป็นชั้น ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน ประกอบด้วย การรับรู้ เข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผน และร่วมในการวางแผนกิจกรรม

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหรือดำเนินการ ประกอบด้วย การเกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ และในการตัดสินใจ

3. การมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ เป็นการมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลของกิจกรรมหรือผลของการตัดสินใจที่เกิดขึ้น

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เป็นการประเมินประสิทธิภาพของโครงการกิจกรรมต่าง ๆ และพิจารณาวิธีที่จะดำเนินการต่อเนื่องต่อไป

ประจักษ์ วิฑูรเศรษฐ์ (2551) ได้สรุปถึงรูปแบบขั้นตอนการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. การค้นหาว่าสาเหตุของปัญหา
2. การร่วมการในการวางแผน กำหนดนโยบาย เพื่อแก้ไขปัญหา
3. การร่วมดำเนินงาน ปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุตามแผนที่วางไว้
4. การร่วมติดตาม ประเมินผล
5. การบำรุงรักษาและปรับปรุงแก้ไข

สุธี วรประดิษฐ์ (2557) ได้สรุปขั้นตอนของการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนนั้นมี 6 ขั้นตอน

ดังนี้

1. การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไข
2. ตัดสินใจกำหนดความต้องการ
3. ลำดับความสำคัญ

4. วางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการ แนวทางการดำเนินงาน
5. ดำเนินงานตามโครงการ
6. ประเมินผล

จากข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อนำไปใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. การมีส่วนร่วมด้านการหาสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมด้านการวางแผนและการตัดสินใจ
3. การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรม
4. การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์
5. การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล

ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน

การที่ชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ นั้น มีปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ดังนี้

ทวิทอง หงส์วิวัฒน์ (2527) ได้สรุปปัจจัยพื้นฐานในการระดมการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 2 ประการ ดังนี้

1. ปัจจัยของสิ่งจูงใจ การเข้าร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง การได้ผลประโยชน์ตอบแทนจะเป็นเหตุผลประการแรก ซึ่งถือเป็นเรื่องของการก่อให้เกิดมีสิ่งจูงใจ
2. ปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม ประชาชนจำนวนมากขาดโอกาสในการเข้ากิจกรรมได้ เนื่องจากไม่เห็นช่องทางของการเข้าร่วมหรือเข้าร่วมแล้วไม่ได้รับผลดังที่คาดหวังไว้ ดังนั้น พื้นฐานทางด้านโครงสร้างของช่องทางในการเข้าร่วมจึงควรมีลักษณะที่เปิดโอกาสให้ทุก ๆ คน และทุก ๆ กลุ่มในชุมชนมีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง โดยการเข้าร่วมอาจจะอยู่ในรูปของการมีตัวแทนหรือการเข้าร่วมโดยตรง ควรมีเวลากำหนดที่ชัดเจนเพื่อผู้เข้าร่วมจะสามารถกำหนดเงื่อนไขของตนเองได้ในสภาพเป็นจริงของตนและควรกำหนดลักษณะของกิจกรรมที่แน่นอน

ประยูร ศรีประสาธน์ (2542) ได้นำเสนอปัจจัยของการมีส่วนร่วมว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม มีด้วยกัน 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุและเพศ ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ การศึกษา อาชีพ รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่ม และปัจจัยด้านการสื่อสาร ได้แก่ การรับข่าวสารจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล

วิวัฒน์ ตากสาร (2556) ได้สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

1. คุณลักษณะด้านคุณธรรมของผู้นำ ได้แก่ การเป็นที่พึ่งให้กับคนในชุมชน นำเคารพ ศรัทธา มีความน่าเชื่อถือ เสียสละ และมีคุณธรรม
2. คุณสมบัติด้านความสามารถของผู้นำ ได้แก่ มีความรับผิดชอบ กล้าตัดสินใจ มีความสนใจที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น กระตุ้นให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา มีศักยภาพในการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไข และรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก
3. การให้คุณค่าทางสังคมของสมาชิก ได้แก่ ให้คุณค่าระบบอาวุโส ให้ความสำคัญกับระบบเครือญาติ ให้ความสำคัญต่อสิทธิชุมชน และเห็นคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. ความตระหนักของสมาชิก ได้แก่ มีจิตสำนึกรักท้องถิ่น ภาคภูมิใจในท้องถิ่น สำนึกความเป็นเจ้าของทรัพยากร ตระหนักถึงปัญหาหรือการได้รับผลกระทบร่วมกัน และต้องการให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดี
5. ความใส่ใจในกิจกรรมของชุมชน ได้แก่ การสนใจรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ มีความรู้ความเข้าใจต่อความสำคัญของกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในชุมชน และมีความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน เช่น มีเวลา มีความสนใจ มีความตั้งใจ เป็นต้น
6. ความเข้มแข็งของชุมชน ได้แก่ เข้าร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน สามัคคีทั้งในระดับหมู่บ้านและครัวเรือน แสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของชุมชน ประชาคมเพื่อค้นหาและแก้ไขปัญหา การจัดกิจกรรมเรียนรู้ในชุมชนจัดทำแผนชุมชน สมาชิกชุมชนมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ และกรรมการหมู่บ้าน/ชุมชนรับผิดชอบขั้นขั้นแข็ง
7. การได้รับการสนับสนุนและการยอมรับ ได้แก่ ได้รับการสนับสนุนเงินทุน ได้รับการสนับสนุนข้อมูลข่าวสาร พาไปศึกษาดูงานต่างท้องถิ่น เข้าร่วมกิจกรรมสาธิต/อบรม ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานภาครัฐ และได้รับการยอมรับจากชุมชนอื่น ๆ

อานิสงค์ โอทาตะวงศ์ (2557) ได้กล่าวว่า ปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว เพราะเป็นช่องทางสื่อสารในการรับรู้ข้อมูล

ข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ผ่านสื่อช่องทางต่าง ๆ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นำชุมชน ญาติ หรือว่าเพื่อนบ้าน วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ และอินเทอร์เน็ต รวมทั้งความถี่ของการได้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่ง

อิทธิโชติ ช่วงฉ่ำ (2547) ได้เสนอถึงบริบทของการมีส่วนร่วมว่าการวิเคราะห์และการจัดการมีส่วนร่วม จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและสภาพทางสังคมซึ่งมีความซับซ้อนเป็นอย่างมาก ได้แก่ ปัจจัยทางกายภาพและชีวภาพ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางการเมือง ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางวัฒนธรรม และปัจจัยทางประวัติศาสตร์

อรทัย ก๊กผล (2552) กล่าวไว้ว่า ประชาชนในชุมชนต้องตระหนักว่าต้องมีความรับผิดชอบในกระบวนการการมีส่วนร่วม หากประชาชนละเลยไม่สนใจในกระบวนการมีส่วนร่วม อาจส่งผลให้ผู้บริการละเลยการเปิดให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมเช่นกัน

บุญชัย งามวิทย์โรจน์ (2551) สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ดังนี้

1. ปัจจัยภายในชุมชน

1.1 คุณสมบัติของผู้นำชุมชน ลักษณะของผู้นำชุมชนที่เอื้อให้เกิดการมีส่วนร่วมภายในชุมชน ได้แก่

- 1.1.1 การเข้าถึงและรู้ปัญหาของหมู่บ้านเข้าใจความต้องการของลูกบ้าน
- 1.1.2 มีความสนใจในงาน
- 1.1.3 มีความสามารถและมีศักยภาพ
- 1.1.4 เป็นจุดรวมของชาวบ้าน
- 1.1.5 เห็นความสำคัญของปัญหาเรื่องการจัดการน้ำ
- 1.1.6 มีคุณธรรม
- 1.1.7 มีความซื่อสัตย์ เสียสละ

1.2 คุณสมบัติของสมาชิกชุมชน คุณสมบัติของสมาชิกชุมชนที่มีความสำคัญที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม ได้แก่

- 1.2.1 ความตระหนักในปัญหา ความเดือดร้อนที่อาจจะเกิดขึ้น
- 1.2.2 เห็นคุณค่าความสำคัญของทรัพยากรน้ำ
- 1.2.3 มีความเสียสละ มีจิตสาธารณะหรือจิตอาสา

1.2.4 มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการที่ถูกต้อง

1.2.5 มีความเข้าใจในกิจกรรมของชุมชน

1.2.6 ความแตกต่างกันของการประกอบอาชีพ

1.2.7 ความเคารพผู้ใหญ่ ผู้อาวุโสในชุมชน

1.2.8 การเห็นคุณค่าของชุมชน

1.3 ความเข้มแข็งของชุมชน ได้แก่

1.3.1 ความสามัคคีกันในระดับหมู่บ้านและระหว่างชาวบ้านกับหน่วยงาน

1.3.2 มีการรวมกลุ่ม

1.3.3 ร่วมกันจัดทำแผนชุมชน

1.3.4 สมาชิกรู้บทบาทและหน้าที่

1.3.5 สร้างกฎเกณฑ์เรื่องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเป็นประเพณีปฏิบัติ

1.3.6 ความต่อเนื่องของการรณรงค์ประชาสัมพันธ์

1.3.7 ประเพณีอันดีงาม

2. ปัจจัยภายนอก การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกชุมชน ประกอบด้วยงบประมาณสนับสนุนและการสนับสนุนข้อมูลข่าวสารวิชาการ

ธนาศิลป์ เลี้ยวทอง (2553) ได้สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

1.1 ความรู้ความเข้าใจของประชาชน ความรู้เป็นการส่งเสริมประสบการณ์ จนเกิดความเข้าใจเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการสรุปและตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ

1.2 ความพึงพอใจของประชาชน เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งจะรู้สึกพอใจเมื่อเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

1.3 ปัจจัยด้านแรงจูงใจ แรงจูงใจเป็นปัจจัยที่กระตุ้นให้คนทำงานมากยิ่งขึ้น เพื่อไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

2. ปัจจัยภายใน

2.1 บทบาทผู้นำหมู่บ้าน เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ เพราะผู้นำมีอำนาจในการชี้นำและบริหารงานตามแผนที่วางไว้

2.2 บทบาทของราษฎรในหมู่บ้าน ประชาชนเป็นเจ้าของพื้นที่และเป็นส่วนสำคัญในการมีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ

2.3 ความเข้มแข็งของหมู่บ้าน เป็นปัจจัยที่นำไปใช้เพื่อให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นประสบความสำเร็จ

3. ปัจจัยภายนอก

3.1 การส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

3.2 การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์

3.3 ผลประโยชน์ที่ได้รับ

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น สามารถสรุปปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อนำไปใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. บทบาทของผู้นำชุมชน
2. ความตระหนักของประชาชนในชุมชน
3. ความเข้มแข็งของชุมชน
4. นโยบายและองค์การภาครัฐ
5. การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์
6. ผลประโยชน์ตอบแทน

บทบาทของผู้มีส่วนร่วมในการจัดการและพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยว

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 - 2559 ได้กำหนดพันธกิจที่เกี่ยวข้องกับความเข้มแข็งของชุมชนและการมีส่วนร่วม ดังนี้ พัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีคุณธรรม เรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะและการดำรงชีวิต อย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย สถาบันทางสังคมและชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง สามารถปรับตัวรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน รวมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ นอกจากนี้ในการสร้างภูมิคุ้มกันของประเทศ ได้กล่าวว่า ชุมชนท้องถิ่นเป็นกลไกที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีส่วนร่วมในการ พัฒนาคุณภาพชีวิตและเชื่อมโยงกันเป็นสังคมสวัสดิการ เป็นพลัง

หลักในการพัฒนาฐานรากของประเทศให้มั่นคง ชุมชนพึ่งตนเองสามารถบรรเทาปัญหาเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554)

เป้าหมายการท่องเที่ยวโดยชุมชนและบทบาทของผู้มีส่วนร่วมการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยว เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถนำไปปฏิบัติ เพื่อป้องกันและลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งต้องอาศัยการดำเนินการหลายมาตรการพร้อมกันและต้องมีการประสานงานในทุก ๆ ด้านอย่างกลมกลืน เพื่อประโยชน์ในการบริหาร การจัดการ และการป้องกันผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น รวมทั้งเพื่อผลสำเร็จของการเฝ้าระวังทางการท่องเที่ยวที่นำไปสู่ผลประโยชน์สูงสุดแก่ทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยได้แสดงบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนี้ (สินธุ์ สโรบล, 2551)

บทบาทของชุมชนท่องเที่ยว

1. เป็นเจ้าของพื้นที่และผู้ดูแลทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
2. เป็นแหล่งข้อมูลและให้บริการสาระความรู้
3. วางระบบบริหารจัดการพื้นที่ท่องเที่ยว
4. กำหนดข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว
5. สร้างกระบวนการการเรียนรู้ให้แก่นักท่องเที่ยว
6. สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างเจ้าบ้านและผู้มาเยือน
7. อำนวยความสะดวกและดูแลนักท่องเที่ยวดุจญาติพี่น้อง
8. พัฒนา รักษา ฟื้นฟู ดูแล และบริหารจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยว
9. สร้างจิตสำนึกในการเป็นเจ้าบ้าน
10. การเฝ้าระวัง การตั้งรับ และการปรับตัวอย่างรู้เท่าทันต่อสถานการณ์การท่องเที่ยวในชุมชน

บทบาทขององค์กร/หน่วยงาน และผู้ประกอบการ

1. ร่วมเป็นที่ปรึกษาและสนับสนุนวิทยากรให้ความรู้
2. สร้างระบบที่เอื้อในการสนับสนุนการจัดการท่องเที่ยวด้วยชุมชนเอง
3. เป็นผู้ประสานงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการดูแลแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน
4. พัฒนาฝึกอบรมคนในชุมชนและสร้างกลุ่มอาชีพการท่องเที่ยว

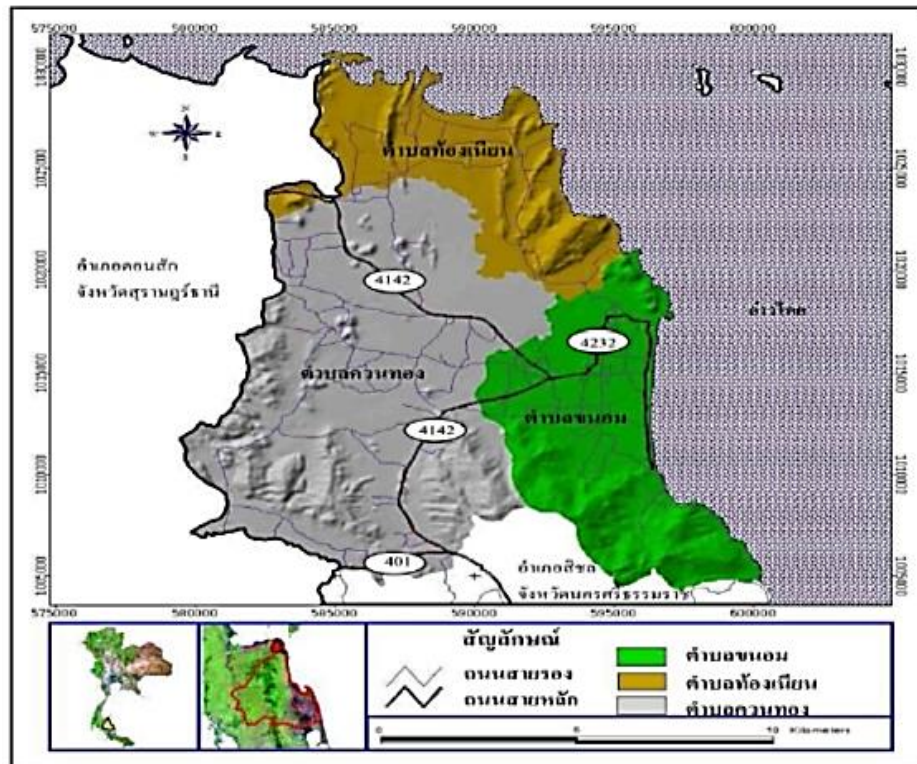
5. สนับสนุนสถานที่ในการจัดกิจกรรมและสื่อความเข้าใจกับหน่วยงาน
6. ร่วมกันสร้างกติกาและจัดทำแผนการพัฒนากองท่องเที่ยวของชุมชน
7. การบูรณาการกิจกรรมของชุมชนสู่แผนงานขององค์กรหรือหน่วยงานเพื่อสนับสนุนงบประมาณ
8. จัดช่องทาง การประชาสัมพันธ์และพัฒนาระบบการตลาด
9. การติดตามประเมินผลเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวระดับชุมชนและพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

บริบทชุมชนอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อมูลทั่วไป

อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็น 1 ใน 23 อำเภอที่ตั้งอยู่ทางเหนือสุดของจังหวัดนครศรีธรรมราช มีประชากรจำนวน 29,851 คน 12,156 ครัวเรือน (ที่ทำการปกครองจังหวัดนครศรีธรรมราช, 2557) มีพื้นที่ 433,926 ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากตัวเมืองนครศรีธรรมราช ประมาณ 105 กิโลเมตร ประกอบด้วย 3 ตำบล 34 หมู่บ้าน คือ

1. ตำบลขนอม มีจำนวน 14 หมู่บ้าน รูปแบบการปกครอง องค์การบริหารส่วนตำบลขนอม และเทศบาลตำบลขนอม ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลขนอม
2. ตำบลท้องเนียนมีจำนวน 8 หมู่บ้าน รูปแบบการปกครอง เทศบาลตำบลท้องเนียน ครอบคลุมพื้นที่ตำบลท้องเนียนทั้งตำบล
3. ตำบลควนทอง มีจำนวน 12 หมู่บ้าน รูปแบบการปกครอง องค์การบริหารส่วนตำบลควนทอง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลควนทองทั้งตำบล

ภาพที่ 3 แผนที่แสดงอาณาเขตอำเภอขนอม
(ที่มา: อรอนงค์ เขียบแหลม, 2550)

การปกครองส่วนท้องถิ่น

อำเภอขนอมประกอบด้วยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น 4 แห่ง ได้แก่

1. เทศบาลตำบลขนอม
2. เทศบาลตำบลท่าบ่อเงิน
3. เทศบาลตำบลอ่าวขนอม
4. องค์การบริหารส่วนตำบลควนทอง

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอไทยและอำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของอำเภอขนอมมีความแตกต่างกัน คือ เขตที่ราบชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกในท้องที่ตำบลขนอม เขตที่ราบตอนกลางของอำเภอในเขตตำบลควนทอง เขตที่ลาดเชิงเขาทางทิศตะวันตกอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลควนทอง และเขตภูเขาซึ่งทอดจากทางทิศเหนือลงใต้ ด้านทิศตะวันตก ทิศใต้ และทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ

ลักษณะภูมิอากาศ

มี 2 ฤดู คือ ฤดูร้อน ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – มิถุนายน และฤดูฝน ระหว่างเดือนกรกฎาคม – มกราคม อุณหภูมิเฉลี่ย 27 – 36 องศาเซลเซียส

ลักษณะแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลบริเวณอำเภอขนอม

1. เวลาขึ้นลงของระดับน้ำทะเล บริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ระดับน้ำทะเลขึ้นลงแบบวันละครั้งหรือน้ำเดียว
2. สภาพลมและคลื่น สภาพพื้นที่ชายทะเลทั้งหมดของประเทศไทยอยู่ภายใต้ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ โดยลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจะพัดเข้าสู่บริเวณอ่าวไทยฝั่งตะวันตกหรือพื้นดินชายทะเลจังหวัดนครศรีธรรมราช ในระหว่างเดือนตุลาคมถึงเดือนมกราคมของทุกปี ขนาดของคลื่นสูงเฉลี่ย 0.30 - 0.32 เมตร
3. หาดทราย หาดทรายของจังหวัดนครศรีธรรมราช มีความยาวชายฝั่งประมาณ 236 กิโลเมตร พื้นที่ชายฝั่งทะเลตั้งแต่แนวชายฝั่งลงไปทะเลเป็นระยะทางประมาณ 8 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 232,000 ไร่ โดยช่วงตั้งแต่เขาแหลมหัวช้างถึงแหลมเขาคอกวาง ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอขนอมและอำเภอสิชล ชายฝั่งช่วงนี้ยาวประมาณ 56 กิโลเมตร และช่วงตั้งแต่อำเภอสิชลจนสุดเขตอำเภอท่าศาลาบริเวณคลองพะยั้ง รวมความยาว 60 กิโลเมตร เป็นสถานที่ที่เหมาะสมแก่การท่องเที่ยวมาก โดยมีหาดที่เป็นที่รู้จัก เช่น หาดในเพลา เป็นต้น (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2540)

แหล่งท่องเที่ยวบริเวณอำเภอขนอม

แหล่งท่องเที่ยวของอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชที่มีศักยภาพด้านแหล่งท่องเที่ยว มีดังนี้

1. ถ้ำเขาวังทอง ถ้ำหินปูนผสมแร่เหล็ก ที่มีหินงอกหินย้อยรูปร่างสวยงามมากมาย เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัดนครศรีธรรมราชและอำเภอขนอม บริเวณปากถ้ำเป็นจุดชมวิวที่เห็นทิวทัศน์ของตำบลควนทอง ภายในถ้ำมีลักษณะเป็นโถงถ้ำขนาดใหญ่บ้างเล็กบ้าง ห้องโถงใหญ่ที่สุดมีเนื้อที่ประมาณ 2 ไร่

ภาพที่ 4 ถ้ำเขาวังทอง

2. แหลมประทับ อยู่ทางตอนปลายด้านเหนือของอ่าวท้องเนียน เป็นชุมชนดั้งเดิมแห่งหนึ่งของตำบลท้องเนียน ประกอบอาชีพประมงชายฝั่งเป็นส่วนใหญ่ ปัจจุบันมีชื่อเสียงจากการเป็นท่าเรือท่องเที่ยว ที่ให้บริการท่องเที่ยวทางทะเลขนอม ที่มีโปรแกรมท่องเที่ยวยอดนิยมคือ ชมโลมาสีชมพู บ่อน้ำจืดกลางทะเลสักการะหลวงปู่ทวด เวทีพุ่มพวง เกาะท่าไร่ เกาะผี ดำน้ำ ตกปลา และยังมีสินค้าท้องถิ่นที่สำคัญคือ กะปิแหลมประทับ ของกลุ่มแม่บ้านจำหน่ายเป็นสินค้าของฝากแก่นักท่องเที่ยว

ภาพที่ 5 แหลมประทับ

3. อ่าวทองเนียน บริเวณอ่าวทองเนียนซึ่งมีพื้นที่กว้างใหญ่ เมื่อเวลาน้ำลดต่ำสุดช่วงเดือนเมษายน-กรกฎาคม จะเป็นพื้นทรายกว้าง ลักษณะพื้นทรายอิม่น้ำ ซึ่งช่วงน้ำลด จะมองเห็นอ่าวกว้างเป็นหาดทราย ใช้ในการแข่งขันกีฬากอล์ฟทะเล (เทศบาลตำบลทองเนียน, 2554)

ภาพที่ 6 อ่าวทองเนียน

4. อ่าวแขวงเกา เป็นหาดที่มีความสวยงามตามธรรมชาติ หาดทรายละเอียด ขาว หนาไปด้วยภูเขาขนาดกลาง น้ำทะเลใส มีทิวทัศน์ท้องทะเลที่เห็นเกาะต่าง ๆ เช่น เกาะวังนอก เกาะวังใน และเกาะสมุย เป็นต้น เนื้อหาดเป็นสวนมะพร้าวและมีบริเวณเป็นสวนสาธารณะองค์การบริหารส่วนตำบลทองเนียนสร้างขึ้นไว้สำหรับเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ และนักท่องเที่ยวสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามแนวชายหาด อ่าวแขวงเกานี้เคยใช้เป็นที่ท่าเรือเฟอร์รี่ ขนอม-เกาะสมุย ของบริษัทเฟอร์รี่ไลน์ ปัจจุบันเลิกใช้แล้ว มีกลุ่มชาวประมงชื่อ "กลุ่มรักบ้านเกิด" ให้บริการนักท่องเที่ยวมาเที่ยวทะเลขนอม คูโลมาสีชมพู และเกาะแก่งต่าง ๆ

ภาพที่ 7 อ่าวแขวงเกา

5. เขาหินพับผ้า ปรากฏการณ์ทางธรณีวิทยาที่เห็นได้บนเขาหินและเกาะบางเกาะในทะเลขนอม บริเวณหน้าอ่าวเตล็ด คือที่เกาะท่าไร่ เกาะนุ้ยนอก เขาหลักซอ และชายฝั่งอ่าวเตล็ด ลักษณะที่เห็นจะเหมือนเป็นแผ่นหินที่ทับซ้อนเรียงกันเป็นชั้น ๆ สูงขึ้นไป ด้านบนมีต้นไม้ขึ้นปกคลุมหลากหลายชนิด บางชนิดก็ดูแปลกตาออกไป บางแห่งก็จะพบกล้วยไม้ป่าขึ้นอยู่ด้วย

ภาพที่ 8 เขาหินพับผ้า

(ที่มา: www.thailovetrip.com)

6. หาดในเพลา เป็นหาดดังที่มีชื่อเสียงที่สุดของอ่าวขนอม เป็นที่รู้จักของท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เป็นหาดที่อยู่ทางตอนใต้สุดของอ่าว ลักษณะเป็นแนวยาวโค้งครึ่งวงกลม ขนานกับแนวภูเขาที่ตอนปลายยื่นไปในทะเล หาดทรายเป็นทรายขาวละเอียดเนียนนุ่ม สลับกับหาดหินและโขดหินเป็นช่วง ๆ มีธารน้ำที่ไหลมาจากน้ำตกหินลาด น้ำทะเลใสสะอาดสีครามในอ่าวกว้าง

เหมาะสำหรับการลงเล่นน้ำทะเล ชายหาดมีทิวมะพร้าวอันร่มรื่น และยังมีวิวชะงุ้มด้วยต้นไม้ขนาดใหญ่ หาดในเพลาจึงเป็นสถานที่ท่องเที่ยวให้ความรื่นรมย์ สบายด้วยธรรมชาติ

ภาพที่ 9 หาดในเพลา

7. หาดหน้าด่าน เป็นชายหาดเป็นแนวยาว ทรายขาวเม็ดทรายละเอียด เหมาะแก่การเล่นน้ำทะเล บรรยากาศสงบเงียบ สะอาด วิวสวยมีมุมมองทิวทัศน์ของเขาของเขา เขาเพลา และท้องทะเลสีคราม มีรีสอร์ทอยู่หลายแห่งให้บริการนักท่องเที่ยว

ภาพที่ 10 หาดหน้าด่าน

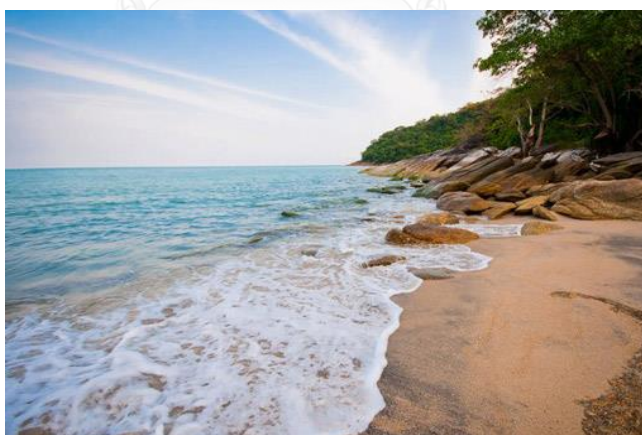
(ที่มา: travel.thaiza.com)

8. หาดคอเขา อยู่ทางตอนเหนือสุดของอ่าวขนอม ที่ตั้งของศาลกรมหลวงชุมพร มีสภาพชายหาดโค้งยาวไปจดเขาเปร็ด มีหาดขาวสะอาดตัดกับแนวทิวต้นมะพร้าวที่อยู่เบื้องหลังชายหาด เป็นภาพที่สวยงามและหาดูได้ไม่ยากหากนักท่องเที่ยวสนใจมาเที่ยว ณ สถานที่แห่งนี้ เหมาะเป็นที่พักผ่อนกับครอบครัว

ภาพที่ 11 หาดคอเขา

9. อ่าวท้องหยี เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางใต้สุดของทะเลอันดามัน อ่าวท้องหยีมีพื้นที่อยู่ในวงล้อมของเขาเพลาและเขากลาง ทำให้ชายหาดสงบเงียบและเป็นส่วนตัวมีสภาพแวดล้อมเป็นธรรมชาติที่สมบูรณ์ เหมาะสำหรับการพักผ่อนแบบแคมป์ปิ้ง ชายหาดเป็นหาดทรายสลับกับโขดหิน ทิวทัศน์สวยงาม น้ำไม่ลึกมากเล่นน้ำได้ดี ทางตอนใต้ของอ่าวมีแนวปะการัง จึงมีฝูงปลาชุกชุม ความสมบูรณ์ของธรรมชาติทั้งบนบกและในทะเลของอ่าวท้องหยี ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถมีกิจกรรมได้หลายอย่าง ทั้งพักผ่อน เล่นน้ำ ตกปลา ดำน้ำ หรือเดินป่า เป็นต้น

ภาพที่ 12 อ่าวท้องหยี

(ที่มา: travel.thaiza.com)

10. หาดโนปรีต อยู่ระหว่างหาดหน้าด่านและหาดโนเปลา หาดทรายขาวเป็นแนวยาวโค้งสวยงาม ไปตามความโค้งของอ่าว ชายหาดลาดเอียงน้อย เวลานั้น้ำลงเห็นเป็นพื้นทรายกว้างขวาง เวลานั้น้ำขึ้นระดับน้ำไม่ลึกมาก เล่นน้ำได้ดี เป็นหาดที่นักท่องเที่ยวนิยมมาพักผ่อน บริเวณเหนือหาดมีสวน

มะพร้าวร่มรื่น ทางตอนใต้ของหาดเป็นโขดหิน เสมือนเป็นแนวแบ่งระหว่างหาดในเปรีตกับหาดในเพลา หาดแห่งนี้นับว่าเป็นหาดที่มีมุมมองที่หลากหลายสำหรับท่านที่ชอบภาพธรรมชาติทะเล (เทศบาลตำบลอ่าวขนอม, 2554)

ภาพที่ 13 หาดในเปรีต

กิจกรรมท่องเที่ยวที่น่าสนใจและเป็นเอกลักษณ์ของอำเภอขนอม

1. กิจกรรมนั่งเรือชมโลมาสีชมพู เขาหินพับผ้าและบ่อน้ำจืดกลางทะเล ซึ่งมีชุมชนกลุ่มประมงชายฝั่งรักบ้านเกิดเป็นผู้บุกเบิกและดำเนินกิจกรรมโดยมีเป้าหมายเพื่ออนุรักษ์โลมาสีชมพูให้อยู่คู่กับทะเลขนอม ซึ่งได้รับรางวัลอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย (Tourism Award) ปี 2550 ด้านชุมชนดีเด่นด้านการท่องเที่ยวโดยการนำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ โดยโลมาสีชมพูหรือโลมาเผือกที่อาศัยอยู่บริเวณอ่าวท้องเนียน อ่าวหลักซอ อ่าวเตล็ด อาศัยอยู่เป็นฝูงไม่ต่ำกว่า 60-70 ตัว โดยช่วงเวลาที่เหมาะสมแก่การดูโลมา คือ ช่วงเช้าจนถึงเที่ยง ในทุกฤดูกาล

ภาพที่ 14 กิจกรรมนั่งเรือชมโลมาสีชมพู

(ที่มา: travel.mthai.com)

2. กิจกรรมปลูกหญ้าทะเล บริเวณเกาะท่าไร่จะมีแปลงหญ้าทะเล ประมาณ 10 ชนิด จำนวน ประมาณ 40 ไร่

ภาพที่ 15 กิจกรรมปลูกหญ้าทะเล
(ที่มา: khanom.siamfreestyle.com)

3. กิจกรรมตกปลา สำหรับนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบการตกปลา สามารถตกปลาได้ที่แหล่งตกปลาบริเวณชายฝั่งเชิงเขาและแหล่งปะการังที่ใด้วางไว้ หากต้องการตกปลาบริเวณน้ำลึกสามารถตกในบริเวณแหล่งปะการังน้ำลึก ในหมู่เกาะวังใน เกาะวังนอก เกาะราบ และเกาะเล็ก ๆ ที่มีปะการังในแหล่งน้ำลึกอีกหลายเกาะ

4. กิจกรรมดำน้ำดูปะการังและพันธุ์ปลา มีเรือบริการดำน้ำดูปะการังที่เกาะราบ เกาะแตน เกาะวังในและเกาะวังนอก ปะการังมีหลากหลายชนิด ประกอบด้วย ปะการังเขากวาง ปะการังสมอง ปะการังผักกาด ปะการังจาน ปะการังอ่อน นอกจากนี้ยังมีปลาผีเสื้อ หอยกระต่ายทะเล และดอกไม้ใต้ทะเล โดยใช้เวลาเดินทางจากท่าเรือไปถึงจุดดำน้ำประมาณ 45 นาที

5. ชมวิถีชีวิตชาวประมงบ้านแหลมประทับ ชมวิถีในการดำรงชีพในการจับกุ้งด้วยมือเปล่า และการเจาะหอยของชาวบ้าน

นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมตกปลาอินทรีในช่วงเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคมของทุกปี เนื่องจากเป็นช่วงฤดูกาลของปลาอินทรีอพยพเข้ามาในพื้นที่ชายฝั่งทะเลขนอม (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2551)

สิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านที่พัก อำเภอขอนแก่นมีสถานที่พักจำนวน 25 แห่ง มีจำนวนห้อง 500 ห้อง สำหรับสถานที่พักที่มีชื่อเสียง เช่น หาดหน้าด่าน มีโรงแรมขอนแก่นโกสเด้นบีชและอลงกต รีสอร์ท อ่าวทองหทัย มีทองหทัยแคมป์ และหาดทองชิง มีบ้านทองชิงรีสอร์ท เป็นต้น

ด้านร้านอาหาร อำเภอขอนแก่นมีร้านอาหารทะเลสดที่รองรับนักท่องเที่ยวกระจายอยู่บริเวณชายหาดต่าง ๆ เช่น หาดหน้าด่าน หาดในเพลา อ่าวทองหทัย หาดแขวงเภา หาดคอเขา เป็นต้น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2551)

ด้านบริษัทนำเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในพื้นที่อำเภอขอนแก่น จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่จดทะเบียนและได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวในพื้นที่ มีจำนวน 5 บริษัท ดังนี้

1. ซีแอนด์แลนด์ทัวร์
2. เนล วานา ทราเวล แอนด์ ทัวร์
3. ซีซัน ทัวร์
4. ขนอมพีซิ่ง แอนด์ ทัวร์
5. ขนอมแตรเวลแอนด์พรีอเพอร์ตี

การจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน

กลุ่มอาชีพบริการการท่องเที่ยว

กลุ่มการท่องเที่ยวที่มีความเข้มแข็งในการบริการด้านการท่องเที่ยวในอำเภอขอนแก่นมี 3 กลุ่ม คือ กลุ่มรักบ้านเกิด กลุ่มหาดทรายทอง และกลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านแหลมประทับ เป็นการก่อตั้งกลุ่มการท่องเที่ยวให้กับชาวประมงในชุมชนแขวงเภาและชุมชนแหลมประทับ เพื่อตกลงกันให้บริการนำนักท่องเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลตามความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยปัจจุบันได้เปลี่ยนรูปแบบเป็นกลุ่มรัฐวิสาหกิจ โดยมีการจดทะเบียนตามกฎหมาย (พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548) ที่รัฐบาลได้ออกกฎหมาย เพื่อให้ชุมชนประกอบกิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกัน และรวมตัวกันเพื่อประกอบกิจการดังกล่าวไม่ว่าจะอยู่ในรูปของนิติบุคคลหรือไม่ใช่นิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และการพึ่งพาตนเองและครอบครัวของชุมชน และระหว่างชุมชน ในรูปเครือข่าย

วิสาหกิจชุมชน โดยทั้ง 3 กลุ่มได้บริการนำเที่ยวโดยกำหนดราคาค่าบริการแตกต่างกันตามระยะทางในการเดินเรือ ดังนี้

1. อัตราค่าบริการเหมาลำเรือชมธรรมชาติและโลมาสีชมพู เที่ยวละ 1,200 บาท นักท่องเที่ยวหนึ่งลำละไม่เกิน 8 คน สมาชิกกลุ่มหรือเจ้าของเรือต้องจ่ายเงินให้บริษัททัวร์หรือโรงแรมผู้นำนักท่องเที่ยวลำละ 50 บาท

2. อัตราค่าบริการเช่าเหมาลำเรือไปตกปลาชายฝั่งหรือตามแนวปะการังน้ำตื้นในกลางวัน เที่ยวละ 2,000 บาท ในแนวปะการังน้ำลึก บริเวณเกาะวังใน เกาะวังนอกในกลางวัน เที่ยวละ 3,000 บาท ทั้งกลางวันและกลางคืนเที่ยวละ 5,000 บาท นักท่องเที่ยวลำละไม่เกิน 5 คน (ซาอูศักดิ์ สุทธิช่วย, 2551)

นอกจากนี้ยังมีชมรมธุรกิจการท่องเที่ยวขอม ซึ่งเป็นกลุ่มด้านการท่องเที่ยวที่สำคัญของอำเภอขอม จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยว ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยวของอำเภอขอม และเป็นตัวกลางในการติดต่อประสานงานระหว่างกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว เช่น ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว ผู้ประกอบการโรงแรมและที่พัก ผู้ประกอบการร้านอาหาร เป็นต้น นอกจากนี้ยังประสานงานระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวเกี่ยวกับหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ ในการร่วมกันดำเนินกิจกรรมหรือโครงการด้านการท่องเที่ยวของอำเภอขอม จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการบริหารงานภายในชมรมอย่างเป็นระบบ มีการประเมินผลจากกิจกรรมการท่องเที่ยวจากนักท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอและมีการเลือกประธานชมรมและกรรมการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนทุก 2 ปี

ในการดำเนินการของกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ เทศบาลตำบล ในเขตอำเภอขอม จังหวัดนครศรีธรรมราช จะเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนในด้านการให้งบประมาณดำเนินการและเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จัดขึ้น ร่วมในการประชาสัมพันธ์ และนำผลจากการประเมินผลจากกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นมาใช้ในการปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการในการท่องเที่ยวครั้งต่อไป

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่า อำเภอขอม จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง มีความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับนานาชาติ มีความสงบเหมาะกับการพักผ่อนท่องเที่ยวและผจญภัย และมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น โลมาสีชมพู เป็นต้น ทำให้ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมากขึ้นทุกปี ทั้งยังได้รับการส่งเสริมการ

ท่องเที่ยวจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย การท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช และหน่วยงานต่าง ๆ ในอำเภอขนอม ทำให้กลุ่มการท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นร่วมกันพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ ให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ดังนั้นอำเภอขนอมจึงเป็นจุดหมายปลายทางที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก ที่จะเดินทางเข้ามาพักผ่อนท่องเที่ยวรวมทั้งทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องไม่แพ้สถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ ในประเทศไทย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

เบญจา จันทร และคณะ (2547) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำแม่กลอง จังหวัดราชบุรีและศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำแม่กลอง จังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนท้องถิ่นในกลุ่มผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการวางนโยบายและร่วมปฏิบัติตามนโยบาย ส่วนกลุ่มที่เป็นผู้ให้บริการ ผู้ประกอบการ และประชาชนจะร่วมเสียสละแรงงานในกิจกรรมพัฒนาการท่องเที่ยว โดยผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และอายุมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อนุชา เอี่ยมแท้ (2547) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยกำหนดการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยกำหนดการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ความเชื่อมั่นในตัวผู้นำของหัวหน้าครัวเรือน ความคาดหวังในผลประโยชน์ของหัวหน้าครัวเรือน การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของหัวหน้าครัวเรือน และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของหัวหน้าครัวเรือน อยู่ในระดับสูงในด้านผู้นำชุมชนมักให้ชาวบ้านประสานงานและจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนกันเองมีระดับความเชื่อมั่นต่ำ และผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม พบว่า การวางแผน การดำเนินการ และการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิเคราะห์จำแนกประเภท พบว่าระยะเวลาที่อยู่อาศัยของหัวหน้าครัวเรือน ที่ดินที่ทำกินของหัวหน้าครัวเรือน การเป็นสมาชิกกลุ่มของ

หัวหน้าครัวเรือน และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของหัวหน้าครัวเรือนที่แตกต่างกัน เป็นปัจจัยกำหนดการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ส่วนความเชื่อมั่นในตัวผู้นำชุมชนของหัวหน้าครัวเรือน ไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ทิพย์อุสา จันทกุน (2548) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการท่องเที่ยวชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวเกาะลันตา อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวและค้นหารูปแบบในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนเกาะลันตา จังหวัดตรัง ผลการศึกษาพบว่า เมื่อคนในชุมชนได้ศึกษาในสถานที่ที่เป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐานชุมชนที่ยังมีอยู่ และเชื่อมโยงเป็นเรื่องเล่าที่มาของชุมชน ทำให้คนในชุมชนจะได้รู้จักเกาะลันตาและเห็นความสำคัญของสถานที่บนเกาะมากขึ้น โดยเฉพาะทีมเยาวชนที่เข้ามาร่วมทำให้เกิดความหวงแหน สร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับเยาวชน ทั้งนี้ชุมชนได้เข้าใจวิถีชีวิตของตนเองมากยิ่งขึ้นว่ามีความสำคัญอย่างไร และนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ปรับความคิดสร้างความมั่นใจและยอมรับในวิถีชีวิตที่เป็นอยู่มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้คนในชุมชนได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ มีความรู้รอบด้าน สามารถรู้เท่าทันสังคมภายนอกที่เข้ามาหยาบฉวยทรัพยากรที่มีอยู่ไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว ชุมชนเกิดการเรียนรู้วิธีการจัดการรูปแบบการท่องเที่ยวให้เหมาะสม โดยชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการเอง ซึ่งเหล่านี้ทำให้ชุมชนได้รู้จักตัวเองและรู้ค่าของทรัพยากรที่มีอยู่ และพึงพาธรรมชาติด้วยความเป็นธรรมชาติ เห็นคุณค่าและภูมิใจในวิถีของชุมชนตนเอง พร้อมทั้งจะถ่ายทอดให้ลูกหลานและคนอื่น ๆ ร่วมกันเรียนรู้สิ่งที่จะเป็นไปของชุมชนพร้อม ๆ กับสถานการณ์ที่กำลังเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน การศึกษาครั้งนี้ถือเป็นตัวจุดประกายให้คนในชุมชนโดยเฉพาะเยาวชน ได้สร้างความเชื่อมั่น และความศรัทธา เป็นตัวแปรสำคัญที่จะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและความหวงแหนในทรัพยากรที่ตนมีอยู่ให้ยั่งยืนต่อไป

ธีระยุทธ สดเสมอใจ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตึก อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตึก อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัยและเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตึก อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย เมื่อพิจารณา

ภาพรวมของการดำเนินกิจกรรมในการบริหารงาน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการรับผลประโยชน์จากการบริหารงานมากที่สุด (มีระดับการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง) ในส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในด้านการวางแผนการบริหารงาน และมีส่วนร่วมในด้านการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับน้อย ผลจากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตึก อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย พบว่า อายุ ระดับการศึกษา รายได้สุทธิต่อปี และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตึก อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อรรณพ เนตรทิพย์ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน ตำบลดงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของผู้นำชุมชน ตำบลดงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในด้านการหาสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและปฏิบัติงาน และการมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาและปรับปรุงแก้ไขอยู่ในระดับปานกลาง เพราะส่วนใหญ่ประชาชนเห็นว่าควรเป็นหน้าที่ของภาครัฐมากกว่าประชาชนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ส่วนการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลร่วมกัน พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

อุมาพร มุณีแถม (2552) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมและแผนการตลาดในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนวิถีโหนด-นา-เล อำเภอสะเทิงพระ จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีรูปแบบการมีส่วนร่วม 3 รูปแบบคือ 1.การมีส่วนร่วมแบบมีโครงสร้าง 2.การมีส่วนร่วมโดยชุมชนตามรูปแบบของโทซัน (Tosun) 3.การมีส่วนร่วมในรูปแบบอื่น ๆ ได้แก่ การมีส่วนร่วมด้วยเทคนิคการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมที่แบ่งตามกระบวนการมีส่วนร่วม และการมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ประชาชนเกิดการเรียนรู้ดังนี้ 1.การเรียนรู้ด้านความรู้ 2.การเรียนรู้ด้านอารมณ์ 3.การเรียนรู้ด้านความชำนาญ อุปสรรคของการมีส่วนร่วมคือ อุปสรรคส่วนตัว อุปสรรคด้านปัจจัยพื้นฐาน อุปสรรคด้านการบริหารจัดการและอุปสรรคด้านแนวคิด และชุมชนมีแผนการตลาดคือ แผนพัฒนาองค์กร แผนพัฒนาบุคลากรด้านการสื่อความหมาย แผนด้านการเงิน และแผนการส่งเสริมการขาย ทั้งนี้แนวทางการส่งเสริมแผนการตลาดอยู่ภายใต้พื้นฐานของความสำคัญเร่งด่วน

ความเป็นไปได้ มีค่าใช้จ่ายน้อยหรือไม่มีเลย ชุมชนมีความเต็มใจและยินดีในการดำเนินการได้ด้วยชุมชนเองและลดการพึ่งพาจากภายนอกภายใต้กรอบระยะเวลา 1 ปี มีข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนวิถีไหนต-นา-เล คือ ชุมชนต้องมีส่วนร่วมด้วยตัวของตนเอง นอกจากนี้ชุมชนควรมีรูปแบบการมีส่วนร่วมแบบคนกลาง โดยมีผู้ประสานกับหน่วยงานภายนอก และชุมชนอาจขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอกตามความเหมาะสม

ธนาศิลป์ เสี้ยวทอง (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน กรณีศึกษา อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนและปัญหาและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทุกชั้นตอน พบว่า ความพึงพอใจของประชาชน การส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ความรู้ความเข้าใจของประชาชน การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ และผลประโยชน์ที่ได้รับ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัญหาด้านการมีส่วนร่วม พบว่า ประชาชนไม่ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ผู้นำหมู่บ้านไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐไม่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการอย่างจริงจัง ประชาชนไม่มีความรู้และข้อมูลที่เกี่ยวข้องและหมู่บ้านขาดความเข้มแข็ง

นิตยา ทองหนู่น้อย (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในพัฒนาการท่องเที่ยวทางชายฝั่งทะเลในจังหวัดจันทบุรี ศึกษาทัศนคติของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวทางชายฝั่งทะเลและศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางชายฝั่งทะเลในจังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางชายฝั่งทะเลในจังหวัดจันทบุรี ภาพรวมพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการค้นหาปัญหาและประเด็นปัญหาอยู่ในระดับต่ำ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนร่วมกันอยู่ในระดับต่ำ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานร่วมกันอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจเพื่อกำหนดแผนงานร่วมกันอยู่ในระดับปานกลางและการมีส่วนร่วมของ

ประชาชนในการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับต่ำ และในการวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลในจังหวัดจันทบุรี พบว่ามีทั้งหมด 8 ปัจจัย ได้แก่ การได้รับการชักชวนจากบุคคลหรือหน่วยงานในภาครัฐ เอกชน หรือผู้นำชุมชนในกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยว ประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวทัศนคติต่อการท่องเที่ยว การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว การมีตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบต่อสังคมในชุมชน การได้รับการสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวจากภาครัฐ การตระหนักถึงปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว และอาชีพรับจ้างทั่วไป

สุญาพร สือตระกูล (2554) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา ผลการศึกษาพบว่า ความตระหนักของประชาชนท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยว ด้านสิ่งดึงดูดใจและด้านที่พักต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวของตำบลสองแพรกพบว่า มีประเด็นอยู่ในระดับมาก กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่ามีประเด็นอยู่ในระดับน้อย โดยเฉพาะการวางแผนและการประเมินผล ในส่วนของบทบาทของผู้นำชุมชนและผู้ประกอบการการท่องเที่ยวภาคเอกชนมีส่วนร่วมและช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี ด้านความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน พบว่า มีประเด็นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งต้องการมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้นในทุกประเด็น ได้แก่ ด้านการค้นหาปัญหาและหาสาเหตุของปัญหา ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา ควรได้รับความร่วมมือของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการค้นหาปัญหาและหาสาเหตุถึงปัญหา เช่น การจัดเวทีแสดงความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน การวางแผน เช่น ร่วมจัดทำโครงการด้านการท่องเที่ยวลงในแผนชุมชน การปฏิบัติงาน เช่น สนับสนุนให้ชุมชนจัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ การรับผลประโยชน์ เช่น รายงานงบประมาณท้องถิ่นให้ชัดเจน และการประเมินผล เช่น ติดตามการดำเนินงานในแต่ละโครงการตามนโยบายแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อเกิดประโยชน์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิตแก่ชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

สุธาทิพย์ เข็มน้อย (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการ
 ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม เพื่อศึกษาระดับการมี
 ส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการ
 การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัย
 สภาพแวดล้อมของชุมชน ความผูกพันต่อชุมชน และการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
 ของชุมชนตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในการ
 จัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พบว่า การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและประเด็นปัญหาพร้อมกัน การมี
 ส่วนร่วมในการวางแผนร่วมกัน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานและการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล
 ร่วมกัน พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว
 อย่างยั่งยืน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้าน
 ระยะเวลาในการประกอบอาชีพ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่าง
 การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัด
 นครปฐม กับปัจจัยสภาพแวดล้อมและความผูกพันต่อชุมชน พบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา (2555) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่ง
 ท่องเที่ยว กรณีศึกษา อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของ
 ประชาชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนและศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
 จัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน ในอำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมี
 ส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการปฏิบัติการประชาชนได้มีส่วนร่วม
 มากที่สุด รองลงมาคือด้านการเสนอความคิดเห็น การวางแผนและการตัดสินใจ ด้านการแบ่งปัน
 ผลประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับน้อย เพราะส่วนใหญ่
 เป็นหน้าที่ของหน่วยงานรัฐที่ทำหน้าที่ในส่วนการติดตามและประเมินผล และผลการวิเคราะห์
 สมมติฐานพบว่า อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ที่แตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการ
 แหล่งท่องเที่ยวแตกต่างกัน ส่วน เพศ สถานภาพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกันมีผลต่อการมี
 ส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวไม่แตกต่างกัน

นพรัตน์ ศุทธิถก (2555) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการตลาดน้ำเพื่อพัฒนาศักยภาพ การท่องเที่ยวชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทำให้เกิดการ วางแผนปฏิบัติการและเพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนโดยสร้างรูปแบบการจัดการตลาดน้ำ ผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการตลาดน้ำในด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน นั้น การมีส่วนร่วมของชุมชนเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมวางแผนและติดตามประเมินผลการ จัดการท่องเที่ยว จะเป็นการสร้างอำนาจทางผลประโยชน์ให้กับประชาชนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ประชาชนควรคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรการอนุรักษ์ธรรมชาติอย่าง ยั่งยืน ควรมีคณะทำงานและมีกฎกติกาในการจัดการท่องเที่ยว มีกระบวนการเรียนรู้ระหว่าง ประชาชนกับนักท่องเที่ยว และจะต้องได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนท้องถิ่น ที่สำคัญคือ ประชาชนควรจะได้มีส่วนร่วมการวางแผนจัดการท่องเที่ยว ก่อให้เกิดการกระจายผลประโยชน์แก่ คนในชุมชนอย่างทั่วถึง โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

กุลพิชญ์ โภโคยอุดม (2556) ได้ศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนทำนน้ำข้ามภพผ่าน SWOT Analysis ในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน และนำจุดแข็งของชุมชนที่ได้จาก SWOT Analysis เพื่อ ประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนไทยในบริบทประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผลการศึกษา พบว่า จุดแข็งของชุมชนคือความร่วมมือของชุมชนและการวางโครงสร้างการดำเนินงานจากผู้เชี่ยวชาญ จุดอ่อนคือข้อจำกัดทางภาษาต่างประเทศ/ภาษาอังกฤษและการที่ชุมชนในบางส่วนต้องการ เปลี่ยนแปลงให้ขนาดของตลาดให้ใหญ่ขึ้นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวปริมาณมาก โอกาสคือการกระจาย รายได้ให้ชุมชนและการเดินทางสะดวก อุปสรรคคือต้องแข่งขันกับชุมชนที่มีลักษณะคล้ายกัน โดยมี ข้อเสนอแนะเพื่อสร้างผลประโยชน์แก่ชุมชนคือ การอบรมทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษซึ่งจะช่วย พัฒนาศักยภาพของสมาชิกในชุมชนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจากอาเซียน ซึ่งเป็นการเตรียมความ พร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมถึงการปลูกฝังความรู้เรื่องความยั่งยืนของการท่องเที่ยว โดยชุมชนว่าต้องเป็นขนาดเล็กเพราะการส่งออกซึ่งเสนอวิถีไทยเป็นได้อย่างชัดเจน ต่างจากขนาด ใหญ่ที่การดูแลระดับชุมชนจะทำได้ยากลำบากกว่าเดิมและผลประโยชน์อาจจะไม่คงอยู่ในชุมชนอีก ต่อไป

สมบุรณ์ ธรรมลังกา (2556) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานในจังหวัดเชียงรายมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบททางด้านสังคม การเมือง วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ของชุมชนที่เข้มแข็งศึกษาการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานในการ สร้างความเข้มแข็งของชุมชนและศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน ผลการศึกษาพบว่า ในบริบททางด้านสังคมของชุมชนที่เข้มแข็งในจังหวัดเชียงราย เป็นสังคมแบบเครือญาติ มีโครงสร้าง ทางสังคมเป็นทั้งแนวราบและแนวตั้ง ทางด้านการเมือง มีการกระจายอำนาจแบ่งการปกครองชุมชน เป็นหมวดหรือคุ้มชุมชนต่าง ๆ ทางด้านวัฒนธรรมชุมชน มีวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อและ พิธีกรรมที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ และทางด้านเศรษฐกิจ มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์เป็น ต้นทุนในการผลิต มีการรวมกลุ่มเพื่อการผลิต การจำหน่ายผลผลิตเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชน ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน มีปัจจัยสำคัญคือ กระบวนการเรียนรู้ของชุมชน ระบบ เครือข่าย ระบบความสัมพันธ์ในชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

งานวิจัยต่างประเทศ

ซินดิกา (Sindiga, 1999) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การท่องเที่ยวทางเลือกใหม่และการพัฒนาที่ยั่งยืน ในประเทศเคนยา ผลการศึกษาพบว่า การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพมีส่วนช่วย สนับสนุนการท่องเที่ยว ในขณะที่เดียวกันการท่องเที่ยวเป็นแหล่งที่มาของรายได้ซึ่งนำมาเพื่ออนุรักษ์ และพัฒนาชุมชน อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่มีความจำเป็นที่ต้องเป็นการพัฒนาในพื้นที่ที่มีขนาดเล็ก หรือการเป็นเจ้าของกิจการการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกคาดหวังว่า จะต้องเป็นส่วนหนึ่งในรูปแบบการพัฒนา ผลการศึกษายังพบอีกว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวทางเลือก ใหม่ให้ความสำคัญกับบทบาทของชุมชนในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเป็นเจ้าของในการจัดการ และการมีบทบาทในทางธุรกิจการท่องเที่ยวที่เพิ่ม มากขึ้น

โทซัน (Tosun, 2000) ได้ทำการศึกษาถึงอุปสรรคในการจัดการพัฒนาการท่องเที่ยวโดย ชุมชน ซึ่งได้แก่ การขาดความร่วมมือและขาดข้อมูล การขาดผู้มีความรู้ในชุมชน ขาดกำลังชุมชนที่มีความสามารถ ขาดงบประมาณสนับสนุน ตลอดจนการเพิกเฉยของสมาชิกในชุมชนในการเข้าร่วม กิจกรรมต่าง ๆ

แอนดริโอทิส (Andriotis, 2005) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ของชุมชนในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งผลการศึกษาพบว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวใด ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดนโยบายทิศทางต่าง ๆ ของชุมชน หากไม่มีการทำให้ชุมชนรู้สึกพอใจ เช่น ไม่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จะทำให้การพัฒนานั้นล้มเหลว การประเมินความต้องการและทัศนคติต่าง ๆ ของชุมชนจึงเป็นเรื่องที่สำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

เซเบเล่ (Sebele, 2010) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การได้รับผลประโยชน์และความท้าทายจากการดำเนินโครงการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศบอตสวานาในสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่ชื่อว่า คามา ไรวโน (Khama Rhino) ที่ตั้งอยู่ใจกลางเมือง จากการศึกษาพบว่า ผลกระทบของการจัดการแหล่งทรัพยากรธรรมชาติโดยชุมชน ถูกมองว่าเป็นการได้รับผลประโยชน์จากการใช้แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ และเป็นการส่งเสริมวิถีการดำรงชีวิตของคนในชุมชน อย่างไรก็ตามชุมชนจะต้องมีการสร้างข้อตกลงในการใช้แหล่งทรัพยากร ธรรมชาติในชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสมและมีประเด็นสำคัญในเรื่องการดูแลรักษาซึ่งจะต้องมีการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในแหล่งทรัพยากรธรรมชาติโดยทำให้ดีขึ้น ข้อเสนอแนะของงานวิจัยชิ้นนี้ คือการสำรวจผลประโยชน์และความท้าทายของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ผลการศึกษาวิจัยแสดงให้เห็นว่า คนในท้องถิ่นจะได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว จะต้องมีการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนให้เกิดขึ้นและจะต้องมีการบริหารจัดการที่ได้รับความไว้วางใจ มีความร่วมมือของคนในชุมชนเพิ่มมากขึ้น ประชาชนให้ความสนใจอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น ซึ่งเป็นการยืนยันว่าโครงการท่องเที่ยวโดยชุมชนทำให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนโดยตรง ถ้ามีการจัดการที่ดี และมีการสนับสนุนให้เกิดการอนุรักษ์แหล่งทรัพยากรธรรมชาติ

เบอมอนด์และเดร์จ (Beaumont & Dredge, 2010) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการท่องเที่ยวท้องถิ่น มีการอธิบายถึงวิธีการจัดการท่องเที่ยวท้องถิ่นที่แตกต่างกันเพื่อเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มมีการสำรวจวิธีการสร้างเครือข่ายในการจัดการท่องเที่ยวท้องถิ่น และผลที่เกิดขึ้นจากการใช้นโยบายการจัดการท่องเที่ยวโดยมีเครือข่าย 3 ชุมชนในควีนแลนด์ ประเทศออสเตรเลีย ซึ่งอยู่ในการดูแลของคณะกรรมการที่ปรึกษาของรัฐบาล คณะกรรมการผู้เข้าร่วมโครงการและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า การจัดการท่องเที่ยวอยู่ภายใต้ปัจจัยที่ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางการท่องเที่ยวที่จะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิผลของการจัดการท่องเที่ยวท้องถิ่น

โดยการเป็นเครือข่ายที่สำคัญระหว่างรัฐบาล ประชาชนในชุมชน องค์กรท่องเที่ยวในชุมชน และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว มีการอธิบายถึงวิธีการจัดการที่แตกต่างกันที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์และไม่เกิดประโยชน์ รวมทั้งผลสะท้อนกลับที่ส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยสามารถที่จะอธิบายให้คณะกรรมการท้องถิ่นให้ความสนใจที่จะปรับปรุงองค์การการท่องเที่ยวท้องถิ่น และกระตุ้นให้เกิดการศึกษาวิจัยต่อไปในอนาคต

วาง และคณะ (Wang H. et al, 2010) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนของในการท่องเที่ยวของชนกลุ่มน้อย กรณีศึกษาหมู่บ้านคานาสือ ตูวา (Kanas Tuva) ในซินเจียง ประเทศจีน นักวิชาการตะวันตกยืนยันว่าการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเป็นสิ่งจำเป็นและก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน แต่ในประเทศจีนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในบางพื้นที่ชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่นั้น กระบวนการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวนั้นเกิดขึ้นได้น้อย ผู้วิจัยได้ศึกษาโดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยศึกษาการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว การได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว และทัศนคติของผู้มีส่วนได้เสียในท้องถิ่นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการท่องเที่ยวอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนในอนาคต

โกไคยอุดม (Pookaiyudom, 2012) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวชุมชนในลักษณะที่เป็นผลิตภัณฑ์ โดยงานวิจัยมุ่งเน้นศึกษาเชิงลึกโดยใช้เครื่องมือวิจัยคุณภาพ การสัมภาษณ์เชิงลึกกับองค์กรภาครัฐท้องถิ่น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนนักท่องเที่ยวซึ่งมีทั้งนักท่องเที่ยวต่างชาติและนักท่องเที่ยวไทย กรณีศึกษา อ.ปาย จ. แม่ฮ่องสอน เพื่อให้ได้มุมมองของทั้งฝ่ายผู้จัดหาบริการ (Supplier) และการรับรู้ของผู้ต้องการผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวชุมชน (Demand) เพื่อพัฒนาทิศทางท่องเที่ยวชุมชนร่วมกัน ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวต่างชาติและไทยมีการรับรู้ด้านการท่องเที่ยวชุมชนที่แตกต่างกันโดยที่นักท่องเที่ยวต่างชาติมีการรับรู้ในด้านการท่องเที่ยวชุมชนเชิงความแท้จริง (Authenticity) มากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทย ทั้งนี้งานวิจัยยังแสดงถึงลักษณะนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันจากแรงจูงใจและวัฒนธรรมโดยใช้แนวคิดการข้ามผ่านของวัฒนธรรม (Cross - Culture) อีกด้วย งานวิจัยชิ้นนี้สรุปกรอบพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนในปาย โดยเน้นการวางแผนร่วมกันเพื่อประโยชน์ร่วมกันของชุมชน แต่ยังคงคำนึงถึงตลาดกระแสหลักเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้งสองประเภท

ลี (Lee, 2012) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ผลการสนับสนุนของชุมชนท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในเมืองซิกู ทางตะวันตกเฉียงใต้ในประเทศไต้หวัน ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและการได้รับผลประโยชน์สามารถทำให้ปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนคลี่คลายได้ ดังนั้นผู้นำชุมชนจึงควรดำเนินการจัดกิจกรรมที่ทำให้ประชาชนรู้ถึงประโยชน์ของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เช่น การเพิ่มการพัฒนากิจกรรมทางวัฒนธรรม การจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น และควรเพิ่มโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ใช้เวลาท่องเที่ยวในพื้นที่ให้นานขึ้นเพื่อทำให้เกิดการจ้างงานในท้องถิ่นที่เพิ่มมากขึ้นและทำให้นักท่องเที่ยวได้ตระหนักถึงประโยชน์จากการท่องเที่ยว เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนที่ยั่งยืนต่อไป

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า แนวทางในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนนั้น หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชน กลุ่มผู้ให้บริการ ผู้ประกอบการ และประชาชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวของพื้นที่ โดยเฉพาะประชาชนในชุมชนที่ควรรู้ถึงคุณค่าและภูมิใจในชุมชนของตนและเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท่องเที่ยวในชุมชนให้มีความเหมาะสม โดยในกระบวนการในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนนั้น พบว่าส่วนใหญ่การมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย จึงจำเป็นต้องส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น ในส่วนของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวนั้น ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตัวผู้นำชุมชน การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยว และความคาดหวังในผลประโยชน์ที่ได้รับ เป็นต้น โดยเฉพาะในส่วนของผู้นำชุมชน ที่พบว่าควรมีบทบาทในการส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น เช่น การดำเนินการจัดกิจกรรมที่ทำให้ประชาชนรู้ถึงการมีส่วนร่วมและประโยชน์ของการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน เป็นต้น นอกจากนี้ความต้องการของนักท่องเที่ยวก็เป็นสิ่งสำคัญเช่นกันที่จะทำให้ชุมชนเกิดการร่วมกันวางแผนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อเป็นประโยชน์ส่วนรวมของชุมชนต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยว โดยชุมชน อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช มีดังนี้

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชและเพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยกำหนดแนวทางการศึกษาโดยใช้วิจัยเชิงสำรวจ (Survey Method) และใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ประชาชนในท้องถิ่นที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ในปี พ.ศ. 2557 มีประชากรจำนวน 29,851 คน (ที่ทำการปกครองจังหวัดนครศรีธรรมราช, 2557)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือ ประชาชนในท้องถิ่นและเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว ในเขตอำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยนำกลุ่มประชากรของประชาชนในท้องถิ่นอำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 29,851 คน มาคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) โดยกำหนดค่าความผิดพลาดที่ยอมรับได้ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

$$\begin{aligned}
 N &= \text{ขนาดประชากร} \\
 e &= \text{ระดับความคลาดเคลื่อน} \\
 \text{นั่นคือ } n &= \frac{29,851}{1 + 29,851 (0.05)^2}
 \end{aligned}$$

$$\text{ขนาดกลุ่มตัวอย่าง} = 395$$

จากการคำนวณดังกล่าว ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 395 คน เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ดังนี้

1. ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกจากประชาชนในท้องถิ่นที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไปและเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในเขตอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในเขตอำเภอขนอม คือ ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน หน่วยงาน และผู้ประกอบการ ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวในเขตอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) โดยเก็บแหล่งท่องเที่ยวละ 40 คน รวมทั้งหมด 400 คน จากแหล่งชุมชนที่ประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงจำนวน 10 แหล่ง ดังนี้ 1. ถ้าเขาวังทอง 2. แหลมประทับ 3. อ่าวท้องเนียน 4. อ่าวแขวงเภา 5. เขาหินพับผ้า 6. หาดในเพลา 7. หาดหน้าด่าน 8. หาดคอเขา 9. หาดท้องหยี และ 10. หาดในเปร็ด

เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างมีดังนี้

1. ผู้ที่มีส่วนร่วมในการวิจัยต้องมีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป ทั้งเพศชายและเพศหญิง
2. ผู้ที่สมัครใจและพร้อมให้ความร่วมมือในการวิจัย
3. ผู้ที่มีส่วนร่วมในการวิจัยสามารถอ่านออก เขียนได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ข้อคำถามแบบมาตราส่วน (Rating Scale) และแบบปลายเปิด (Open – ended Questions) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่

1. อายุ
2. เพศ
3. ระดับการศึกษา
4. อาชีพ
5. รายได้ต่อเดือน

ลักษณะของแบบสอบถามจะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน ประกอบด้วยปัจจัย 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านบทบาทของผู้นำชุมชน
2. ด้านความตระหนักของประชาชนในชุมชน
3. ด้านความเข้มแข็งของชุมชน
4. ด้านนโยบายและองค์กรภาครัฐ
5. ด้านผลประโยชน์ตอบแทน
6. ด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์

มีจำนวน 30 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามจะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ ลิเคิร์ต (Likert's rating scale, 1967) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดค่าคะแนนที่ใช้สำหรับการประเมิน ดังนี้

ระดับความคิดเห็นมากที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
ระดับความคิดเห็นมาก	ให้คะแนน	4	คะแนน

ระดับความคิดเห็นปานกลาง	ให้คะแนน	3	คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

ตอนที่ 3 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชนอำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมด้านการหาสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมด้านการวางแผนและการตัดสินใจ
3. การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรม
4. การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์
5. การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล

มีจำนวน 25 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามจะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ ลิเคิร์ท (Likert's rating scale, 1967) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดค่าคะแนนที่ใช้สำหรับการประเมิน ดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมมาก	ให้คะแนน	4	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง	ให้คะแนน	3	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

ในส่วนของปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นคำถามปลายเปิด (Open – ended Question) ให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นของตนเองได้โดยอิสระ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีวิธีการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย

2. สร้างกรอบแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยว โดยชุมชนอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมืองานวิจัย

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำ แล้วทำการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

4. การหาคุณภาพเครื่องมือ โดยนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ แล้วนำไปการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IIOC)

โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาข้อคำถาม ดังนี้

+ 1	หมายถึง	มั่นใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
0	หมายถึง	ไม่มั่นใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 1	หมายถึง	มั่นใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญไปการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตามสูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับเนื้อหา
$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญกับเนื้อหาทั้งหมด
N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์ที่ใช้พิจารณาค่า IOC มีดังนี้

1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ข้อคำถามต้องปรับปรุงหรือยังใช้ไม่ได้
2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ค่า 0.5 – 1.00 ข้อคำถามมีค่าความตรงที่ใช้ได้

โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.92 อยู่ในช่วงค่า 0.5 – 1.00 ซึ่งมีค่าความตรงที่ใช้ได้ สามารถจัดทำแบบสอบถามเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองก่อนนำไปใช้จริง (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนบ้านคีรีวง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยหาค่า

สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ซึ่งเป็นค่าที่วัดความสอดคล้องภายใน (ยุทศ โภยวรรณ, 2550) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการคำนวณ โดยแบบสอบถามที่ใช้วัดมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.933

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ได้รับการปรับปรุงและทดสอบเรียบร้อยแล้วกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในท้องถิ่นอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ดังนี้ ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกจากประชาชนในท้องถิ่นที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไปและเป็นผู้มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช และใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) โดยเก็บแหล่งท่องเที่ยวละ 40 คน จากแหล่งชุมชนที่ประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงจำนวน 10 แหล่ง ดังนี้ 1. ถ้ำเขาวังทอง 2. แหลมประทับ 3. อ่าวท้องเนียน 4. อ่าวแขวงเภา 5. เขาหินพับผ้า 6. หาดในเพลา 7. หาดหน้าด่าน 8. หาดคอเขา 9. หาดท้องหยี และ 10. หาดในเปร็ด เพื่อเป็นการกระจายการเก็บข้อมูลให้ทั่วถึง ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลในวันจันทร์ พุธ ศุกร์ และวันอาทิตย์ ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558 โดยกระจายช่วงเวลา เป็น 2 ช่วงเวลา คือ ช่วงเช้า (9.00-12.00 น.) และช่วงบ่าย (14.00-16.00 น.) ใช้เวลาในการตอบประมาณ 15 นาที เป็นการตอบแบบสอบถามเพียงครั้งเดียว ผู้วิจัยจะรับแบบสอบถามกลับทันทีที่กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดที่ทำการเก็บรวบรวมจากแบบสอบถามประชาชนในท้องถิ่นในพื้นที่วิจัยมาตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วน ลงรหัสข้อมูล แล้วนำมาประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis) โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2. วิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis) โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง โดยกำหนดคะแนนแต่ละลำดับดังนี้ (Likert, 1961)

5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก

3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง

2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย

1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

โดยกำหนดความกว้างของอันตรภาคชั้น จากสูตรดังต่อไปนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \end{aligned}$$

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = 0.8$$

เกณฑ์เทียบระดับความคิดเห็น โดยกำหนดความกว้างของอันตรภาคชั้น ซึ่งแต่ละชั้นเท่ากับ

0.8

คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชนอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis) โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาแปลความหมาย โดยเทียบกับเกณฑ์ตามที่กำหนด แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง โดยกำหนดคะแนนแต่ละลำดับดังนี้

- 5 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมมาก
- 3 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง
- 2 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมน้อย
- 1 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

โดยกำหนดความกว้างของอันตรภาคชั้น ซึ่งแต่ละชั้นจากสูตรดังต่อไปนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= 0.8 \end{aligned}$$

เกณฑ์เทียบระดับการมีส่วนร่วม โดยกำหนดความกว้างของอันตรภาคชั้น ซึ่งแต่ละชั้นเท่ากับ

0.8

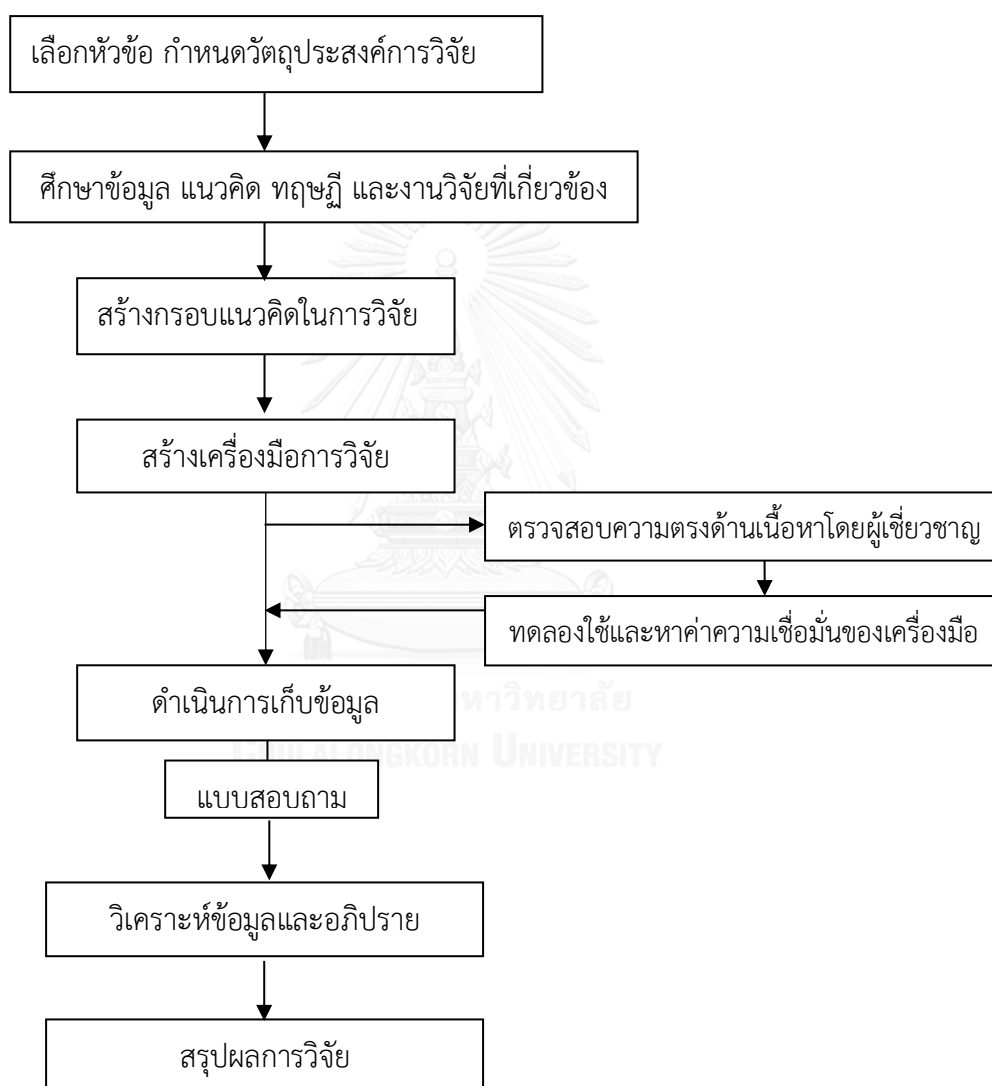
- คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมมาก
- คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมน้อย
- คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์หาปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว โดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics Analysis) หาค่าการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน รวบรวมข้อมูล จัดกลุ่มตามเนื้อหา นำมาสรุปประเด็นสำคัญแล้วนำเสนอเป็นรายชื่อ

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการวิจัยทั้งหมดสามารถสรุปได้ดังนี้

ภาพที่ 16 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชและเพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ซึ่งผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์และความหมายไว้ดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณา t-distribution
P	แทน	ความน่าจะเป็นสำหรับบอกระดับนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณา F-distribution
R ²	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย
Beta	แทน	สัมประสิทธิ์การถดถอย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ 5 ผลการแจกแจงความถี่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นด้านปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 คน ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	181	45.20
หญิง	219	54.80
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 54.80 และเป็นเพศชาย จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 45.20

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
20 - 30 ปี	77	19.20
31 - 40 ปี	178	44.50
41- 50 ปี	86	21.50
51 – 60 ปี	56	14.00
61 ปีขึ้นไป	3	0.80
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุ 31 – 40 ปี จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 44.50 รองลงมา คือ อายุ 41 – 50 ปี จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 21.50 อายุ 20 - 30 ปี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 19.20 และอายุ 51 – 60 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา
สูงสุด

ระดับการศึกษาสูงสุด	จำนวน	ร้อยละ
ระดับประถมศึกษา	38	9.50
ระดับมัธยมศึกษา/ปวช	78	19.50
ระดับอนุปริญญา/ปวส	93	23.20
ระดับปริญญาตรี	155	38.80
สูงกว่าระดับปริญญาตรี	36	9.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 38.80 รองลงมา คือ ระดับอนุปริญญา/ปวส จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 23.20 ระดับมัธยมศึกษา/ปวช จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 19.50 ระดับประถมศึกษา จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.50 และสูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ	121	30.30
พนักงานบริษัท/เอกชน	64	16.00
นิสิต/นักศึกษา	22	5.50
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	84	21.00
เกษตรกร	44	11.00
รับจ้างทั่วไป	44	11.00
แม่บ้าน/เกษียณ/ว่างงาน	15	3.80
อื่น ๆ	6	1.40
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบด้วยอาชีพข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจหรือพนักงานของรัฐ จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 30.30 รองลงมา คือ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21.00 พนักงานบริษัท/เอกชน จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00 เกษตรกร จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 รับจ้างทั่วไป จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 นิสิต/นักศึกษา จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.50 แม่บ้าน/เกษียณ/ว่างงาน จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.80 และอื่น ๆ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.40 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	13	3.20
5,000 - 10,000 บาท	115	28.80
10,000 - 20,000 บาท	144	36.00
20,001 - 30,000 บาท	72	18.00
มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป	56	14.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000 - 20,000 บาท จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 รองลงมา คือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 - 10,000 บาท จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 28.80 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 - 30,000 บาท จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.20 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยภาพรวมเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ปัจจัยการมีส่วนร่วม	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านบทบาทของผู้นำชุมชน	3.29	0.81	ปานกลาง
2. ด้านความตระหนักของประชาชนในชุมชน	3.40	0.77	ปานกลาง
3. ด้านความเข้มแข็งของชุมชน	3.34	0.74	ปานกลาง
4. ด้านนโยบายและองค์กรภาครัฐ	3.27	0.77	ปานกลาง
5. ด้านผลประโยชน์ตอบแทน	3.27	0.81	ปานกลาง
6. ด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์	3.26	0.89	ปานกลาง
รวม	3.30	0.67	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 จะเห็นได้ว่า ประชาชนท้องถิ่นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.30$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ประกอบด้วย ด้านความตระหนักของประชาชนในชุมชน ($\bar{x} = 3.40$) ด้านบทบาทของผู้นำชุมชน ($\bar{x} = 3.29$) ด้านความเข้มแข็งของชุมชน ($\bar{x} = 3.34$) ด้านนโยบายและองค์กรภาครัฐ ($\bar{x} = 3.27$) ด้านผลประโยชน์ตอบแทน ($\bar{x} = 3.27$) และด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.26$) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยด้านบทบาทของผู้นำชุมชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ด้านบทบาทของผู้นำชุมชน	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้นำชุมชนมีความเสียสละและอุทิศตน	3.32	0.87	ปานกลาง
2. ผู้นำชุมชนเข้าถึงปัญหาและเข้าใจความต้องการของชุมชน	3.28	0.86	ปานกลาง
3. ผู้นำชุมชนสามารถชักจูงโน้มน้าวชาวบ้านให้เข้าร่วมกิจกรรมและเป็นจุดรวมของชาวบ้านได้	3.30	0.90	ปานกลาง
4. ผู้นำชุมชนเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวโดยชุมชน	3.32	0.89	ปานกลาง
5. ผู้นำชุมชนมีวิสัยทัศน์ พัฒนาด้านการท่องเที่ยวอยู่เสมอ	3.26	0.95	ปานกลาง
รวม	3.29	0.81	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 จะเห็นได้ว่า ประชาชนท้องถิ่นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านบทบาทของผู้นำชุมชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.29$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ คือ ผู้นำชุมชนมีความเสียสละและอุทิศตน ($\bar{x} = 3.32$) ผู้นำชุมชนเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ($\bar{x} = 3.32$) ผู้นำชุมชนสามารถชักจูงโน้มน้าวชาวบ้านให้เข้าร่วมกิจกรรมและเป็นจุดรวมของชาวบ้านได้ ($\bar{x} = 3.30$) ผู้นำชุมชนเข้าถึงปัญหาและเข้าใจความต้องการของชุมชน ($\bar{x} = 3.28$) และผู้นำชุมชนมีวิสัยทัศน์ พัฒนาด้านการท่องเที่ยวอยู่เสมอ ($\bar{x} = 3.26$) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับปัจจัยด้านความตระหนักของประชาชนในชุมชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ด้านความตระหนักของประชาชนในชุมชน	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. เห็นคุณค่า ภาควงุมใจในชุมชน	3.46	0.81	มาก
2. มีจิตอาสาและให้ความร่วมมือในโครงการหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน	3.40	0.84	ปานกลาง
3. เห็นคุณค่าความสำคัญของการท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน	3.41	0.86	มาก
4. ความตระหนักในปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว	3.40	0.88	ปานกลาง
5. มีความรู้และความเข้าใจในกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน	3.34	0.85	ปานกลาง
รวม	3.40	0.77	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 จะเห็นได้ว่า ประชาชนท้องถิ่นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านความตระหนักของประชาชนในชุมชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีจิตอาสาและให้ความร่วมมือในโครงการหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน ($\bar{x} = 3.40$) ความตระหนักในปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.40$) และมีความรู้และความเข้าใจในกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน ($\bar{x} = 3.34$) ยกเว้นเห็นคุณค่า ภาควงุมใจในชุมชน ($\bar{x} = 3.46$) เห็นคุณค่าความสำคัญของการท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน ($\bar{x} = 3.41$) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับปัจจัยด้านความเข้มแข็งของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ด้านความเข้มแข็งของชุมชน	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ความสามัคคีของประชาชนในชุมชน	3.44	0.86	มาก
2. ความร่วมมือระหว่างประชาชนในชุมชนกับหน่วยงานท้องถิ่น	3.48	0.86	มาก
3. มีการจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและมีความเสมอภาค	3.25	0.80	ปานกลาง
4. มีการรวมกลุ่มด้านการท่องเที่ยว	3.30	0.84	ปานกลาง
5. กฎระเบียบในกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนที่เป็นแบบแผน	3.26	0.87	ปานกลาง
รวม	3.34	0.74	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 จะเห็นได้ว่า ประชาชนท้องถิ่นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านความเข้มแข็งของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.34$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามีระดับความคิดเห็นส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คือ มีการรวมกลุ่มด้านการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.30$) กฎระเบียบในกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนที่เป็นแบบแผน ($\bar{x} = 3.26$) มีการจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและมีความเสมอภาค ($\bar{x} = 3.25$) ยกเว้น ความร่วมมือระหว่างประชาชนในชุมชนกับหน่วยงานท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.48$) และความสามัคคีของประชาชนในชุมชน ($\bar{x} = 3.44$) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยด้านนโยบายและองค์การภาครัฐต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ด้านนโยบายและองค์การภาครัฐ	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. นโยบายของรัฐเอื้อต่อการส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน	3.24	0.83	ปานกลาง
2. การได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ	3.27	0.87	ปานกลาง
3. การส่งเสริมกิจกรรมสันทนาการ/อบรม/ศึกษาดูงานจากภาครัฐ	3.24	0.85	ปานกลาง
4. โครงการหรือกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวได้รับการยอมรับจากภาครัฐ	3.30	0.85	ปานกลาง
5. การสนับสนุนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวจากภาครัฐ	3.31	0.83	ปานกลาง
รวม	3.27	0.77	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 จะเห็นได้ว่า ประชาชนท้องถิ่นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านนโยบายและองค์การภาครัฐต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.27$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามีระดับความคิดเห็นส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คือ การสนับสนุนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวจากภาครัฐ ($\bar{x} = 3.31$) โครงการหรือกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวได้รับการยอมรับจากภาครัฐ ($\bar{x} = 3.30$) การได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ ($\bar{x} = 3.27$) นโยบายของรัฐเอื้อต่อการส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน ($\bar{x} = 3.24$) และการส่งเสริมกิจกรรมสันทนาการ/อบรม/ศึกษาดูงานจากภาครัฐ ($\bar{x} = 3.24$) ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยด้านผลประโยชน์ตอบแทนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ด้านผลประโยชน์ตอบแทน	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ ในการประกอบอาชีพมาสู่ชุมชน	3.18	0.88	ปานกลาง
2. รายได้ของครอบครัวและชุมชนเพิ่มขึ้น	3.25	0.89	ปานกลาง
3. เศรษฐกิจของชุมชนได้รับการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น	3.35	0.88	ปานกลาง
4. งบประมาณในการพัฒนาชุมชน	3.27	0.89	ปานกลาง
5. การพัฒนาของระบบสาธารณูปโภคในชุมชน	3.28	0.92	ปานกลาง
รวม	3.27	0.81	ปานกลาง

จากตารางที่ 11 จะเห็นได้ว่า ประชาชนท้องถิ่นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านผลประโยชน์ตอบแทนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.27$) และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่ามีระดับความคิดเห็นส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คือ เศรษฐกิจของชุมชนได้รับการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น ($\bar{x} = 3.35$) การพัฒนาของระบบสาธารณูปโภคในชุมชน ($\bar{x} = 3.28$) ความรู้และวิทยาการใหม่ๆ ในการประกอบอาชีพมาสู่ชุมชน ($\bar{x} = 3.18$) งบประมาณในการพัฒนาชุมชน ($\bar{x} = 3.27$) และรายได้ของครอบครัวและชุมชนเพิ่มขึ้น ($\bar{x} = 3.25$) ตามลำดับ

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. การประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวหลายช่องทาง เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ วิทยุชุมชน เป็นต้น	3.24	0.93	ปานกลาง
2. แหล่งที่มาของข่าวสารด้านการท่องเที่ยวมีความน่าเชื่อถือและชัดเจน	3.27	0.95	ปานกลาง
3. การประสานงานด้านการท่องเที่ยวของชุมชน	3.26	0.93	ปานกลาง
4. ความทั่วถึงและความสม่ำเสมอของการประชาสัมพันธ์	3.23	0.98	ปานกลาง
5. การกำหนดเวลาที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว	3.28	0.91	ปานกลาง
รวม	3.26	0.89	ปานกลาง

จากตารางที่ 12 จะเห็นได้ว่า ประชาชนท้องถิ่นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.26$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามีระดับความคิดเห็นส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คือ การกำหนดเวลาที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.28$) แหล่งที่มาของข่าวสารด้านการท่องเที่ยวมีความน่าเชื่อถือและชัดเจน ($\bar{x} = 3.27$) การประสานงานด้านการท่องเที่ยวของชุมชน ($\bar{x} = 3.26$) การประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวหลายช่องทาง เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ วิทยุชุมชน เป็นต้น ($\bar{x} = 3.24$) และความทั่วถึงและความสม่ำเสมอของการประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.23$) ตามลำดับ

**ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน
อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช**

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งประกอบด้วย 5 ระดับ ได้แก่ การมีส่วนร่วมด้านการหาสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมด้านการวางแผนและการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยภาพรวมของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

การมีส่วนร่วม	\bar{x}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ด้านการหาสาเหตุของปัญหา	2.90	0.73	ปานกลาง
2. ด้านการวางแผนและการตัดสินใจ	2.82	0.80	ปานกลาง
3. ด้านการดำเนินกิจกรรม	3.34	0.74	ปานกลาง
4. ด้านผลประโยชน์	2.97	0.78	ปานกลาง
5. ด้านการประเมินผล	2.48	0.85	น้อย
รวม	2.90	0.62	ปานกลาง

จากตารางที่ 13 จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมพบว่าประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.90$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง คือ การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรม ($\bar{x} = 3.34$) การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ ($\bar{x} = 2.97$) การมีส่วนร่วมด้านการหาสาเหตุของปัญหา ($\bar{x} = 2.90$) การมีส่วนร่วมด้านการวางแผนและการตัดสินใจ ($\bar{x} = 2.82$) ยกเว้น การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 2.48$) ที่การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการมีส่วนร่วมด้านการหาสาเหตุของปัญหาของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

การมีส่วนร่วมด้านการหาสาเหตุของปัญหา	\bar{x}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. มีส่วนในการสังเกตปัญหาที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน เช่น มลพิษด้านขยะ มลพิษด้านสิ่งแวดล้อม ป้ายบอกทิศทางชำรุด เป็นต้น	2.93	0.79	ปานกลาง
2. ร่วมศึกษาสาเหตุของปัญหา วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวในชุมชน	2.88	0.77	ปานกลาง
3. แจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ผู้นำชุมชนหรือผู้ดูแลรับผิดชอบด้านการท่องเที่ยว	2.92	0.84	ปานกลาง
4. ร่วมในการประชุม ปรึกษาหารือและเสนอแนะทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว	2.87	0.80	ปานกลาง
5. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว เช่น ด้านทรัพยากรหรือด้านสิ่งแวดล้อม	2.92	0.82	ปานกลาง
รวม	2.90	0.73	ปานกลาง

จากตารางที่ 14 จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมด้านการหาสาเหตุของปัญหาของประชาชนท้องถิ่นในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.90$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามีระดับการมีส่วนร่วมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ คือ มีส่วนในการสังเกตปัญหาที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน เช่น มลพิษด้านขยะ มลพิษด้านสิ่งแวดล้อม ป้ายบอกทิศทางชำรุด เป็นต้น ($\bar{x} = 2.93$) แจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ผู้นำชุมชนหรือผู้ดูแลรับผิดชอบด้านการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 2.92$) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว เช่น ด้านทรัพยากรหรือด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 2.92$) ร่วมศึกษาสาเหตุของปัญหา วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวในชุมชน ($\bar{x} = 2.88$) และร่วมในการประชุมปรึกษาหารือและเสนอแนะทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 2.87$) ตามลำดับ

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการมีส่วนร่วมด้านการวางแผนและการตัดสินใจของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

การมีส่วนร่วมด้านการวางแผนและการตัดสินใจ	\bar{x}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน	2.88	0.86	ปานกลาง
2. แสดงความคิดเห็นในการวางแผนการท่องเที่ยวของชุมชน	2.80	0.87	ปานกลาง
3. ร่วมวางกฎระเบียบหรือข้อบังคับในกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน	2.78	0.86	ปานกลาง
4. ร่วมจัดทำแผนงานหรือโครงการด้านการท่องเที่ยวของชุมชน เช่น โครงการอนุรักษ์หรือการแก้ไขปัญหา เป็นต้น	2.84	0.87	ปานกลาง
5. ร่วมตัดสินใจคัดเลือกโครงการ บุคลากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในชุมชน	2.80	0.85	ปานกลาง
รวม	2.82	0.80	ปานกลาง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 15 จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมด้านการวางแผนและการตัดสินใจของประชาชนท้องถิ่นในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.82$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามีระดับการมีส่วนร่วมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ คือ ให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน ($\bar{x} = 2.88$) ร่วมจัดทำแผนงานหรือโครงการด้านการท่องเที่ยวของชุมชน เช่น โครงการอนุรักษ์หรือการแก้ไขปัญหา เป็นต้น ($\bar{x} = 2.84$) แสดงความคิดเห็นในการวางแผนการท่องเที่ยวของชุมชน ($\bar{x} = 2.80$) ร่วมตัดสินใจคัดเลือกโครงการ บุคลากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในชุมชน ($\bar{x} = 2.80$) และร่วมวางกฎระเบียบหรือข้อบังคับในกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน ($\bar{x} = 2.78$) ตามลำดับ

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรม	\bar{x}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. เข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวตามแผนของชุมชน	2.84	0.81	ปานกลาง
2. ประชาสัมพันธ์หรือชักชวนผู้อื่นให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน	2.86	0.76	ปานกลาง
3. สนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ หรือแรงงานช่วยเหลือกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน	2.87	0.84	ปานกลาง
4. อำนวยความสะดวก ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน	2.87	0.79	ปานกลาง
5. ร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวขณะดำเนินกิจกรรม	2.94	0.85	ปานกลาง
รวม	3.34	0.74	ปานกลาง

จากตารางที่ 16 จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรมของประชาชนท้องถิ่นในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.34$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามีระดับการมีส่วนร่วมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ คือ ร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวขณะดำเนินกิจกรรม ($\bar{x} = 2.94$) อำนวยความสะดวก ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน ($\bar{x} = 2.87$) สนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์หรือแรงงานช่วยเหลือกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน ($\bar{x} = 2.87$) ประชาสัมพันธ์หรือชักชวนผู้อื่นให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน ($\bar{x} = 2.86$) และเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวตามแผนของชุมชน ($\bar{x} = 2.84$) ตามลำดับ

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์	\bar{x}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ได้รับประโยชน์จากการประกอบการจากการท่องเที่ยว เช่น นำเที่ยว จำหน่ายสินค้าที่ระลึก สินค้าทางหัตถกรรมหรือการเกษตร ธุรกิจบ้านเช่า โรงแรมหรือโฮมสเตย์ ธุรกิจรถเช่าและธุรกิจร้านอาหาร เป็นต้น	2.91	0.86	ปานกลาง
2. ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว	2.96	0.92	ปานกลาง
3. ได้รับประโยชน์จากการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคที่ดีขึ้น	2.96	0.82	ปานกลาง
4. ได้รับความรู้ คุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว	2.99	0.89	ปานกลาง
5. ได้ความภาคภูมิใจในมรดกของท้องถิ่น ทำให้เกิดการใส่ใจในการอนุรักษ์	3.06	0.90	ปานกลาง
รวม	2.97	0.78	ปานกลาง

จากตารางที่ 17 เห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ของประชาชนท้องถิ่นในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.97$) และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ คือ ได้รับความภาคภูมิใจในมรดกของท้องถิ่น ทำให้เกิดการใส่ใจในการอนุรักษ์ ($\bar{x} = 3.06$) ได้รับความรู้ คุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{x} = 2.99$) ได้รับประโยชน์จากการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคที่ดีขึ้น ($\bar{x} = 2.96$) ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 2.96$) และได้รับประโยชน์จากการประกอบการจากการท่องเที่ยว เช่น นำเที่ยว จำหน่ายสินค้าที่ระลึก สินค้าทางหัตถกรรมหรือการเกษตร ธุรกิจบ้านเช่า โรงแรมหรือโฮมสเตย์ ธุรกิจรถเช่าและธุรกิจร้านอาหาร เป็นต้น ($\bar{x} = 2.91$) ตามลำดับ

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล	\bar{x}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ร่วมประเมินผลโครงการหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน	2.50	0.90	น้อย
2. ร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะทำงาน	2.45	0.87	น้อย
3. ร่วมประเมินปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้อง	2.45	0.89	น้อย
4. เสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานของโครงการหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน	2.48	0.88	น้อย
5. ร่วมผลักดันผลการประเมินให้นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง	2.50	0.95	น้อย
รวม	2.48	0.85	น้อย

จากตารางที่ 18 จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลของประชาชนท้องถิ่นในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.48$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อยทุกข้อ คือ ร่วมประเมินผลโครงการหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน ($\bar{x} = 2.50$) ร่วมผลักดันผลการประเมินให้นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ($\bar{x} = 2.50$) เสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานของโครงการหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน ($\bar{x} = 2.48$) ร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะทำงาน ($\bar{x} = 2.45$) และร่วมประเมินปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้อง ($\bar{x} = 2.45$) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านบทบาทของผู้นำชุมชน ด้านความตระหนักของประชาชนในชุมชน ด้านความเข้มแข็งของชุมชน ด้านนโยบายและองค์การภาครัฐ ด้านผลประโยชน์ตอบแทน และด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ 19 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน วิเคราะห์ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้วยวิธีวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม	Beta	t	Sig
1. ด้านบทบาทของผู้นำชุมชน	-0.088	-1.621	0.106
2. ด้านความตระหนักของประชาชนในชุมชน	0.115	1.821	0.069
3. ด้านความเข้มแข็งของชุมชน	0.408	6.306	0.000*
4. ด้านนโยบายและองค์การภาครัฐ	0.170	2.593	0.010*
5. ด้านผลประโยชน์ตอบแทน	-0.116	-1.647	0.100
6. ด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์	0.271	3.956	0.000*

$R^2 = 0.483$, F-Value = 61.110, n = 400, p ≤ 0.05*

จากตารางที่ 19 จะเห็นได้ว่า ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรอิสระทั้ง 6 ปัจจัย มีปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชมี 3 ปัจจัย คือ ด้านความเข้มแข็งของชุมชน ($\beta=0.408$) ด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ ($\beta=0.271$) และด้านนโยบายและองค์การภาครัฐ ($\beta=0.170$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ ด้านบทบาทของผู้นำชุมชน ด้านความตระหนักของประชาชนในชุมชน และด้านผลประโยชน์ตอบแทน

ตอนที่ 5 ผลการแจกแจงความถี่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความความคิดเห็นด้านปัญหาและข้อเสนอแนะของประชาชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิเคราะห์ความคิดเห็นด้านปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประชาชนท้องถิ่น อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended) โดยแสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จัดกลุ่มตามเนื้อหา นำมาสรุปโดยการวิเคราะห์แล้วนำเสนอเป็นรายข้อ โดยประชาชนได้แสดงความคิดเห็นปัญหาและข้อเสนอแนะจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5 ผู้วิจัยนำเสนอความถี่ของจำนวนคน ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 จำนวนของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยว	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม(คน)
การมีส่วนร่วมในการหาสาเหตุของปัญหา	
1. ประชาชนยังขาดความร่วมมือในการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว	1
2. ปัญหาขยะและความไม่เพียงพอของถังขยะ	4
3. ควรร่วมมือกันหมั่นดูแลปัญหาที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวและแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้นำชุมชนให้มากขึ้น	1
การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจ	
1. ควรมีการจัดตั้งกลุ่มหรือมีการสนับสนุนจากภาครัฐในการให้ข้อมูลแก่ประชาชนในท้องถิ่น เช่น การจัดเสวนาเชิงวิทยากรมาให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยว	2
การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม	
1. ควรมีความต่อเนื่องในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนมากขึ้น	1
2. ประชาชนในท้องถิ่นให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือกิจกรรมการท่องเที่ยวของท้องถิ่นมากขึ้น เช่น ดูแลและให้ความเป็นมิตรแก่นักท่องเที่ยว ดูแลทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น	2

ปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยว (ต่อ)	จำนวน(คน)
การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	
1. ควรมีการร่วมกันพัฒนาระบบขนส่งในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อความสะดวกสบายของนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น	10
2. ควรสร้างจิตสำนึกในการรักบ้านเกิดแก่คนรุ่นใหม่	2
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	
1. ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการหรือกิจกรรมทางการท่องเที่ยวน้อย	2
2. รายงานการประเมินผลไม่ทั่วถึงแก่ประชาชนในท้องถิ่นและควรมีคณะกรรมการตรวจสอบการใช้งบประมาณด้านการท่องเที่ยว	5
รวม	30

จากตารางที่ 20 จะเห็นได้ว่า ด้านปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประชาชนท้องถิ่น อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ในประเด็น ควรมีการร่วมกันพัฒนาระบบขนส่งในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อความสะดวกสบายของนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น

ปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประชาชนท้องถิ่น อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

การมีส่วนร่วมในการหาสาเหตุของปัญหา

ประชาชนยังขาดความร่วมมือในการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว เช่น ปัญหาขยะและความไม่เพียงพอของถังขยะ เป็นต้น ควรร่วมมือกันหมั่นดูแลปัญหาที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวและแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้นำชุมชนให้มากขึ้น

การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจ

ประชาชนในพื้นที่มีข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของพื้นที่น้อยมาก ควรมีการจัดตั้งกลุ่มหรือมีการสนับสนุนจากภาครัฐในการให้ข้อมูลแก่ประชาชนในท้องถิ่น เช่น การจัดเสวนาเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยว เป็นต้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการร่วมกันวางแผนและการตัดสินใจในการพัฒนาชุมชนต่อไป

การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม

ควรมีความต่อเนื่องในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนมากขึ้น ประชาชนในท้องถิ่นให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือกิจกรรมการท่องเที่ยวของท้องถิ่นมากขึ้น เช่น ดูแลและให้ความเป็นมิตรแก่นักท่องเที่ยว ดูแลทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

ควรมีการร่วมกันพัฒนาระบบขนส่งในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อความสะดวกสบายของนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นและสร้างจิตสำนึกในการรักบ้านเกิดแก่คนรุ่นใหม่

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการหรือกิจกรรมทางการท่องเที่ยวน้อย รายงานการประเมินผลไม่ทั่วถึงแก่ประชาชนในท้องถิ่นและควรมีคณะกรรมการตรวจสอบการใช้งบประมาณด้านการท่องเที่ยว

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชและเพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนในท้องถิ่นในเขตอำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 400 คน การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกจากประชาชนในท้องถิ่นที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไปและเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในเขตอำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชและใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) โดยเก็บแหล่งท่องเที่ยวละ 40 คน จากแหล่งชุมชนที่ประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงจำนวน 10 แห่ง ดังนี้ 1. ถ้ำเขาวังทอง 2. แหลมประทับ 3. อ่าวท้องเนียน 4. อ่าวแขวงเภา 5. เขาหินพับผ้า 6. หาดในเพลา 7. หาดหน้าด่าน 8. หาดคอเขา 9. หาดท้องหยี และ 10. หาดในเปร็ด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช และตอนที่ 3 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชและความคิดเห็นด้านปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลในวันจันทร์ พุธ สิบดีและวันอาทิตย์ ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558 โดยกระจายช่วงเวลา เป็น 2 ช่วงเวลา คือ ช่วงเช้า (9.00-12.00 น.) และช่วงบ่าย (14.00-16.00 น.) ใช้เวลาในการตอบประมาณ 15 นาที เป็นการตอบแบบสอบถามเพียงครั้งเดียว ผู้วิจัยจะรับแบบสอบถามกลับทันทีที่กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดที่ทำการเก็บรวบรวมจากแบบสอบถามประชาชนในท้องถิ่นในพื้นที่วิจัยมาตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วน ลงรหัสข้อมูล แล้วนำมาประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยผู้วิจัยสามารถสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 54.8 ส่วนใหญ่อยู่อายุ 31 - 40 ปี จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 44.5 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 38.8 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจหรือพนักงานของรัฐ จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 30.3 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000 - 20,000 บาท จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนท้องถิ่นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.30$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ประกอบด้วย ด้านความตระหนักของประชาชนในชุมชน ($\bar{x} = 3.40$) ด้านความเข้มแข็งของชุมชน ($\bar{x} = 3.34$) ด้านบทบาทของผู้นำชุมชน ($\bar{x} = 3.29$) ด้านนโยบายและองค์การภาครัฐ ($\bar{x} = 3.27$) ด้านผลประโยชน์ตอบแทน ($\bar{x} = 3.27$) และด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.26$) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าประชาชนท้องถิ่นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนี้

ด้านบทบาทของผู้นำชุมชน ประชาชนท้องถิ่นมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ คือ ผู้นำชุมชนมีความเสียสละและอุทิศตน ($\bar{x} = 3.32$) ผู้นำชุมชนเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ($\bar{x} = 3.32$) ผู้นำชุมชนสามารถชักจูงโน้มน้าวชาวบ้านให้เข้าร่วมกิจกรรมและเป็นจุดรวมของชาวบ้านได้ ($\bar{x} = 3.30$) ผู้นำชุมชนเข้าถึงปัญหาและเข้าใจความต้องการของชุมชน ($\bar{x} = 3.28$) และผู้นำชุมชนมีวิสัยทัศน์ พัฒนาด้านการท่องเที่ยวอยู่เสมอ ($\bar{x} = 3.26$) ตามลำดับ

ด้านความตระหนักของประชาชนในชุมชน ประชาชนท้องถิ่นมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีจิตอาสาและให้ความร่วมมือในโครงการหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน ($\bar{x} = 3.40$) ความตระหนักในปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.40$) และมีความรู้และความเข้าใจในกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน ($\bar{x} = 3.34$) ยกเว้นด้านการเห็นคุณค่าภาคภูมิใจในชุมชน ($\bar{x} = 3.46$) เห็นคุณค่าความสำคัญของการท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน ($\bar{x} = 3.41$) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ด้านความเข้มแข็งของชุมชน ประชาชนท้องถิ่นมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.34$) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีระดับความคิดเห็นส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คือ การรวมกลุ่มด้านการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.30$) กฎระเบียบในกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนที่เป็นแบบแผน ($\bar{x} = 3.26$) มีการจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและมีความเสมอภาค ($\bar{x} = 3.25$) ยกเว้น ความร่วมมือระหว่างประชาชนในชุมชนกับหน่วยงานท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.48$) และความสามัคคีของประชาชนในชุมชน ($\bar{x} = 3.44$) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ด้านนโยบายและองค์การภาครัฐ ประชาชนท้องถิ่นมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.27$) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีระดับความคิดเห็นส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คือ นโยบายของรัฐเอื้อต่อการส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน ($\bar{x} = 3.24$) การได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ ($\bar{x} = 3.27$) การส่งเสริมกิจกรรมสาดิต/อบรม/ศึกษาดูงาน

จากภาครัฐ ($\bar{x} = 3.24$) โครงการหรือกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวได้รับการยอมรับจากภาครัฐ ($\bar{x} = 3.30$) และการสนับสนุนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวจากภาครัฐ ($\bar{x} = 3.31$) ตามลำดับ

ด้านผลประโยชน์ตอบแทน ประชาชนท้องถิ่นมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.27$) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีระดับความคิดเห็นส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คือ เศรษฐกิจของชุมชนได้รับการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น ($\bar{x} = 3.35$) การพัฒนาของระบบสาธารณูปโภคในชุมชน ($\bar{x} = 3.28$) งบประมาณในการพัฒนาชุมชน ($\bar{x} = 3.27$) รายได้ของครอบครัวและชุมชนเพิ่มขึ้น ($\bar{x} = 3.25$) และความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ ในการประกอบอาชีพมาสู่ชุมชน ($\bar{x} = 3.18$) ตามลำดับ

ด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ ประชาชนท้องถิ่นมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.26$) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีระดับความคิดเห็นส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คือ การกำหนดเวลาที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.28$) แหล่งที่มาของข่าวสารด้านการท่องเที่ยวมีความน่าเชื่อถือและชัดเจน ($\bar{x} = 3.27$) การประสานงานด้านการท่องเที่ยวของชุมชน ($\bar{x} = 3.26$) การประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวหลายช่องทาง เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์วิทยุชุมชน เป็นต้น ($\bar{x} = 3.24$) และความทั่วถึงและความสม่ำเสมอของการประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.23$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมพบว่าประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.90$) คือการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรม ($\bar{x} = 3.34$) การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ ($\bar{x} = 2.97$) การมีส่วนร่วมด้านการหาสาเหตุของปัญหา ($\bar{x} = 2.90$) การมีส่วนร่วมด้านการวางแผนและการตัดสินใจ ($\bar{x} = 2.82$) ยกเว้น การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 2.48$) ที่การ

มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ประชาชนท้องถิ่นมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชดังนี้

การมีส่วนร่วมด้านการหาสาเหตุของปัญหา ประชาชนท้องถิ่นมีระดับการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.90$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามีระดับการมีส่วนร่วมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ คือ มีส่วนในการสังเกตปัญหาที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน เช่น มลพิษด้านขยะ มลพิษด้านสิ่งแวดล้อม ป้ายบอกทิศทางชำรุด เป็นต้น ($\bar{x} = 2.93$) แจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ผู้นำชุมชนหรือผู้ดูแลรับผิดชอบด้านการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 2.92$) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว เช่น ด้านทรัพยากรหรือด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ($\bar{x} = 2.92$) ร่วมศึกษาสาเหตุของปัญหา วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวในชุมชน ($\bar{x} = 2.88$) และร่วมในการประชุม ปรึกษาหารือและเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 2.87$) ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมด้านการวางแผนและการตัดสินใจ ประชาชนท้องถิ่นมีระดับการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.82$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามีระดับการมีส่วนร่วมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ คือ ให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน ($\bar{x} = 2.88$) ร่วมจัดทำแผนงานหรือโครงการด้านการท่องเที่ยวของชุมชน เช่น โครงการอนุรักษ์หรือการแก้ไขปัญหา เป็นต้น ($\bar{x} = 2.84$) แสดงความคิดเห็นในการวางแผนการท่องเที่ยวของชุมชน ($\bar{x} = 2.80$) ร่วมตัดสินใจคัดเลือกโครงการ บุคลากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในชุมชน ($\bar{x} = 2.80$) และร่วมวางกฎระเบียบหรือข้อบังคับในกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน ($\bar{x} = 2.78$) ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรม ประชาชนท้องถิ่นมีระดับการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.34$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามีระดับการมีส่วนร่วมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ คือ ร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวขณะดำเนินกิจกรรม ($\bar{x} = 2.94$) สนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์หรือแรงงานช่วยเหลือกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน ($\bar{x} = 2.87$) อำนวยความสะดวก ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมการ

ท่องเที่ยวของชุมชน ($\bar{x} = 2.87$) ประชาสัมพันธ์หรือชักชวนผู้อื่นให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน ($\bar{x} = 2.86$) และเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวตามแผนของชุมชน ($\bar{x} = 2.84$) ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ ประชาชนท้องถิ่นมีระดับการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.97$) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ คือ ได้รับความภาคภูมิใจในมรดกของท้องถิ่น ทำให้เกิดการใส่ใจในการอนุรักษ์ ($\bar{x} = 3.06$) ได้รับความรู้ คุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{x} = 2.99$) ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 2.96$) ได้รับประโยชน์จากการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคที่ดีขึ้น ($\bar{x} = 2.96$) และได้รับประโยชน์จากการประกอบการจากการท่องเที่ยว เช่น นำเที่ยว จำหน่ายสินค้าที่ระลึก สินค้าทางหัตถกรรมหรือการเกษตร ธุรกิจบ้านเช่า โรงแรม หรือโฮมสเตย์ ธุรกิจรถเช่าและธุรกิจร้านอาหาร เป็นต้น ($\bar{x} = 2.91$) ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล ประชาชนท้องถิ่นมีระดับการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.48$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย ทุกข้อ คือ ร่วมประเมินผลโครงการหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน ($\bar{x} = 2.50$) ร่วมผลักดันผลการประเมินให้นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ($\bar{x} = 2.50$) เสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานของโครงการหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน ($\bar{x} = 2.48$) ร่วมประเมินปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้อง ($\bar{x} = 2.45$) และร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะทำงาน ($\bar{x} = 2.45$) ตามลำดับ

4. การทดสอบสมมติฐาน วิเคราะห์ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชมี 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านความเข้มแข็งของชุมชน ปัจจัยด้านนโยบายและองค์การภาครัฐ และปัจจัยด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 สำหรับปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช คือ ปัจจัยด้านบทบาทของผู้นำชุมชน ปัจจัยด้านความตระหนักของประชาชนในชุมชน และปัจจัยด้านผลประโยชน์ตอบแทน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ประเด็นที่นำมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์การวิจัย มีดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

การวิเคราะห์หาปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้ใช้ทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) โดยมีปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด 6 ตัวแปร คือ ด้านบทบาทของผู้นำชุมชน ด้านความตระหนักของประชาชนในชุมชน ด้านความเข้มแข็งของชุมชน ด้านนโยบายและองค์การภาครัฐ ด้านผลประโยชน์ตอบแทน และด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช มี 3 ปัจจัย คือ ด้านความเข้มแข็งของชุมชน ด้านนโยบายและองค์การภาครัฐ และด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 สำหรับปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช คือ ด้านบทบาทของผู้นำชุมชน ด้านความตระหนักของประชาชนในชุมชน และด้านผลประโยชน์ตอบแทน

สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้ง 3 ปัจจัย คือ ด้านความเข้มแข็งของชุมชน ด้านนโยบายและองค์การภาครัฐ และด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ ผู้วิจัยได้อภิปราย ดังนี้

ด้านความเข้มแข็งของชุมชน ปัจจัยด้านความเข้มแข็งของชุมชนที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช จะเห็นได้ว่า ความเข้มแข็งของชุมชนนั้นเป็นผลมาจากความสามัคคีกันภายในชุมชน โดยมีความร่วมมือระหว่างประชาชนในชุมชนกับหน่วยงานท้องถิ่น มีการจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรการท่องเที่ยวร่วมกันอย่างเป็นระบบและมีความเสมอภาค รวมทั้งมีการรวมกลุ่มด้านการท่องเที่ยวและมีกฎระเบียบใน

กิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนที่เป็นแบบแผน ซึ่งล้วนส่งผลต่อความการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวที่จะสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของอำเภอขนอมได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบูรณ์ ธรรมลังกา (2556) พบว่า ระบบเครือข่าย ระบบความสัมพันธ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุม และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2554) ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 - 2559 ที่ได้กำหนดพันธกิจที่เกี่ยวข้องกับความเข้มแข็งของชุมชนและการมีส่วนร่วม ดังนี้ พัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีคุณธรรม เรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะและการดำรงชีวิต อย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย สถาบันทางสังคมและชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง สามารถปรับตัวรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน รวมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ นอกจากนี้ในการสร้างภูมิคุ้มกันของประเทศ ได้กล่าวว่า ชุมชนท้องถิ่นเป็นกลไกที่มีความสามารถในการบริหารจัดการมีส่วนร่วมในการ พัฒนาคุณภาพชีวิตและเชื่อมโยงกันเป็นสังคมสวัสดิการ เป็นพลังหลักในการพัฒนาฐานรากของประเทศให้มั่นคง ชุมชนพึ่งตนเองสามารถบรรเทาปัญหาเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านนโยบายและองค์การภาครัฐ ปัจจัยด้านนโยบายและองค์การภาครัฐที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวอำเภอขนอนั้น จะเห็นได้ว่า นโยบายของรัฐเอื้อต่อการส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน ได้แก่ มีการจัดกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว รวมทั้งจัดทำโครงการต่าง ๆ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวในแผนอยู่เสมอ มีการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐแก่โครงการด้านการท่องเที่ยว มีการส่งเสริมกิจกรรมสาธิต อบรม หรือศึกษาดูงานจากภาครัฐ รวมถึงการสนับสนุนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวจากภาครัฐแก่ประชาชนในพื้นที่ ล้วนส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนาศิลป์ เสี้ยวทอง (2553) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องที่ระดับหมู่บ้าน กรณีศึกษา อำเภอตากใบ พบว่า การส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ และยังสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติ (2554) กล่าวว่า ปัจจัยภายนอกที่ทำให้ให้ชุมชนเข้มแข็งและการร่วมกลุ่มการดำเนินงานมีความสำเร็จ คือ หน่วยงานรัฐส่งเสริมให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำในด้านต่าง ๆ

ด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ ด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวของชุมชนอำเภอขนอมนั้น จะเห็นได้ว่า ประชาชนในท้องถิ่นอำเภอมีการประสานงานด้านการท่องเที่ยวของชุมชน มีการติดต่อสื่อสารด้านการท่องเที่ยวระหว่างกันได้ดีพอสมควร ทั้งนี้เพราะมีการร่วมกันประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวหลายช่องทาง เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ วิทยุชุมชน และการบอกต่อกันของประชาชนท้องถิ่น เป็นต้น แหล่งที่มาของข่าวสารด้านการท่องเที่ยวมีความน่าเชื่อถือและชัดเจน มีความทั่วถึง และความสม่ำเสมอของการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งมีการกำหนดเวลาที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว จึงทำให้ปัจจัยด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวของชุมชน สอดคล้องกับทฤษฎีของ ทอดด์ (2552) ได้กล่าวว่า การให้ข้อมูลข่าวสารเป็นระดับการสร้างการมีส่วนร่วมระดับพื้นฐานและเป็นก้าวแรกที่จะทำให้ประชาชนเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ วิธีการให้ข้อมูลมีหลายช่องทาง เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ การติดประกาศ การจัดนิทรรศการ การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสาร การจัดงานแถลงข่าว การให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนได้มีช่องทางในการแสดงความคิดเห็น และอานิสงค์ โอทาทะวงศ์ (2557) ได้กล่าวว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งความถี่ของการได้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่ง เป็นปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน เพราะเป็นช่องทางที่ทำให้เกิดในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวผ่านสื่อช่องทางต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ของรัฐ สมาชิกในชุมชน แพนพับ โปสเตอร์ และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา ทองหนู้อย (2553) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลในจังหวัดจันทบุรี พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเล และเบญจา จันทร และคนอื่น ๆ (2547) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับข้อมูลการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำแม่กลอง จังหวัดราชบุรี พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และอายุมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สำหรับปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน
อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช คือ ด้านบทบาทของผู้นำชุมชน ด้านความตระหนักของ
ประชาชนในชุมชน และด้านผลประโยชน์ตอบแทน ผู้วิจัยได้อภิปราย ดังนี้

ด้านบทบาทของผู้นำชุมชน จะเห็นได้ว่า ปัจจัยด้านบทบาทของผู้นำชุมชนไม่มีอิทธิพลต่อการ
มีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช เพราะใน
ด้านการท่องเที่ยวผู้นำชุมชนบางส่วนมีศักยภาพที่จำกัดที่จะสามารถชักจูงโน้มน้าวชาวบ้านให้เข้าร่วม
กิจกรรมและเป็นจุดรวมของชาวบ้านได้ เข้าถึงปัญหา และเข้าใจความต้องการของชุมชนในด้านการ
ท่องเที่ยวได้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของประชาชนในชุมชนที่ระบุให้ผู้นำชุมชนควรให้
ความสำคัญกับการท่องเที่ยว ในด้านการพัฒนาและการจัดการงบประมาณในด้านการท่องเที่ยวมาก
ขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุชา เอี่ยมแท้ (2547) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยกำหนดการมีส่วนร่วม
ของชาวบ้านในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า
มีระดับความเชื่อมั่นต่ำ ในด้านผู้นำชุมชนมักให้ชาวบ้านประสานงานและจัดการแหล่งท่องเที่ยวใน
ชุมชนกันเอง และพบว่าความเชื่อมั่นในตัวผู้นำชุมชนของหัวหน้าครัวเรือน ไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วม
ร่วมของชาวบ้านในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น
ผู้นำชุมชนจึงควรเพิ่มบทบาทด้านการท่องเที่ยวในการสนใจที่จะ รับฟังความคิดเห็น แก้ปัญหา
เป็นศูนย์รวมและกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว รวมทั้งสนับสนุน ประสานงาน
กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผลักดันให้เกิดการพัฒนาในด้านการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

ด้านความตระหนักของประชาชนในชุมชน จะเห็นได้ว่า ปัจจัยด้านความตระหนักของ
ประชาชนในชุมชนไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม
จังหวัดนครศรีธรรมราช เพราะประชาชนในท้องถิ่นบางส่วนยังไม่เห็นคุณค่าความภาคภูมิใจชุมชนและ
ความสำคัญของการท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน จึงไม่ตระหนักถึงปัญหาที่อาจจะ
เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว อาจเกิดจากการไม่รวมกลุ่มกับสมาชิกอื่นในชุมชนหรือไม่มีเวลาเข้าร่วมกลุ่ม
เพราะต้องประกอบอาชีพ จึงทำให้ไม่ทราบข้อมูลข่าวสารและความสำคัญด้านการท่องเที่ยวเท่าที่ควร
ดังนั้น ประชาชนในชุมชนควรช่วยกันปลูกฝังให้เห็นคุณค่าของชุมชน ให้ความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับ
ความสำคัญของการท่องเที่ยว จะทำให้เกิดความตระหนักในปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น เพราะหาก
ประชาชนเกิดความตระหนักถึงความสำคัญมากยิ่งขึ้นอาจส่งผลให้ให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงาน

ของรัฐ เห็นถึงความสำคัญและสนับสนุนมากขึ้น รวมทั้งเปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมของประชาชนมากยิ่งขึ้นด้วย เป็นต้น สอดคล้องกับ อรรถัย ก๊กผล (2552) กล่าวว่า ประชาชนต้องตระหนักว่าต้องมีความรับผิดชอบในกระบวนการการมีส่วนร่วม หากประชาชนละเลยไม่สนใจในกระบวนการมีส่วนร่วมนี้อาจส่งผลให้ผู้บริหารละเลยการเปิดให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมเช่นกัน

ด้านผลประโยชน์ตอบแทน ปัจจัยด้านผลประโยชน์ตอบแทนไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช เพราะอำเภอชนอมได้รับการพัฒนาเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ประชาชนมีส่วนร่วมในผลประโยชน์พอสมควรไม่จำเป็นที่จะเป็นการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์จากการประกอบการจากการท่องเที่ยว การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว จากการปรับปรุงระบบสาธารณสุขภาค และประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้หลักจากการประกอบอาชีพหลักทำให้รายได้จากการท่องเที่ยวเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามประชาชนส่วนใหญ่ยังต้องการการพัฒนาาระบบขนส่งในแหล่งท่องเที่ยว และความรู้เกี่ยวกับข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

2.ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ในการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช แบ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมด้านการหาสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมด้านการวางแผนและการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยการมีส่วนร่วมด้านการหาสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมด้านการวางแผนและการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรม และการมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ พบว่าประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลที่การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย โดยผู้วิจัยได้อภิปรายรายด้าน ดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วมด้านการหาสาเหตุของปัญหา พบว่าระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนในพื้นที่มีส่วนในการสังเกตและแจ้งปัญหาแก่ผู้ดูแลหรือผู้นำชุมชน มีโอกาสในการประชุมหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว และมีความตระหนักในปัญหาที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวพอสมควร เพราะประชาชนบางส่วนอาศัยอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวจึงสามารถเห็นการเปลี่ยนแปลง ร่วมกันดูแลรักษาและแจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทันที สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธาทิพย์ เข็มน้อย (2554) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนกรณีศึกษาตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม พบว่า การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและประเด็นปัญหาร่วมกันพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยการมีส่วนร่วมในการศึกษาสาเหตุของปัญหาชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และร่วมประเมินความเป็นไปได้ในการดำเนินการต่าง ๆ ของชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีประชาชนบางส่วนที่ไม่เห็นถึงคุณค่า ความสำคัญ และประโยชน์จากการท่องเที่ยว หรืออาจจะเป็นเพราะหน่วยงานของรัฐหรือผู้นำชุมชนยังขาดการดำเนินงานเพื่อปลูกจิตสำนึกให้เห็นคุณค่าทรัพยากร และการอนุรักษ์อย่างจริงจังหรือช่องทางในการแจ้งปัญหาด้านการท่องเที่ยว เช่น กล้องรับความคิดเห็น เป็นต้น ระหว่างประชาชนกับหน่วยงานเหล่านี้ยังไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร จึงทำให้บางแหล่งท่องเที่ยวเกิดปัญหาซ้ำซาก เช่น ปัญหาขยะ ป้ายสัญลักษณ์ทางการท่องเที่ยวชำรุด เป็นต้น สอดคล้องกับ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542) ได้กล่าวไว้ว่า ชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากกิจกรรมทางการท่องเที่ยว จึงต้องให้ชุมชนท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้รู้ปัญหาและความต้องการของชุมชนท้องถิ่นของตนเองได้ดีกว่าผู้อื่น

ด้านการมีส่วนร่วมด้านการวางแผนและการตัดสินใจ พบว่าระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ในการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน การแสดงความคิดเห็นในการวางแผนการท่องเที่ยวของชุมชน การร่วมวางแผนหรือข้อบังคับในกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน การร่วมจัดทำแผนงานหรือโครงการด้านการท่องเที่ยวของชุมชน เช่น โครงการอนุรักษ์หรือการแก้ไขปัญหา เป็นต้น และร่วมตัดสินใจคัดเลือกโครงการบุคลากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในชุมชนนั้น ประชาชนมีส่วนร่วมพอสมควร ดังที่ นฤมล วิบูลย์ศิริชัย (2547) กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมคือการที่ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดนโยบาย ซึ่งเป็นกระบวนการในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นที่อยู่อาศัยในการ

ดำรงชีวิต และสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2551) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการซึ่งประชาชนมีโอกาสแสดงทัศนะแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นเพื่อแสวงหาทางเลือกและการตัดสินใจต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการที่เหมาะสม และเป็นที่ยอมรับร่วมกัน แต่อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจในเขตอำเภอชนอมยังต้องได้รับการพัฒนามากขึ้น เนื่องจากประชาชนบางส่วนยังได้รับการประชาสัมพันธ์และโอกาสให้มีส่วนร่วมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างจำกัด ทำให้การให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผน และการตัดสินใจเพื่อให้เกิดการพัฒนาให้ดีขึ้นยังไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร นอกจากนี้ประชาชนบางส่วนไม่มีเวลาเข้ามามีส่วนร่วมเพราะต้องประกอบอาชีพของตนเองจึงไม่มีเวลาเข้ามามีส่วนร่วมหรือถ้ามีก็เพียงบางส่วนเท่านั้น

ด้านการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรม พบว่าระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ในการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวตามแผนของชุมชน ประชาสัมพันธ์หรือชักชวนผู้อื่นให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน สนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์หรือแรงงานช่วยเหลือกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน อำนวยความสะดวก ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน และร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวขณะดำเนินกิจกรรมนั้นพอสมควร เพราะประชาชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการท่องเที่ยวได้พอสมควร เช่น สามารถสนับสนุนงบประมาณหรือวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จัดขึ้นได้ในระดับหนึ่ง สามารถประชาสัมพันธ์หรือเข้าร่วมช่วยเหลือกิจกรรมการท่องเที่ยวเมื่อมีเวลาว่างจากอาชีพหลัก เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องของงานวิจัยของ อรรถนพ เนตรทิพย์ (2551) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลดงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน พบว่าการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและปฏิบัติงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับปานกลาง เพราะส่วนใหญ่ประชาชนเห็นว่าควรเป็นหน้าที่ของภาครัฐมากกว่าประชาชนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

ด้านการมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ พบว่าระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ในการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์นั้นไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์จากการประกอบการจากการท่องเที่ยว การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว จากการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคที่ดีขึ้น ได้รับความรู้ คุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว หรือได้ความภาคภูมิใจในมรดกของ

ท้องถิ่นนั้น ประชาชนในพื้นที่ที่สามารถเข้ามีส่วนร่วมได้พอสมควร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีระยุทธ สุดเสมอใจ (2550) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตึก อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการรับผลประโยชน์ในการบริหารงานภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ส่วนใหญ่ผลประโยชน์เหล่านี้ก็ยังไม่ทั่วถึงแก่ประชาชนในทุกแหล่งท่องเที่ยว เช่น บางแหล่งท่องเที่ยวประชาชนยังมีโอกาสเข้าไปในการประกอบการได้น้อยมาก การพัฒนาระบบขนส่งในแหล่งท่องเที่ยวยังไม่เพียงพอ และประชาชนบางพื้นที่ยังมีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวหรือข้อมูลของความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวไม่มากเท่าที่ควร เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ นพรัตน์ ศุทธิถิถล (2555) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการตลาดน้ำเพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชน ได้สรุปว่า จัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ประชาชนควรคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรการอนุรักษ์ธรรมชาติอย่างยั่งยืน ควรมีคณะทำงานและมีกฎกติกาในการจัดการท่องเที่ยว มีกระบวนการเรียนรู้ระหว่างประชาชนกับนักท่องเที่ยว และจะต้องได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนท้องถิ่น ที่สำคัญคือประชาชนควรจะได้มีส่วนร่วมการวางแผนจัดการท่องเที่ยว ก่อให้เกิดการกระจายผลประโยชน์แก่คนในชุมชนอย่างทั่วถึง โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

ด้านการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล พบว่าระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ไม่ว่าจะในการร่วมประเมินผลโครงการหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน การร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะทำงานการร่วมประเมินปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้อง การเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานของโครงการหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน หรือในการร่วมผลักดันผลการประเมินให้นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง เนื่องจากส่วนใหญ่ในการประเมินผลด้านการท่องเที่ยวนั้น เป็นเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของรัฐที่ทำหน้าที่ในส่วนนี้ จึงทำให้ประชาชนในพื้นที่เข้าไปมีส่วนร่วมในส่วนนี้น้อย ดังนั้นหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนควรร่วมมือกับตัวแทนของชุมชนหรือตัวแทนกลุ่มทางการท่องเที่ยวในการประเมินผลทางการท่องเที่ยวมากขึ้น เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้มีตัวแทนของประชาชนได้มีโอกาสในการมีส่วนร่วมในการประเมินผลมากยิ่งขึ้น และยังเป็นประโยชน์ในรับรู้ผลการประเมินและแก้ไขปัญหาอย่างตรงจุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา (2555) ซึ่งศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า การประชาชนมีส่วนร่วมด้านการติดตามและประเมินผลในระดับน้อย เพราะส่วนใหญ่เป็นหน้าที่ของหน่วยงานรัฐที่ทำหน้าที่ในส่วนการติดตามและประเมินผล และ

สอดคล้องกับ นพรัตน์ ศุทธิถก (2555) ได้สรุปว่า กัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนนั้น การสร้างอำนาจทางผลประโยชน์ให้กับประชาชนอย่างแท้จริง ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว มีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการท่องเที่ยวที่ได้ดำเนินการไป ดังนั้นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบจะต้องดำเนินการหาวิธีที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นมากที่สุด

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน

1. การมีส่วนร่วมในการหาสาเหตุของปัญหา เทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้นำชุมชน ควรเพิ่มการร่วมมือในการดูแลในการรักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ช่วยกันดูแลเรื่องปัญหาขยะ การเพิ่มปริมาณของถังขยะ บำรุงซ่อมแซมป้ายสัญลักษณ์ทางการท่องเที่ยว และร่วมกันปลูกจิตสำนึกแก่ลูกหลานในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน เป็นต้น นอกจากนี้ประชาชนควรร่วมมือกันหมั่นดูแลปัญหาที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวและแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้นำชุมชนทันทีที่เกิดปัญหาขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจ เทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุม เพื่อให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและการจัดทำแผนการท่องเที่ยว และควรมีการจัดตั้งกลุ่มด้านการท่องเที่ยวหรือมีการสนับสนุนจากภาครัฐในการให้ข้อมูลแก่ประชาชนในท้องถิ่น เพราะประชาชนในพื้นที่มีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวของพื้นที่ค่อนข้างน้อย เช่น การจัดเสวนาเชิงวิทยากรมาให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวหรือการจัดตั้งกลุ่มในการให้ความรู้ในด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่อำเภอขอนแก่นโดยเฉพาะ เป็นต้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการร่วมกันวางแผนและการตัดสินใจในการพัฒนาชุมชนต่อไป

3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม เทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้นำชุมชนควรมีความต่อเนื่องในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนมากขึ้น เพราะจะส่งผลให้ประชาชนในท้องถิ่นให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือกิจกรรมการ

ท้องถิ่นของท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ประชาชนในท้องถิ่นควรช่วยกันดูแล ให้ความเป็นมิตร แก่ นักท่องเที่ยว และดูแลทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวจากกิจกรรมการท่องเที่ยวด้วย

4. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ เทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการร่วมกันพัฒนาระบบขนส่งในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อความสะดวกสบายและรวดเร็วในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น และควรสร้างจิตสำนึกในการรักบ้านเกิดแก่คนรุ่นใหม่ รวมถึงคอยสำรวจติดตามดูแลความต้องการของประชาชนด้านการท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ

5. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการหรือกิจกรรมทางการท่องเที่ยวมากขึ้น และควรแจ้งผลการประเมินผลแก่ประชาชนให้ทั่วถึงเพื่อเป็นประโยชน์ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการแก้ปัญหาหรือวางแผนในกิจกรรมหรือโครงการการท่องเที่ยวในครั้งต่อไป รวมทั้งช่วยผลักดันผลการประเมินให้นำไปใช้ได้จริง นอกจากนี้ควรมีคณะกรรมการที่เป็นตัวแทนของประชาชนตรวจสอบการใช้งบประมาณด้านการท่องเที่ยวเพื่อบริหารและตรวจสอบการใช้งบประมาณในกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ในด้านการท่องเที่ยวของชุมชน เพื่อเป็นธรรมและความโปร่งใสทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ในด้านการท่องเที่ยวของชุมชน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ในส่วนของผู้นำชุมชน ผู้นำชุมชนควรเป็นตัวกลางในการประสานงานระหว่างประชาชนกับภาครัฐในการสนับสนุนกิจกรรมหรือโครงการด้านการท่องเที่ยว เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น รับฟังความคิดเห็นของประชาชนในชุมชน นำข้อมูลข่าวสารในด้านการท่องเที่ยวและงบประมาณในด้านการท่องเที่ยวมาเผยแพร่ชี้แจงให้ประชาชนในชุมชนได้ทราบอย่างทั่วถึง

2. การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยว นอกจากการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวที่ดีแล้ว การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวก็สำคัญเช่นกัน ดังนั้นหน่วยงานของรัฐ ผู้นำชุมชน หรือตัวแทนจากกลุ่มการท่องเที่ยวต่าง ๆ ควรช่วยกันประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ทั่วถึง จะทำให้

ประชาชนในชุมชนได้รับรู้ ทำความเข้าใจ และนำไปสู่การเข้ามามีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวต่อไป มากยิ่งขึ้น โดยอาจจัดทำเอกสารคู่มือ จดหมายข่าว รายงานการศึกษา การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าว การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชนชุมชน การจัดอบรม และประชุมสัมมนา เป็นต้น

3. การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องควรจัด กิจกรรมให้ความรู้และรณรงค์ในเรื่องความสำคัญของการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์ทรัพยากร การท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการปลูกจิตสำนึกแก่ประชาชนและเป็นรักษาทรัพยากร การท่องเที่ยวให้ยั่งยืนต่อไป

4. การติดตามผลในการดำเนินโครงการ เจ้าหน้าที่ของรัฐควรเข้ามาตรวจสอบการ ดำเนินงานโครงการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนให้เกิดความโปร่งใส รวมทั้งดูแล ดำเนินการใน การประชุมชี้แจงหากเกิดข้อขัดแย้งระหว่างประชาชน กลุ่มการท่องเที่ยว ผู้นำชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ผลประโยชน์

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participation Action Research) เพื่อกระตุ้น ให้ประชาชนมีส่วนร่วมด้านการหาสาเหตุของปัญหา มีส่วนร่วมด้านการวางแผนและการ ตัดสินใจ มีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรม มีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมด้าน การประเมินผล เพื่อนำไปสู่การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ยั่งยืนต่อไป

2. ศึกษาเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยว โดยชุมชนของแต่ละชุมชน เพื่อให้ทราบว่าในแต่ละชุมชนนั้นประชาชนมีการมีส่วนร่วมใน ระดับใดและปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน แตกต่างกันอย่างไร

3. ศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของประชาชนต่อบทบาทของผู้นำชุมชนในด้ว นการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนในการท่องเที่ยว ต่อไป

4. ศึกษาความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยงที่เข้าร่วมกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมการท่องเที่ยว. (2556). *สรุปสถานการณ์นักท่องเที่ยว มกราคม-ธันวาคม 2556*. แหล่งที่มา:
<http://www.tourism.go.th/uploads/Stat/22950.pdf>
- กฤษณ์ โคตรสมบัติ. (2553). *การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวในเขตแก่งสามพันโบก อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี*. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2544). *แผนแม่บทวาระแห่งชาติเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน. วารสารธุรกิจท่องเที่ยว, 14 (สิงหาคม 2544) 31-33.*
- กุลจิรา เสาวลักษณ์จินดา. (2555). *การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษาอำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- กุลพิชญ์ โภไคยอุดม. (2556, 9-12 พฤษภาคม 2556). *เสน่ห์วิถีไทย เต็มโตได้ใน AEC กรณีศึกษาความเข้มแข็งของชุมชนท่าแร่ท่าข้ามภพ จ. เพชรบุรี*. Paper presented at the โครงการจัดการประชุมนานาชาติและระดับนานาชาติ การพัฒนาชนบทที่ยั่งยืน หัวข้อ ชุมชนท้องถิ่น ฐานรากการพัฒนาประชาคมอาเซียน.
- เกสร สว่างพนาพันธ์. (2555). *ศักยภาพทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนตาลโตนด : กรณีศึกษาชุมชนตาลโตนด ตำบลถ้ำรงค์ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชาญศักดิ์ สุทธิช่วย. (2551). *แนวทางในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพบริการการท่องเที่ยวในเขตตำบลทองเนียน อำเภอหนอง จังหวัดนครศรีธรรมราช*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชินรัตน์ สมสืบ. (2549). *การมีส่วนร่วมจากชุมชน*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี.
- ดรชนิ เอมพันธุ์. (2547). *คู่มือการจำแนกเขตท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2547). *การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารภาครัฐ (หน่วยที่ 10 หน้า 271)*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. (2527). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภณการพิมพ์.

- ทิพย์อุสา จันทกุน. (2548). *โครงการวิจัยการจัดการท่องเที่ยวชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาว
เกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.*
- ทิพวรรณ พุ่มมณี. (2552). *การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (พิมพ์ครั้งที่2): สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.*
- ที่ทำการปกครองจังหวัดนครศรีธรรมราช. (2557). *สถิติจำนวนประชากรจังหวัดนครศรีธรรมราช*
แหล่งที่มา: <http://www.pokkrongnakhon.com/datacenter/state.php>
- เทศบาลตำบลทองเนียน. (2554). *แหล่งท่องเที่ยวในตำบลทองเนียน.* แหล่งที่มา:
<http://thongnian.go.th>
- เทศบาลตำบลอ่าวขนอม. (2554). *แหล่งท่องเที่ยวในตำบลอ่าวขนอม.* แหล่งที่มา:
<http://www.khanom.go.th/travel.php>
- เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2552). *บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่าง
ยั่งยืนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (พิมพ์ครั้งที่ 1.).* นนทบุรี: วิทยาลัยพัฒนาการ
ปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.
- ธนาศิลป์ เสี่ยวทอง. (2553). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน
กรณีศึกษาอำเภอดงไผ่ จังหวัดนครราชสีมา. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.*
- ธีระยุทธ สุดเสมอใจ. (2550). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของ
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดึก อำเภอสทิงพระ จังหวัดสุโขทัย. (รัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.*
- นพรัตน์ ศุภธิกุล. (2555). *รูปแบบการจัดการตลาดน้ำเพื่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชน.
(ปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- นเรศ สงเคราะห์สุข. (2541). *กระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.*
- นฤมล วิบูลย์ศิริชัย. (2547). *การวิจัยและพัฒนาสร้างแผนพัฒนาสตรีโดยการมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรี
เทศบาลตำบลท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชร
บุรี.*
- นำชัย ทนผลและคณะ. (2543). *การพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่
อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่.*
- นิตยา ทองหนู้อย. (2553). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในกระบวนการ
พัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลในจังหวัดจันทบุรี. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.*
- นิตา ชัชกุล. (2555). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพมหานคร: วี.พี.พี.*

- นิออน ศรีสมยง. (2547). *ความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน*. โครงการสานสัมพันธ์เครือข่ายชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงท่องเที่ยวและการกีฬา.
- บุญชัย งามวิทย์โรจน์. (2551). *รายงานการศึกษาโครงการเสริมสร้างและพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและป่าต้นน้ำ กรณีศึกษาลุ่มน้ำมูล*. แหล่งที่มา: <http://www.sut.ac.th/im/mun/ppfactor.html>
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542). *การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน*. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เบญจา จันทร และคณะ. (2547). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำแม่กลอง จังหวัดราชบุรี*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.
- ประจักษ์ วิฑูรเศรษฐ์. (2551). *ผลของการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ อุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ จังหวัดมุกดาหาร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประยูร ศรีประสาธน์. (2542). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พจนา สวนศรี. (2546). *คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน*. กรุงเทพมหานคร: โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ.
- พยอม ธรรมบุตร. (2549). *เอกสารประกอบการเรียนการสอนเกี่ยวกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยว: สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*.
- พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจต์. (2553). *การท่องเที่ยวโดยชุมชน (พิมพ์ครั้งที่1)*. กรุงเทพมหานคร: โอ เอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์.
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2550). *การสร้างเครื่องมือวิจัย*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- รวีวรรณ เพ็ชรคง. (2551). *พฤติกรรมนักท่องเที่ยวและความพึงพอใจในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช*. มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- วรานันต์ ตันติเวทย์. (2554). *การประเมินมูลค่าโลมาสีชมพูทางเศรษฐศาสตร์และการปรับตัวของประชาชนจากกิจกรรมการท่องเที่ยว กรณีศึกษา อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- วศิน อิงคพัฒนากุล. (2548). *นิเวศวิทยาสิ่งแวดล้อม*. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัฒกานต์ ลาภสาร. (2556). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน*. แหล่งที่มา: <http://msjo.net/categoryblog/66-patjai.pdf>

- วารัตน์ มัชฌิมบุรุษ. (2553). รูปแบบการท่องเที่ยวในประเทศไทย. แหล่งที่มา:
<http://www.estudytourism.com/TourismJournal.html>
- วิฑูณ มูลศรี. (2553). ความคาดหวังเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวตามแนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
 เกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี. (ปริญญานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีระพล ทองมา. (2550). โครงการแผนแม่บทเพื่อการพัฒนาเฉพาะพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวกลุ่ม
 ภาคเหนือ (เชียงใหม่ ลำพูน เชียงราย). มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.
- วีระพล ทองมา. (2548). การจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (พิมพ์ครั้งที่ 3). เชียงใหม่: คณะ
 พัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ศิริพร คงจินดา. (2552). แนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเขื่อนรัชชประภา อำเภอบ้านตา
 ขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ศูนย์ประสานงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน. (2555). การท่องเที่ยวโดยชุมชน. แหล่งที่มา:
<https://thaicomcommunitybasedtourismnetwork.wordpress.com/cbt/>
- สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน. (2551). การท่องเที่ยวโดยชุมชน. แหล่งที่มา: http://www.cbt-i.org/?ge=show_pages&gen_lang=20112012094103
- สทท.นครศรีธรรมราช. (2556). เสวนาร่วมคิดร่วมคุย แนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวขอนแก่น
 นครศรีธรรมราช. แหล่งที่มา: <http://www.nbtst.go.th/detail.php?id=3394>
- สมบัติ กาญจนกิจ. (2557). นันทนาการและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (พิมพ์ครั้งที่2).
 กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบูรณ์ ธรรมลังกา. (2556). รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
 เป็นฐาน จังหวัดเชียงราย. วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ, 1(6), 71-86
- สมศักดิ์ พิริโยธธา. (2545). การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอุทยานแห่งชาติ กรณีการพัฒนา
 และฟื้นฟูการท่องเที่ยว ประเภทน้ำตก อ่างเก็บน้ำ ทะเล ป่าพรุและป่าชายเลน. Paper
 presented at the การสัมมนาหัวหน้าอุทยานแห่งชาติและวนอุทยาน ครั้งที่ 3,
 นครราชสีมา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
 สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 - 2559 แหล่งที่มา:
<http://www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p11/plan11.pdf>
- สินธุ์ สโรบล. (2545). การท่องเที่ยวโดยชุมชน: แนวคิดและประสบการณ์. เชียงใหม่: บริษัทเมือง
 นวรัตน์จำกัด เชียงใหม่.
- สินธุ์ สโรบล. (2551). ชุมชนท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ข้อเสนอเพื่อการปรับตัวของชุมชนดีเด่นด้านการ
 ท่องเที่ยวไทย. จุลสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 3(2551).

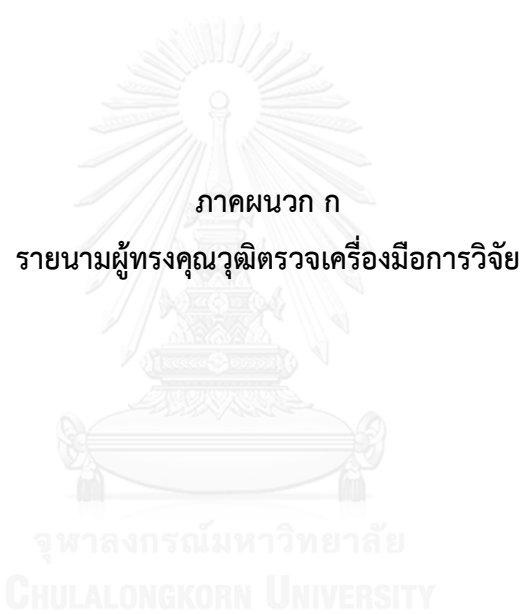
- สุญาพร สร้อยตระกูล. (2554). แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนตำบลสองแพรก จังหวัดพังงา. (ปริญญามหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุธาทิพย์ เข็มน้อย. (2554). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุธี วรประดิษฐ์. (2557). การมีส่วนร่วมของชุมชน. แหล่งที่มา:
http://trat.nfe.go.th/trat/topic5_old.php?page=5
- อนุชา เอี่ยมแท้. (2547). ปัจจัยกำหนดการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อำเภอเวียงเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, ปทุมธานี.
- อโนทัย เพียรคงชล. (2540). ความต้องการในการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของพื้นที่อุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน อำเภอมืองปาน จังหวัดลำปาง (วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- อรทัย ก๊กผล. (2552). คู่คิด คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน สำหรับนักบริหารท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: จริยสุนิทวงศ์การพิมพ์.
- อรรถนพ เนตรทิพย์. (2551). การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลคง พญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน. (รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุตรดิตถ์.
- อรอนงค์ ฉะบับแหลม. (2550). ศักยภาพและขีดความสามารถในการรองรับได้ของแหล่งท่องเที่ยวทาง ทะเลใน อ.ขนอม จ.นครศรีธรรมราช. มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- อานิสงค์ โอทาตะวงศ์. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทะเลบัวแดง ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหว อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อารีย์ วรเวชธนกุล. (2546). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยใน จังหวัดนครปฐม. (บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อิทธิโชค ช่างฉ่ำ. (2547). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการพัฒนา หมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย-กัมพูชา จังหวัดสุรินทร์. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- อุมาพร มุณีแนม. (2552). รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนและแผนการตลาดในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนวิถีโหนด-นา-เล อำเภอสะทิงพระ จังหวัดสงขลา. สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทย วารสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์ด้านการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ, 2(2552).

ภาษาอังกฤษ

- Andriotis, K. (2005). Community Groups' Perceptions of and Preferences to Tourism Development - Evidence from Crete. *Journal of Hospitality and Tourism Research*, 29(1), 67-90.
- Arnstein, S. R. (1969). A Ladder of Citizen Participation. *Journal of the Royal Town Planning Institute*, 35(April 1969), 216-224.
- Beaumont, N., & Dredge, D. (2010). Local tourism governance: A comparison of three network approaches. *Journal of Sustainable Tourism*, 18(1), 7-28.
- Buhalis, D. (2000). Management the competitive destination of the future. *Tourism Management Special Issue*.
- Byrd, T. E. (2007). Stakeholders in Sustainable Tourism Development and their Roles: Applying Stakeholder Theory to Sustainable Tourism Development. *Tourism Review*, 62(2/2007).
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1977). *Rural Development Participation: Concepts and Measures for Project Design, Implementation and Evaluation* (พิมพ์ครั้งที่ 1 ed.). Cornell University: New York The Rural Development Committee Center for International Studies.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980). *Participation's Place in Rural Development Seeking Clarity Through Specificity: World Development*
- Creighton, J. L. (2005). *The Public Participation Handbook: Making Better Decisions Through Citizen Involvement: Jossey-Bass A Wiley Imprint*.
- Donaldson, T., & Preston, L. E. (1995). The stakeholder theory of the modern corporation: concepts, evidence and implications. *The Academy of Management Review*, 20(1), 65-91.
- Freeman, R. E. (1984). *Strategic Management: Stakeholders Approach*. Boston: Pitman.
- Freeman, R. E. (2010). *Stakeholders Theory State of the Art*. New York: Cambridge University Press.
- Gunn, C. A. (Ed.). (1994). *Tourism Planning* (3 ed.). Washington DC: Taylor & Francis.

- Lee, T. H. (2012). Influence analysis of community resident support for sustainable tourism development. *Journal of Tourism Management* 7.
- Morrison, A. M. (1988). *Hospitality and Travel Marketing*. New York Delmar Publishing.
- Pookaiyaudom, G. (2012). *A Comparative Analysis of International and Domestic Tourists' Perceptions of Community-Based Tourism: The Case of Pai, Thailand*. (Ph.D.), University of Central Lancashire, Preston, United Kingdom.
- Post, J. E., Lawrence, A. T., & Weber, J. (2002). *Business and society: Corporate strategy, public policy, ethics*. Boston: MA: McGraw-Hill.
- Sebele, L. S. (2010). Community-based tourism ventures, benefits and challenges: Khama Rhino Sanctuary Trust, Central District, Botswana. *Tourism Management*, 31, 136-146.
- Sindiga, I. (1999). *Tourism and Development: Change and Challenge of Tourism in Kenya*. African Studies Centre, Leiden.
- Tosun, C. (2000). Limits to community participation in the tourism development process in developing countries. *Tourism Management*, 21, 613-633.
- Wang H. et al. (2010). Minority community participation in tourism: A case of Kanas Tuva villages in Xinjiang, China. *Tourism Management*, 31(2010), 759-764.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis* (3 rd ed.): New York: Harper & Row.

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

1. รองศาสตราจารย์เทพประสิทธิ์ กุศลวัชวิชัย รองคณบดี กำกับดูแลหน่วยแผนและงบประมาณ
หน่วยประกันคุณภาพและเทคโนโลยีสารสนเทศ
คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร.รชดา เครือติว รองคณบดีคณะศิลปศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพรัตน์ พบลาภ คณบดีคณะศิลปศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา
4. อาจารย์ ดร.กึ่งกนก เสาวภาวงศ์ อาจารย์ประจำคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. อาจารย์ ดร.โสมฤทัย สุนธยาธร อาจารย์ประจำแขนงวิชาการจัดการนันทนาการ
และการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หน่วยจัดการศึกษา งานวิชาการและวิจัย คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา โทร. ๘๑๐๔๐
 ที่ ศธ ๐๕๑๒.๒๔(วช)/๗๓๕ วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๗
 เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์เทพประสิทธิ์ กุลธวัชวิชัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
 ๒. แบบสอบถาม

ด้วย นางสาวปิยธิดา ปาลรังษี นิสิตระดับมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ ๒ แผนกวิชาการจัดการนันทนาการและการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติโครงร่างวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช” (FACTORS AFFECTING RESIDENTS' PARTICIPATION IN COMMUNITY-BASED TOURISM IN KHANOM DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของ อาจารย์ ดร.กุลพิชญ์ โภคยอุตม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ใคร่ขอความอนุเคราะห์เรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนินทร์ชัย อินทราภรณ์)
 ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ที่ ศธ ๐๕๑๒.๒๔/๐๑๓๑๕

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ แขวงวังใหม่ กทม. ๑๐๓๓๐

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ชาดา เครือทิวา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
๒. แบบสอบถาม

ด้วย นางสาวปิยธิดา ปาลรังษี นิสิตระดับมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ ๒ แผนกวิชาการจัดการนันทนาการและการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติโครงร่างวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช” (FACTORS AFFECTING RESIDENTS' PARTICIPATION IN COMMUNITY-BASED TOURISM IN KHANOM DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของอาจารย์ ดร.กุลพิชญ์ โภโคยอุดม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ในการนี้ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาใคร่ขอความอนุเคราะห์เรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยด้วย จักเป็นพระคุณยิ่งและขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชินนทร์ชัย อินทிரากรณ์)
คณบดี

หน่วยจัดการศึกษา งานวิชาการและวิจัย

โทร.๐-๒๒๑๘-๑๐๔๐

โทรสาร ๐-๒๒๑๘-๑๐๔๐

ที่ ศธ ๐๕๑๒.๒๔/๐๖๓๖

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ แขวงวังใหม่ กทม. ๑๐๓๓๐

๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพรัตน์ พบลาก

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
๒. แบบสอบถาม

ด้วย นางสาวปิยธิดา ปาลรังษี นิสิตระดับมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ ๒ แห่งวิชาการจัดการนันทนาการและการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติโครงร่างวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช” (FACTORS AFFECTING RESIDENTS' PARTICIPATION IN COMMUNITY-BASED TOURISM IN KHANOM DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของอาจารย์ ดร.กุลพิชญ์ โภโคยอุดม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ในการนี้ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาใคร่ขอความอนุเคราะห์เรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยด้วย จักเป็นพระคุณยิ่งและขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนินทร์ชัย อินทிரารณ)
คณบดี

หน่วยจัดการศึกษา งานวิชาการและวิจัย

โทร.๐-๒๒๑๘-๑๐๔๐

โทรสาร ๐-๒๒๑๘-๑๐๔๐

ที่ ศธ ๐๕๑๒.๒๔/๒๖๓๑๙

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ แขวงวังใหม่ กทม. ๑๐๓๓๐

๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอร้องเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.กิงกนก เสาวภาวงศ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
๒. แบบสอบถาม

ด้วย นางสาวปิยธิดา ปาลรังษี นิสิตระดับมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ ๒ แผนกวิชาการจัดการนันทนาการและการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติโครงร่างวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช” (FACTORS AFFECTING RESIDENTS' PARTICIPATION IN COMMUNITY-BASED TOURISM IN KHANOM DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของ อาจารย์ ดร.กุลพิชญ์ โภคิยอุดม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ในกรณีนี้ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาใคร่ขอความอนุเคราะห์เรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยด้วย จักเป็นพระคุณยิ่งและขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนินทร์ชัย อินทราภรณ์)
คณบดี

หน่วยจัดการศึกษา งานวิชาการและวิจัย

โทร.๐-๒๒๑๘-๓๐๔๐

โทรสาร ๐-๒๒๑๘-๓๐๔๐

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หน่วยจัดการศึกษา งานวิชาการและวิจัย คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา โทร. ๘๑๐๔๐
 ที่ ศธ ๐๕๑๒.๒๔(วช)/๗๓๕ วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๗
 เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.โสภณทัย สุนธยาธร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
 ๒. แบบสอบถาม

ด้วย นางสาวปิยธิดา ปาลรังษี นิสิตระดับมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ ๒ แขนงวิชาการจัดการนันทนาการและการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติโครงร่างวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช” (FACTORS AFFECTING RESIDENTS’ PARTICIPATION IN COMMUNITY-BASED TOURISM IN KHANOM DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของ อาจารย์ ดร.กุลพิชญ์ โภคยอุดม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ในกรณีนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ขอความอนุเคราะห์เรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนินทร์ชัย อินทรากรณ์)
 ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาคผนวก ค
เอกสารแจ้งผ่านการรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บันทึกข้อความ

คณะกรรมการการศึกษาระดับอุดมศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เลขที่หนังสือรับ 00477
วันที่ 11.04.58 เวลา 15.30

ส่วนงาน คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 โทร.0-2218-8147
ที่ จว 040/58 วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2558
เรื่อง แจ้งผลผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย

เรียน คณบดีคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารแจ้งผ่านการรับรองผลการพิจารณา

ตามที่นิสิต/บุคลากรในสังกัดของท่านได้เสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นั้น ในการนี้ กรรมการผู้ทบทวนหลักได้เห็นสมควรให้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยได้ ดังนี้

โครงการวิจัยที่ 203.1/57 เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช (FACTORS AFFECTING RESIDENTS' PARTICIPATION IN COMMUNITY-BASED TOURISM IN KHANOM DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE) ของ นางสาวปิยธิดา ปาลรัมย์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ดร. นันทิมา โสภณกุล
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทิ รัชชนะวงศาโรจน์)
กรรมการและเลขานุการ
คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน
กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดร. นันทิมา โสภณกุล (ยศ.ดร. รักษาราชการ)

- โปรดทราบ
- มอบและดำเนินการต่อไป
- ติดตาม
- ลงนาม
- อนุมัติ
- ส่งชื่อ

เรียน คณบดี
มณฑล นร. สุรินทร์
ดำเนินการแจ้งความที่จังหวัดสุรินทร์
และจังหวัดขอนแก่น
ระดับเขตพื้นที่ปกครอง

ดร. นันทิมา โสภณกุล
13.04.58

ดร. 2
13 กพ 58

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาคารสถาบัน 2 ชั้น 4 ซอยจุฬาลงกรณ์ 62 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทรศัพท์: 0-2218-8147 โทรสาร: 0-2218-8147 E-mail: eccu@chula.ac.th

COA No. 017/2558

ใบรับรองโครงการวิจัย

โครงการวิจัยที่ 203.1/57 : ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความร่วมมือของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน
อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้วิจัยหลัก : นางสาวปิยธิดา ปาลรัมย์

หน่วยงาน : คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ได้พิจารณา โดยใช้หลัก ของ The International Conference on Harmonization – Good Clinical Practice
(ICH-GCP) อนุมัติให้ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าวได้

ลงนาม.....
(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ปริลา ทັນประคินฐ)
ประธาน

ลงนาม.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทรี ชัยชนะวงศาโรจน์)
กรรมการและเลขานุการ

วันที่รับรอง : 28 มกราคม 2558

วันหมดอายุ : 27 มกราคม 2559

เอกสารที่คณะกรรมการรับรอง

- 1) โครงการวิจัย
- 2) ข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย
- 3) ผู้วิจัย
- 4) แบบสอบถาม

เลขที่โครงการวิจัย..... 203.1/57
วันที่รับรอง..... 28 ม.ค. 2558
วันหมดอายุ..... 27 ม.ค. 2559

เงื่อนไข

1. ข้าพเจ้ารับทราบว่าเป็นการคิดจริยธรรม หากดำเนินการเก็บข้อมูลการวิจัยก่อนได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย
2. หากใบรับรองโครงการวิจัยหมดอายุ การดำเนินการวิจัยคือหยุด เมื่อต้องการต่ออายุต้องขออนุมัติใหม่ล่วงหน้าไม่ต่ำกว่า 1 เดือน พร้อมส่งรายงานความก้าวหน้าการวิจัย
3. ต้องดำเนินการวิจัยตามที่ระบุไว้ในโครงการวิจัยอย่างเคร่งครัด
4. ให้ออกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ใบยินยอมของกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย และเอกสารเชิญเข้าร่วมวิจัย (ถ้ามี) เฉพาะที่ประทับตราคณะกรรมการเท่านั้น
5. หากเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ร้ายแรงในสถานที่เก็บข้อมูลที่ขออนุมัติจากคณะกรรมการ ต้องรายงานคณะกรรมการภายใน 5 วันทำการ
6. หากมีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินการวิจัย ให้ส่งคณะกรรมการพิจารณารับรองก่อนดำเนินการ
7. โครงการวิจัยไม่เกิน 1 ปี ส่งแบบรายงานสิ้นสุดโครงการวิจัย (AF 03-12) และบทคัดย่อผลการวิจัยภายใน 30 วัน เมื่อโครงการวิจัยเสร็จสิ้น สำหรับโครงการวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ให้ส่งบทคัดย่อผลการวิจัย ภายใน 30 วัน เมื่อโครงการวิจัยเสร็จสิ้น

ข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

ชื่อ โครงการวิจัย บึงจันทน์ที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ร่วมกันของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม

จังหวัดนครศรีธรรมราช

ชื่อผู้วิจัย นางสาวปิยธิดา ปาครังมี

ตำแหน่ง นิสิตระดับมหาบัณฑิต

สถานที่ติดต่อผู้วิจัย คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถนนพระราม1 แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

โทรศัพท์มือถือ 084-555-8810 E-mail Address : n_oo_mean@hotmail.com

1. ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมในการวิจัยเรื่อง “บึงจันทน์ที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ร่วมกันของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช” ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจเข้าร่วมในการวิจัย มีความจำเป็นที่ท่านควรทำความเข้าใจว่างานวิจัยนี้ทำเพราะเหตุใด และเกี่ยวข้องกับอะไร กรุณาใช้เวลาในการอ่านข้อมูลต่อไปนี้อย่างละเอียดรอบคอบ และสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมหรือข้อมูลที่ไม้ชัดเจนได้ตลอดเวลา

2. โครงการนี้เกี่ยวข้องกับภารกิจเพื่อศึกษาบึงจันทน์ที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ร่วมกันของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมุ่งเน้นศึกษาด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ในการมีส่วนร่วมในการหาสาเหตุของปัญหา มีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม และการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และบึงจันทน์ที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ร่วมกันของประชาชนด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งประกอบด้วย บึงจันทน์ด้านบทบาทของผู้นำชุมชน ด้านความตระหนักของประชาชนในชุมชน ด้านความเข้มแข็งของชุมชน ด้านนโยบายและองค์การภาครัฐ ด้านผลประโยชน์ตอบแทนและด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบึงจันทน์ที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ร่วมกันของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชนอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

4. รายละเอียดของกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนในท้องถิ่น อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช อายุ 20 ปีขึ้นไป และเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในเขตอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 400 คน

เลขที่โครงการวิจัย 203.1/57
วันที่รับรอง 28 มี.ค. 2558
วันหมดอายุ 27 มี.ค. 2559

เกณฑ์การคัดเลือก

1. ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ต้องมีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป ทั้งเพศชายและเพศหญิง
2. ผู้ที่สมัครใจและพร้อมให้ความร่วมมือในการวิจัย
3. ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยสามารถอ่านออก เขียนได้

เหตุผลที่ได้รับเชิญเข้าร่วมโครงการวิจัย มีดังนี้

ประชาชนท้องถิ่น เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในบริเวณชุมชน ถือเป็นเจ้าของพื้นที่ สามารถรับรู้ถึงปัญหา ด้านการท่องเที่ยวต่างๆที่เกิดขึ้นในบริเวณชุมชน ได้เป็นอย่างดี การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดการพัฒนากการท่องเที่ยว จะทำให้ ประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวและตื่นตัวในการดูแลรักษาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนส่วนรวมและสามารถใช้ประโยชน์ได้คุ้มค่าและยาวนาน

5. กระบวนการวิจัยที่กระทำต่อกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

ผู้วิจัยจะเป็นผู้ไปทำการเก็บข้อมูลโดยทำการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างคนละ 1 ฉบับ โดยแบบสอบถาม 1 ฉบับแบ่งออกเป็น 3 ตอน มีจำนวนทั้งสิ้น 60 ข้อ ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไป จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำนวน 30 ข้อ และตอนที่ 3 ระดับความการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชนอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชและปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำนวน 25 ข้อ ใช้เวลาในการตอบประมาณ 15 นาที เป็นการตอบแบบสอบถามเพียงครั้งเดียว ผู้วิจัยจะรอรับแบบสอบถามกลับทันทีที่กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว

เมื่อเสร็จสิ้นการวิจัยแล้วข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยจะถูกทำลาย เพื่อเป็นการป้องกันข้อมูลของผู้เข้าร่วมการวิจัย

6. กระบวนการให้ข้อมูลแก่กลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

ผู้วิจัยจะเป็นผู้อธิบายให้ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยทราบถึงวัตถุประสงค์การวิจัย ขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย รวมทั้งเหตุผลที่ได้รับเชิญเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้ และเปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็น หลังจากได้ทำแบบสอบถามแล้ว

7. การวิจัยครั้งนี้ผู้เข้าร่วมการวิจัย ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายและอันตราย ต่อร่างกาย จิตใจ สังคม เศรษฐกิจ และความเชื่อของผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

8. ประโยชน์ในการเข้าร่วมวิจัย

1. ได้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

เลขที่โครงการวิจัย 203.1 | 57
วันที่รับรอง 28 ม.ค. 2558
วันหมดอายุ 27 ม.ค. 2559

2. ผลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปเสนอแนะต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อให้เกิดแนวทางในการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชนของอำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช และเป็นแนวทางสำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนั้นในโอกาสต่อไป
9. การเข้าร่วมในการวิจัยของท่านเป็นโดยสมัครใจ และสามารถปฏิเสธที่จะเข้าร่วมหรือถอนตัวจากการวิจัยได้ทุกขณะ โดยไม่ต้องให้เหตุผลและไม่สูญเสียประโยชน์ที่พึงได้รับในการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวในอำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช กล่าวคือผู้วิจัยจะทำการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มประชากรที่มีความยินดีและเต็มใจในการทำแบบสอบถามเท่านั้น
10. หากท่านมีข้อสงสัยให้สอบถามเพิ่มเติมได้โดยสามารถติดต่อผู้วิจัยได้ตลอดเวลา
11. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับท่านจะเก็บเป็นความลับ หากมีการเสนอผลการวิจัยจะเสนอเป็นภาพรวม ข้อมูลใดที่สามารถระบุถึงตัวท่านได้จะไม่ปรากฏในรายงาน
12. ภายหลังจากผู้เข้าร่วมการวิจัยได้ทำการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะมีของที่ระลึกคือปากกาลูกกอล์ฟ มอบให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยที่สะดวกเวลาในการตอบแบบสอบถาม
13. หากท่านไม่ได้รับการปฏิบัติตามข้อมูลดังกล่าวสามารถร้องเรียนได้ที่ คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้น 4 อาคารสถาบัน 2 ซอยจุฬาลงกรณ์ 62 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทรศัพท์ 0-2218-8147 หรือ 0-2218-8141 โทรสาร 0-2218-8147 E-mail: eccu@chula.ac.th

เลขที่โครงการวิจัย 203.1 | 57
วันที่รับรอง 28 มี.ค. 2558
วันหมดอายุ 27 มี.ค. 2559

แบบสอบถามสำหรับประชาชนในท้องถิ่น

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัด นครศรีธรรมราช

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลทางด้านการท่องเที่ยวภายในชุมชนอำเภอชนอม จังหวัด นครศรีธรรมราช เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต แขนงวิชาการจัดการนันทนาการ และการท่องเที่ยว โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช และศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ขอความกรุณาผู้ตอบแบบสอบถามตอบคำถามที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด คำตอบของท่านไม่มีผลในเชิงธุรกิจต่อบุคคลใดเป็นการเฉพาะ และจะถูกเก็บเป็นความลับ ซึ่งจะไม่ผูกพันและเกิดผลเสียต่อท่านแต่ประการใด

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) ตามความเป็นจริง จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัด นครศรีธรรมราช จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 3 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม จังหวัด นครศรีธรรมราช จำนวน 25 ข้อ

โดยตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยผู้ตอบทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตาราง ให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด เรียงลำดับดังนี้

หมายเลข 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด

หมายเลข 4 หมายถึง ระดับมาก

หมายเลข 3 หมายถึง ระดับปานกลาง

หมายเลข 2 หมายถึง ระดับน้อย

หมายเลข 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามนี้

ปิยธิดา ปาลรังษี

นิสิตระดับมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ 2

แขนงวิชาการจัดการนันทนาการและการท่องเที่ยว
คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

2. อายุ

1. 20 - 30 ปี 2. 31 - 40 ปี 3. 41- 50 ปี
 4. 51 - 60 ปี 5. 61 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

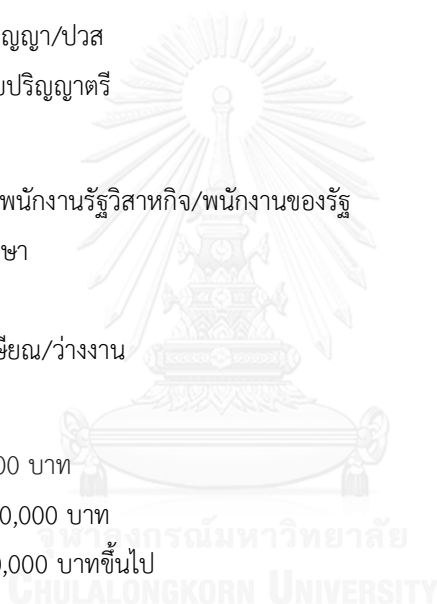
1. ระดับประถมศึกษา 2. ระดับมัธยมศึกษา/ปวช
 3. ระดับอนุปริญญา/ปวส 4. ระดับปริญญาตรี
 5. สูงกว่าระดับปริญญาตรี

4. อาชีพ

1. ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ 2. พนักงานบริษัท/เอกชน
 3. นิสิต/นักศึกษา 4. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
 5. เกษตรกร 6. รับจ้างทั่วไป
 7. แม่บ้าน/เกษียณ/ว่างงาน 8. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

1. ต่ำกว่า 5,000 บาท 2. 5,000 - 10,000 บาท
 3. 10,001 - 20,000 บาท 4. 20,001 - 30,000 บาท
 5. มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป

**ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอชนอม
จังหวัดนครศรีธรรมราช**

คำชี้แจง ปัจจัยต่อไปนี้ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวของท่านในระดับใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน
ตาราง ให้ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

หมายเลข 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด

หมายเลข 4 หมายถึง ระดับมาก

หมายเลข 3 หมายถึง ระดับปานกลาง

หมายเลข 2 หมายถึง ระดับน้อย

หมายเลข 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
	1	2	3	4	5
1. ด้านบทบาทของผู้นำชุมชน					
1.1 ผู้นำชุมชนมีความเสียสละและอุทิศตน					
1.2 ผู้นำชุมชนเข้าถึงปัญหาและเข้าใจความต้องการของชุมชน					
1.3 ผู้นำชุมชนสามารถชักจูงโน้มน้าวชาวบ้านให้เข้าร่วมกิจกรรมและเป็นจุดรวมของชาวบ้านได้					
1.4 ผู้นำชุมชนเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวโดยชุมชน					
1.5 ผู้นำชุมชนมีวิสัยทัศน์ พัฒนาด้านการท่องเที่ยวอยู่เสมอ					
2. ด้านความตระหนักของประชาชนในชุมชน					
2.1 เห็นคุณค่า ภาคภูมิใจในชุมชน					
2.2 มีจิตอาสาและให้ความร่วมมือในโครงการหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน					
2.3 เห็นคุณค่าความสำคัญของการท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน					
2.4 ความตระหนักในปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว					
2.5 มีความรู้และความเข้าใจในกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน					

ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
	1	2	3	4	5
3. ด้านความเข้มแข็งของชุมชน					
3.1 ความสามัคคีของประชาชนในชุมชน					
3.2 ความร่วมมือระหว่างประชาชนในชุมชนกับหน่วยงานท้องถิ่น					
3.3 มีการจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและมีความเสมอภาค					
3.4 มีการรวมกลุ่มด้านการท่องเที่ยว					
3.5 กฎระเบียบในกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนที่เป็นแบบแผน					
4. ด้านนโยบายและองค์ภาครัฐ					
4.1 นโยบายของรัฐเอื้อต่อการส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน					
4.2 การได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ					
4.3 การส่งเสริมกิจกรรมสาดิต/อบรม/ศึกษาดูงานจากภาครัฐ					
4.4 โครงการหรือกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวได้รับการยอมรับจากภาครัฐ					
4.5 การสนับสนุนข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวจากภาครัฐ					
5. ด้านผลประโยชน์ตอบแทน					
5.1 ความรู้และวิทยาการใหม่ๆ ในการประกอบอาชีพมาสู่ชุมชน					
5.2 รายได้ของครอบครัวและชุมชนเพิ่มขึ้น					
5.3 เศรษฐกิจของชุมชนได้รับการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น					
5.4 งบประมาณในการพัฒนาชุมชน					
5.5 การพัฒนาของระบบสาธารณูปโภคในชุมชน					

ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
	1	2	3	4	5
6. ด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์					
6.1 การประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวหลายช่องทาง เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ วิทยุชุมชน เป็นต้น					
6.2 แหล่งที่มาของข่าวสารด้านการท่องเที่ยวมีความน่าเชื่อถือและชัดเจน					
6.3 การประสานงานด้านการท่องเที่ยวของชุมชน					
6.4 ความทั่วถึงและความสม่ำเสมอของการประชาสัมพันธ์					
6.5 การกำหนดเวลาที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว					

ตอนที่ 3 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำชี้แจง ท่านมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวของชุมชนของท่าน ในกระบวนการต่อไปนี้ในระดับใดบ้าง โปรดทำ

เครื่องหมาย ✓ ลงในตาราง ให้ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

หมายเลข 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด

หมายเลข 4 หมายถึง ระดับมาก

หมายเลข 3 หมายถึง ระดับปานกลาง

หมายเลข 2 หมายถึง ระดับน้อย

หมายเลข 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว	ระดับการมีส่วนร่วม				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
	1	2	3	4	5
1.การมีส่วนร่วมด้านการหาสาเหตุของปัญหา					
1.1 มีส่วนในการสังเกตปัญหาที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน เช่น มลพิษด้านขยะ มลพิษด้านสิ่งแวดล้อม ป้ายบอกทิศทางชำรุด เป็นต้น					
1.2 ร่วมศึกษาสาเหตุของปัญหา วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวในชุมชน					
1.3 แจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ผู้นำชุมชนหรือผู้ดูแลรับผิดชอบด้านการท่องเที่ยว					
1.4 ร่วมในการประชุม ปรึกษาหารือและเสนอแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดจากการท่องเที่ยว					
1.5 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว เช่น ด้านทรัพยากรหรือด้านสิ่งแวดล้อม					
2. การมีส่วนร่วมด้านการวางแผนและการตัดสินใจ					
2.1 ให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน					
2.2 แสดงความคิดเห็นในการวางแผนการท่องเที่ยวของชุมชน					
2.3 ร่วมวางกฎระเบียบหรือข้อบังคับในกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน					
2.4 ร่วมจัดทำแผนงานหรือโครงการด้านการท่องเที่ยวของชุมชน เช่น โครงการอนุรักษ์หรือการแก้ไขปัญหา เป็นต้น					
2.5 ร่วมตัดสินใจคัดเลือกโครงการ บุคลากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในชุมชน					

การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว	ระดับการมีส่วนร่วม				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
	1	2	3	4	5
3. การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรม					
3.1 เข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวตามแผนของชุมชน					
3.2 ประชาสัมพันธ์หรือชักชวนผู้อื่นให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน					
3.3 สนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์หรือแรงงานช่วยเหลือกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน					
3.4 อำนวยความสะดวกให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน					
3.5 ร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวขณะดำเนินกิจกรรม					
4. การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์					
4.1 ได้รับประโยชน์จากการประกอบการจากการท่องเที่ยว เช่น นำเที่ยว จำหน่ายสินค้าที่ระลึก สินค้าทางหัตถกรรมหรือการเกษตร ธุรกิจบ้านเช่า โรงแรมหรือโฮมสเตย์ ธุรกิจรถเช่าและธุรกิจร้านอาหาร เป็นต้น					
4.2 ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว					
4.3 ได้รับประโยชน์จากการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคที่ดีขึ้น					
4.4 ได้รับความรู้ คุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว					
4.5 ได้รับความภาคภูมิใจในมรดกของท้องถิ่น ทำให้เกิดการใส่ใจในการอนุรักษ์					
5.การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล					
5.1 ร่วมประเมินผลโครงการหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน					
5.2 ร่วมประเมินผลการทำงานปฏิบัติงานของคณะทำงาน					
5.3 ร่วมประเมินปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้อง					
5.4 เสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานของโครงการหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน					
5.5 ร่วมผลักดันผลการประเมินให้นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง					

ปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวปิยธิดา ปาลรังษี เกิดเมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ.2531 ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี สำเร็จการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขามัธยมศึกษาวิทยาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2554 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการจัดการนันทนาการการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในภาคต้น ปีการศึกษา 2557

